לציונות—לסוציאליזם—לאחות עמים

על המשמר

יום א', ט' באייר תשמ"ו, 18 במאי 1986 / שנה מ"ג מס' 13039 / המחיר 73 אגורות כולל מע"מ

לאחר מאבק ציבורי — שעון קיץ החל מאמש בחצות

מאת הכתבת המדינית של „על המשמר"

שעון־קיץ הונהג אמש בחצות. מחוגי השעון הוזזו שעה אחת קדימה. שעון הקיץ יימשך עד ה־6 בספטמבר, מועד התחלת ה„סליחות" לפי מנהג הספרדים.

להנהגת שעון הקיץ קדם מאבק ציבורי ממושך, עקב סירובו של שר־הפנים, הרב יצחק פרץ, להזיז את השעון קדימה, מטעמים של שמירת השבת. הממשלה החליטה על הנהגת שעון־הקיץ כאשר רוב המפעלים והמוסדות במדינה עמדו להנהיג שעון־קיץ באופן וולונטרי. מועד הפעלת שעון הקיץ השתהה לפי החלטת הממשלה, עד לאחר יום העצמאות.

שיחות סודיות בין ויצמן לראשי המימשל בארה"ב – תוך עקיפת השגרירות

שמיר: חריגה המהווה פגיעה ועלבון

ויצמן נפגש עם שולץ, ארמקוסט ומרפי ● הוזמן לסיבוב שיחות שני, גם עם וויינברגר ● משרד ראש־הממשלה: אי־הבנה טכנית ● שמיר: השיחות אינן מעניינות ● ויצמן דיווח לפרס ● ויצמן: דנו במיוחד על מו"מ עם ירדן ● רוזן נפגש עם ויצמן אך לא דווח

מאת זאב בליצר, כתבנו בארה"ב. דליה שחורי, כתבתנו המדינית. וורוית גמן, כתבתנו לענייני מפלגות

וושינגטון. — השר ללא תיק עזר וייצמן הוזמן לשוב לוושינגטון בשלהי השבוע הזה, לסידרת שיחות שנייה עם שר החוץ האמריקני ג'ורג' שולץ ועם פקידי רשות אמריקניים שונים, כפי הנראה על היחסים העכשוויים בין ישראל למצרים ועל תהליך השלום בכללו. לדברי מקורות ישראליים עומד וייצמן להפגש גם עם שר ההגנה האמריקני, קספר וויינברגר.

לפני שטס לניו־יורק ביום ו' נפגש וייצמן בוושינגטון, ללא ידיעת השגרירות הישראלית, לשיחות נפרדות עם שולץ, עם סגן שר־החוץ לעניינים פוליטיים מייקל ארמקוסט ועם עוזר שר החוץ לענייני המזרח־הקרוב ודרום־אסיה, ריצ'ארד מרפי. שיחות אלה עוררו עניין רב לא רק משום שתוכנן נשמר בסוד, אלא גם משום שלא הוסדרו באמצעות השגרירות הישראלית בוושינגטון.

פגיעה, עלבון

בשיחה עם עיתונאים ב„מצודת־זאב" בתל־אביב, אמר אמש שר־החוץ, יצחק שמיר, כי פגישות וייצמן בוושינגטון שלא בידיעת השגרירות היא התעלמות בלתי־אחראית מנציגותנו ומכללים אלמנטריים של נוהל ממלכתי. „זוהי פגיעה, והו עלבון. האם מישהו יעלה על הדעת שיבוא לארץ חבר בממשלת ארה"ב לקיום פגישות עם חברי הממשלה בלי לעמוד בקשר עם השגרירות האמריקנית כאן?" הוא הוסיף, כי שיחות וייצמן אינן מעניינות ואינן מחייבות איש. אך הוא קובל על ההתנהגות החריגה. „שאין לה דוגמה בשום מדינה".

אי־הבנה טכנית

יועץ ראש הממשלה לענייני תקשורת, אורי סביר, הודיע אמש, כי נסיעת וייצמן אושרה בממשלה ופגישותיו המדיניות הן על דעת ראש הממשלה. נציגי שגרירות ישראל בוושינגטון, אמר סביר, היו אמורים להשתתף בשיחות, ואי־השתתפותם נובעת מאי־הבנה טכנית.

כתבתנו מעירה, כי בשגרירות בוושינגטון היה ידוע שוייצמן עומד להגיע. כבואו לניו־יורק, קיבל את פניו בנמל־התעופה הקונסול הכללי, משה ייגר. בוושינגטון התקבל וייצמן על ידי נציג הנספחות הצבאית בשגרירות, מכאן עולה, כי שגרירות ישראל לא יצרה קשר עם וייצמן במתכוון, והוא מצידו לא יצר קשר עם השגרירות.

כעס על שמיר

מקורות מדיניים העלו השערה, כי וייצמן התעלם מן השגרירות עקב כעסו על התבטאויות שמיר בשבוע שעבר, כאשר לעג לרעיון שוייצמן יכהן אחרי הרוטציה כשר נוסף לענייני חוץ.

וייצמן דיווח לראש הממשלה על (המשך בעמוד 2)

עשו „פאשלה" בפוקלנד ונשלחו למאסר ● עמוד 2
ה„חיזבאללה" נמלטים מהסורים בבקעת הלבנון ● עמוד 4
שולץ: דמשק למדה לקח ● עמוד 4
חיפושים אחר חייל נעדר מזה עשרה ימים ● עמוד 19
פעילים יהודים: ממשלת ישראל מבקשת לא למנוע עיסקת הטילים עם סעודיה ● עמוד 3

פרס ונסים דוחים התפטרות מנדלבאום עד לסוף החודש

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

שר־האוצר, משה נסים, וראש־הממשלה, שמעון פרס, החליטו לאפשר לנגיד בנק ישראל, משה מנדלבאום, לדחות את התפטרותו עד לסוף החודש ולאפשר לו להגיש את הדו"ח השנתי של בנק ישראל — על־כך הודיע אתמול באופן רשמי דובר משרד־האוצר. (המשך בעמוד 2)

9 ארגזים עם תיקי פושעי מלחמה נאצים — לישראל

מאת חנה איש־הורוביץ, כתבתנו בניו־יורק

ניו־יורק. — משלחת ישראל באו"ם הוזמנה על־ידי מזכירות האו"ם לקבל מתוך 9 ארגזים מארכיון האו"ם, המכילים תיקים של פושעי מלחמה נאצים. (המשך בעמוד 2)

300 קצינים גבוהים לפני פרישה מצה"ל

מאת אלכס פישמן, כתבנו הצבאי

מן הדו"ח החודשי האחרון לגבי נתוני הפרישה משירות הקבע שהונח על שולחנו של ראש אגף כוח־אדם בצה"ל עולה, כי 700 קצינים ונגדים עומדים בפני סיום שירותם.

מתוך רשימה זו, כ־100 קצינים הם בדרגות אלוף־משנה ותת־אלוף, כ־200 קצינים הם בדרגות סגן־אלוף, כ־200 קצינים בדרגות אחרות וכ־200 נגדים בדרגות רס"ר. בקרב 300 הקצינים הפורשים מדרגת סגן־אלוף ומעלה, ממוצע אורך השירות הוא כ־20 שנה. (המשך בעמוד 2)

„פעולה ישירה" תקפה האינטרפול בפאריס

מאת ארנון ימה, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס.— קבוצת הטירור הצרפתית, „פעולה ישירה" תקפה ביום ו' את מטה האינטרפול בסנט קלוד, מרוום לפאריס, כמה שנחשב כהתגרות בממשלה הימנית.

שלושה רעולי־פנים, חמושים במקלעים, ירו בשעות־הערב ממכוניות בשערי המטה, טיפסו בסולמות חבלים על הגדר וריססו באש את הקומות העליונות. אחד ירה בשוטר שאיבטח בשער ופצע אותו. אחר הניח מטען חומר־נפץ סמוך לחזית המטה. זמן קצר אחרי שנעלמו במכוניתם, נשמע פיצוץ, שחולל נזקים כבדים לבניין.

ההתקפה חשפה את חוסר־האונים של שלטונות הימין כלפי הטרור. היא בוצעה בשעה שכוחות הביטחון הצרפתיים מנהלים מירדף אחרי (המשך בעמוד 2)

כבאים צרפתים עוסקים פינוי הריסות ממרתף החניה של מטה אינטרפול ליד פאריס, שהותקף בידי מחבלים מארגון „פעולה ישירה". (צילום: אי. פי.)

הייקורים המיותרים של אפריל

כדאי לבדוק היטב את מרכיבי עליית המחירים החריגה של חודש אפריל: המיסים העירוניים תרמו לה כשליש, והייקור העונתי של מוצרי הלבשה והנעלה עוד שליש. שתי התפתחויות אלה, שלא היו גזרה מן השמיים ואשר בהחלט ניתן היה למנוע אותן, עלולות לסחוף את כלכלת ישראל כולה חזרה למערבולת האינפלציה המהירה. זו עדיין מפעפעת מתחת לפני השטח, ובהתרחב הסדקים שדרכם קולחים כבר המים, היא עלולה לפרוץ בכל כוחה.

ההעלאה המאסיבית של המיסים העירוניים היא בלי ספק דוגמה מובהקת להעדר חשיבה כלכלית כוללת, ארוכת־טווח מעבר ליממה. השנה דווקא העלו המיסים ברשויות המקומיות בעשרות אחוזים במונחים ריאליים. כלומר, נטל המיסים הללו הוכבד אף מעבר לכל תחזית אינפלציונית סבירה. האם שופר מצבו הכלכלי של השלטון המקומי? לאו־דווקא!

התרומה של המיסים הנוספים למדד המחירים עלולה להביא לידי כך, שכבר בחודש הבא תשולם לכל השכירים במשק תוספת־יוקר ובתוכם, כמובן, לכל השכירים המועסקים על־ידי אותן הרשויות המקומיות, שמיהרו להעלות את מיסיהן. מצבן יורע ולא יוטב. מעגל הקסמים של גירעונות תופחים, הנגרמים על־ידי ייקורים יזומים. המעגל הנורא הזה שאפיין את המשק הישראלי בעשור האחרון, מתחיל שוב להתגלגל לנגד עינינו.

היגיון כלכלי מינימאלי חייב להגביל השנה את העלאת המיסים ברשויות המקומיות לשיעור האינפלציה הנמוך החזוי, כלומר, לא יותר מעשרה אחוזים – והיתר לחסוך בהוצאות. הדרך הקלה של הייקור הוכחה מיד כקשה ביותר לכל המשק.

לא הייתה גם שום הצדקה לעליות המחירים הגבוהות של מוצרי ההלבשה וההנעלה, ופיקוח הדוק על היצרנים עשוי היה למנוע אותן. מוצרי הביגוד וגם נעליים יקרים בארץ, יחסית למרבית מדינות המערב, ולא כל שכן יחסית לתוצרת האסיאנית הזולה. לכאורה, קיימת בענפים אלו תחרות רבה. אך למעשה חומות המכס הגבוהות קובעות מחירי־ריכוזה בלתי־תחרותיים. פעולה נמרצת של משרד־התעשייה יכלה להביא לידי מיתון הייקורים המתוכננים, מכ־13.5% לכ־5% עד 6%.

לאחר המדד הגבוה של אפריל, זקוק היה המשק לחודשיים לפחות של מחירים יציבים לחלוטין, או אף מחירים יורדים. ממשלה אחראית הייתה לוחצת על היצרנים לפתוח במסע הוזלות ברוח ומכריזה על הורדה של מיסים עירוניים. אך במקום זאת החזדו האוצר וייקר את המוצרים המסובסדים, ולא כולם באחוזים ספורים, אלא אחדים בעשרות אחוזים כבימים ימימה.

ישראל יכולה עדיין להגיע לרמת אינפלציה מערבית של 6% עד 8% לשנה. אך היא עלולה גם לשוב לאינפלציה של 60% עד 80% ויותר. חודש משלושה אחוזים ייקור לתשעה אחוזים. ייקור לחודש קצרה מאוד, אם אכן נעבור אותה בריצה, או שנחזור ליציבות המחירים של החודשים הקודמים – הדבר תלוי אך ורק במדיניותה הכלכלית של ממשלת האחדות, ולא בשום גורם אחר.

משה"ב נגד אפרים (פרידקה) פורן, עוזרו לשעבר של ראש־הממשלה

נאשם בקבלת עמלות כמייצג אפ.אן. הבלגית בניגוד לחוק

משרד הבטחון תובע 60 אלף שקל מחברת א. פורן השקעות ומאפרים פורן מירושלים, שייצגו כאן את החברה הבלגית לייצור נשק „אף־אן".

זאת בטענה, שאפרים פורן והחברה שלו קיבלו 40 אלף דולר עמלה, בניגוד לחוק. על תביעה זו טרם הוגש כתב־הגנה. התביעה הוגשה לבית־המשפט המחוזי בת"א ע"י פרקליטות מחוז ת"א.

בכתב הפרקליטות, ע"י שמעון אבירן, נטען, כי אפרים פורן פעל מטעם החברה הבלגית „אף אן" המספקת ציוד צבאי. הנתבעים, טוען הפרקליט, החלו לייצג את החברה הבלגית ב־13.4.83.

עם ההודעה על קבלת הייצוג כאן ע"י אפרים פורן, פנה [illegible] במשרד הבטחון לנתבעים והבהיר להם את עיקרי החוק [illegible]

לראשונה למשרד הבטחון למתן היתר עמלה על־פי חוק הסוכנים רק ב־13.5.85, לאחר שקיבלו עמלות של 2000 דולר בחודש.

בכתב התביעה נטען, כי יו"ר הרשות המוסמכת לפי חוק הסוכנים קבע שאין צורך בשירותיו של אפרים פורן בכל הקשור ל„אף אן". לפיכך קובעת התביעה כי העמלות נתקבלו בניגוד לחוק.

יו"ר הרשות המוסמכת אף פנה לנתבעים לקבלת מידע בדבר התקבולים שלהם מהחברה הבלגית, אך לטענת התביעה אף סירבו למסור מידע כזה.

עוד נאמר בתביעה, כי אפרים פורן והחברה שהוא מייצג מארץ. נאמר שהוא הפסיק ב־1.1.86 לייצג את החברה הבלגית.

פרקליט משרד הביטחון טוען, כי פורן לא קיבל היתר עמלה על־פי חוק הסוכנים, והוא גם סירב למסור פרטים על העמלות שקיבל, ולכן עליו להחזיר את הכספים האלה למשרד הבטחון. התביעה היא לתשלום 60 אלף ש"ח, [illegible] הוצאות המשפט ושכר טירחת עורך־הדין. (עתים)

אפרים ריינר יודיע היום על התפטרותו מתפקידיו ב„אמפל"

אהרון מאיר יודיע כנראה ביום א' על התפטרותו מראשות מועצת המנהלים של בנק המזרחי ● עובדי בל"ל מקווים „לתקן עיוותים" עם היו"ר החדש

מאת אייל שגב, כתב „על המשמר"

אפרים ריינר, יו"ר מועצת המנהלים ונשיא של חברת ההשקעות „אמפל", השייכת לקבוצת בנק הפועלים, עומד להתפטר היום מתפקידו.

ריינר יודיע היום על התפטרותו לדירקטוריון החברה בישיבה בה יימסרו גם תמצית מתורגמת לאנגלית של דו"ח ועדת בייסקי וחוות דעת של היועצים המשפטיים של החברה על המשמעות של המלצות הוועדה לגבי החברה.

כאמור, יודיע ריינר על התפטרותו מתפקידיו בחברה, על רקע המלצות הדו"ח האוסרות עליו למלא תפקיד בחברות הקשורות לבנקים.

עדיין לא ברור מה יעשה ריינר בעתיד. באחרונה הועלה שמו כאחד המועמדים לתפקיד יו"ר מועצת המנהלים של קונצרן „כור".

התפטרות נוספת של בנקאי הצפויה בקרוב היא של אהרון מאיר, יו"ר מועצת המנהלים של בנק המזרחי, אשר יודיע ככל הנראה ביום ראשון על התפטרותו.

תקווה לתיקון העיוותים

„אנו מקווים שעם היו"ר החדש, אלי הורביץ, נוכל לתקן את העיוותים שנעשו ולהשיג הישגים שלא הושגו עד כה" – נאמר בהודעה של יו"ר ועד עובדי בנק לאומי, לואי רוט, לאחר פגישה שהיתה לו עם היו"ר החדש של הבנק. בפגישה זו השתתף גם היו"ר הפורש, ארנסט יפת.

בהודעתו מציין לואי רוט, כי הוא מקווה שהנהלת הבנק תפיק לקחים נוכחיים מהזעזוע הקשה שפקד את כל המערכת ותפתח מערכת של שיתוף פעולה עם העובדים וארגון העובדים.

כאשר ליו"ר הפורש אומר רוט, כי הוועד מאחל לו הצלחה. „את הרקע והידע הבנקאי שהצטבר אצלך, איש לא יוכל לקחת ממך ואנו מאחלים לך שתמשיך לעסוק בבנקאות תחת אותה קורת בנק" – אמר רוט ליו"ר הפורש.

עוד אומר רוט, כי הוא מקווה שעם אלי הורביץ יוכל ועד העובדים להגיע להבנה בדבר שיפור תנאי העבודה והשכר של העובדים, שנשחקו פעמיים בתקופה האחרונה עקב הזעזועים שעברו על המערכת הבנקאית והכלכלה הישראלית. הבוקר יקבלו עובדי הבנק חוזר אישי מהיו"ר הפורש ובו דברי פרידה.

כתבנו מוסיף, כי מערכת היחסים בין ועד העובדים ובין ארנסט יפת הגיעה כמעט למשבר ערב פרסום מסקנות ועדת בייסקי. הוועד הוציא אז חוזר חריף נגד הנהלת הבנק ונגד היו"ר ובתגובה לכך פירסם גם יפת חוזר משלו לכל העובדים ובו התקפה חריפה על ועד העובדים.

ועד עובדי בל"ל נמנע לפיכך עד כה מפרסום הודעת תמיכה ביו"ר, למרות פניות שהיו אליו מצד ההנהלה לעשות זאת.

מארגני ה„שירותרום" הופתעו: למעלה מ־2 מיליון ש"ח

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

„הפתעה לא רגילה" – הגדיר אתמול מפקד גל"צ, נחמן שי, את התרומות שנאספו במבצע ה„שירותרום": 2 מיליון ו־27 אלף ש"ח, 33 אחוז יותר מהסכום שנאסף אשתקד. ההפתעה – גם בגלל המצב הכלכלי הקשה, וגם בגלל עייפות (?) של עובדי התחנה, שזו להם השנה השמינית שהם מארגנים את השידור בן 14 השעות, מ־8 בבוקר עד חצות.

„אבל מסתבר שהציבור שהתלהב יותר ממארגני המבצע, תרם ביד רחבה והגיע את תחזיותינו" — אמר שי, וציין לשבח את המאמץ העצום שעשו עובדי התחנה ומארגני המבצע, דודו דותן, מגל"צ, וחיים קומשין, מ„האגודה למען החייל". זאת, למרות שהמבצע חסר אתמול כמה ממנחיו־כוכביו הקבועים: חיים יבין, דן שילון ומאיר שלו.

התרומות מגוונות

בין התרומות, שחיממו אתמול את ליבם של עובדי התחנה, היתה תרומתו של אזרח צעיר, שתרם את סכום החיסכון שקיבל לשיפוץ ביתו שנהרס ע"י מחבלים; 150 השקלים של רקדנית הבטן, כרן סימון, שאמרה ש„כל עוד כוחה בבטנה היא תמשיך להופיע בהתנדבות למען החיילים"; אלף השקלים של מועדון „עוזיה" לנערות עבריינות; ו־420 השקלים של אסירים בכלא מעשיהו ובכלא דמון. ועוד תרומות רבות חן, [illegible] כמו זו של אלברט טנג'י מנהריה, שרכש ב־500 שקל את נעליו של אריל וילאמס, תרומת אגודת „הפועל" ת"א.

עוד הסתבר, שלא היה שחר לחשש כי התחרות בין המערך לליכוד תגיע גם לשירותרום — הפוליטיקאים משני הצדדים ביקשו שלא לנקוב בסכום תרומותיהם כדי לא להגביר את התחרות ביניהם. ובכל זאת אפשר לספר, כי השר משה שחל תרם 500 ש"ח, ח"כ גאולה כהן תרמה 180 ש"ח, טדי קולק תרם 180 ש"ח, ושלמה להט תרם 50 ש"ח, מי עוד בתורמים?

הגדולים איכזבו

התרומה הגדולה ביותר היתה של התעשייה האווירית – 78 אלף ש"ח, והקטנה ביותר של תינוק בן 5 חודשים – 5 ש"ח.

מפאריס נמסר, כי אנשי השירות היו מאוד פעילים באיסוף התרומות של יהודי פאריס ואנשי המושבה הישראלית שם בשיתוף עם רדיו „ג'י שלום", ואפילו אפרים קישון, השוהה לאחרונה במושבות בשווייץ, תרם 180 שקלים חדשים.

אבל היו גם אכזבות: גופים כלכליים גדולים, כ„סולל בונה", ה„שקם" ועוד עשרות מפעלים שנסגרו או שמצבם הידרדר, השיבו את פני המתרימים ריקם. נציג ההסתדרות, שהתבקש לציין את תרומתם של ועדי העובדים, הסביר שלא יוכל לעשות כן בגלל מצבם הקשה של המובטלים במשק.

ולסיכום – השנה תנאה גם גל"צ נשכרת מהמבצע: 280 אלף הדולרים שאסף מפקד גל"צ ישמשו לשיפור הקליטה ברשת המשדרים של התחנות בצפון ובדרום.

אזרחים ישראלים בבריה"מ מבקשים להירשם כהתאחדות

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

ערב יום העצמאות פנו 87 מסורבי עליה ממוסקווה, כולם אזרחים ישראליים, לסובייט העליון של בריה"מ וביקשו להירשם כ„התאחדות אזרחי ישראל המתגוררים בבריה"מ".

בתקנון שצורף לפנייה הוסבר, כי ההתאחדות תהיה פתוחה לכל מי שיבקשו אזרחות ישראלית ויסכימו עם מטרותיה: שיתוף פעולה עם שגרירות הולנד, המייצגת את ישראל בבריה"מ, ע"מ להיות בקשר עם המולדת ולקבל שרותים קונסולריים וכן – פעילות תרבותית וחינוכית, חגיגת חגים לאומיים, קבלת עיתונות וספרות ישראלית ועזרה הדדית.

עד כה לא קיבלו הפונים שום תשובה. לפי נתוני המרכז למידע על יהודי בריה"מ מתגוררים כיום נגד רצונם בבריה"מ כ־900 אזרחים ישראלים, כשליש מהם ביקשו לבטל את אזרחותם הסובייטית בטענה, כי האזרחות הישראלית שניתנה להם לפי החוק הישראלי, היא אזרחות מלאה ומוכרת ע"י החוק הבינלאומי. אבל הרוסים מסרבים להכיר באזרחותם הישראלית.

דובר המרכז, יורי שטרן, מציין, כי הרגשת פעילי העלייה והרבים בארץ היא, שמוסדות המדינה אינם תומכים די בתנועה לקבלת אזרחות ישראלית.

גופת ישיש נמצאה בחיפה – חשד לרצח על רקע פלילי או חבלני

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

גופתו של ישיש חיפני, שנעדר מביתו מאז ערב החג, נתגלתה על שפת־הים בחיפה. משטרת מרחב חיפה חוקרת חשד לביצוע מעשה פלילי או פעילות חבלנית.

הישיש, בן 67, תושב (?) מרחוב ברזילי בחיפה, יצא מביתו שלשום סמוך לשעה 11 בבוקר לערוך קניות בשוק תלפיות. משבושש לשוב לביתו הודיעה אשתו למשטרה על היעדרותו.

לאחר שהתברר כי הישיש לא פונה לשום בית־חולים באיזור חיפה החלו כוחות מוגברים ממשטרת מרחב חיפה בסריקות אחר הישיש. בשעות הלילה נתקבלה הודעה על מציאת הגופה על חוף־הים. למקום יצאו כוחות משטרה והמעבדה לזיהוי פלילי. לאחר בדיקה ראשונית ובעקבות ממצאים בשטח החליטו חוקרי המשטרה להעביר את גופתו של הישיש לבדיקה במכון הפתולוגי באבו־כביר לקביעת נסיבות המוות.

לכתבנו נודע ממקורות במשטרה, כי חשדות החוקרים לביצוע עבירה פלילית או חבלנית התעוררו בעקבות השאלה כיצד ומדוע הגיע הישיש לשפת־הים, שעה שביקש לערוך קניות בסמוך לביתו והמרכז בעקבות ממצאים שנמצאו ליד הגופה.

בית־הדין הורה לעובדי חברת חשמל לחשוף הסכמי השכר

החברות הממשלתיות חייבות על פי הוראות החוק לחשוף הסכמים עם ציבור העובדים וכל המעוניין בדבר רשאי לעיין בהם — החלטה עקרונית זו נתן ביום ג' השופט הראשי של בית הדין האיזורי לעבודה בחיפה, אליעזר כנפי, בעת שדחה בקשת באיכות עובדים בכירים בחברת החשמל להיסיון על מיסמכים ומידע הנוגעים לתשלום תוספות שכר ששולמו לעובדי חברת החשמל.

ההחלטה ניתנה בתביעת עובדי בית־החולים בחיפה ומאשדוד המבקשים לחשוף את שכרם לשכר עובדי חברת החשמל.

השופט כנפי קבע עוד, כי בשל מעמדן המיוחד של החברות הממשלתיות יש לציבור זכות, לא רק לעיין בהסכמים הנוגעים לתנאי השכר, אלא גם לקבל מידע על אופן ביצועם של ההסכמים ושל הוראות החוק המחייבות את החברות הממשלתיות. השופט הטעים, כי זכות זו עומדת על אחת כמה וכמה „למי שמעוניין במימוש זכויות בדרך של הליך משפטי".

כתב עתי"ם מוסר, כי החלטה זו של בית־הדין האזורי לעבודה באה לאחר שיום קודם לכן נענה בית־הדין לבקשת היועץ המשפטי לממשלה פרופ' יצחק זמיר, והורה לעכב את הדיון במחלוקת זו לתקופה של חודש ימים. זאת לבקשת שר־האנרגיה (שתואמה עם היועץ המשפטי לממשלה), שביקש שהות להגיע לפתרון המחלוקת בהידברות בין הצדדים מחוץ לכותלי בית־המשפט. (עתים)

סיעת המערך בהסתדרות

מתכנסת ביום ראשון
ט' באייר תשמ"ו 18.5.86
בשעה 8.30 בבוקר
בבית הוועד הפועל קומה 7

על סדר היום: 1. מערכת הבריאות הישראלית וקופ"ח הכללית
2. שונות

* חברי סיעת המערך בוועד הפועל והסגנים מוזמנים *

מוברחים ומבריחיהם במיפגש נרגש בתל־אביב

ילדי מרוקו עם הזוג שהבריחם, דוד וגיזל ליטמן.

מפגש של 530 אנשים מצפון־אפריקה, שהוברחו לארץ בשנת 1961, כהיותם ילדים, נערך אתמול ב„גן־אורנים" בתל־אביב.

המפגש אורגן ע"י תנועת כיהד, תנועה המטפלת במורשת יהדות צפון־אפריקה. התנועה ערכה מבצע מיוחד לאיתור 530 האנשים, שהוברחו בשנת 1961 לארץ, והפגישה אותם הבוקר ב„גן אורנים" עם הזוג שהבריחם, דויד וג'יזל ליטמן בפעם הראשונה מאז ההברחה.

אורח הכבוד במפגש היה שר הקליטה, יעקב צור, שאמר, כי „הגיעה השעה לחשוף לעיני הציבור בארץ את סיפורי הגבורה וההעפלה של יהודי המזרח מצפון־אפריקה, מעיראק וממדינות אחרות לישראל".

הקלות בנזילות לבנקים – יוזרמו 250 מיליון ש"ח

מאת אייל שגב, כתב „על המשמר"

הקלות בחובת הנזילות על הבנקים יכנסו לתוקפן בסוף שבוע זה. המשמעות המעשית של הקלות אלה היא הזרמה של כ־250 מיליון שקל לבנקים.

לפי הוראות שפרסם בנק ישראל בסוף השבוע שעבר, תחול מה־15 לחודש הקלה של 5־8 אחוזים בשיעורי הנזילות של הבנקים.

בחשבונות עו"ש יהיה שיעור הנזילות 48 אחוז, שיפור של 7 אחוזים לעומת המצב שהיה עד כה; בפק"מ ל־7 ימים תהיה לבנקים נזילות של 38, גם כאן שיפור של 7 אחוזים; בפק"מ ל־14 יום יהיה שיפור של 8 אחוזים, ושיעור הנזילות יהיה 30 אחוז; בפק"מ לחודש יהיה שיפור של 5 אחוזים והנזילות תהיה 20 אחוז; בתמ"ס – שיפור של 5 אחוזים והנזילות תהיה 38 אחוז.

בבנקים טוענים, כי אין די בשינויים אלה וכי בנק ישראל היה צריך להגדיל את נזילות הבנקים ב־10־12 אחוזים, ולא ב־5־10 אחוזים בלבד.

כיום נתונה מערכת הבנקאות בגרעון נזילות של כ־280 מיליון שקל, וקיים חשש שהוא יחריף לקראת סוף השבוע, בגלל תשלומי מיקדמות מס, מע"מ וביטוח לאומי.

8 סטודנטים בשכם נפצעו בהתנגשות עם חיילים

מאת מנחם ענברי, כתב „על המשמר"

שמונה סטודנטים מאוניברסיטת א־נג'ח, בשכם, נפצעו אתמול בהתנגשות עם אנשי ביטחון. חמישה נפצעו מיריות חיילים ושלושה מאבנים ומאלות. אחד הפצועים, ג'יהד פתחאללה, נפצע קשה. פצוע שני, ג'מאל קאסם, נפצע מכדור בירכו.

דובר אוניברסיטת א־נג'ח, ד"ר סאיב עריקאת, פירסם הודעה, שבה האשים את גוש אמונים כי הוא עורר פרובוקציות בשכם, במהלך הצעדה שלו בשומרון, ואת שר הביטחון — על שהתיר את הצעדה.

בצעדת השומרון היתה השתתפות מועטה, יחסית לצעדת האביב בחברון. השתתפו בעיקר תלמידי ישיבה. אף על־פי שלא אושר להם להתקרב לישובים ערביים, הם הגיעו לאיזור קבר־יוסף בשכם. נערכו סיורים באיזור אלון מורה ואריאל והושמעו סיסמאות לאומניות בזכות ישוב ארץ־ישראל ושחרור אסירי המחתרת.

נזק של מאות־מיליוני ד' בגלל העיצומים בנמלים

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

„נזק ישיר של מאות מיליוני דולרים נגרם לתעשייה הישראלית, נוכח היוותרותן של סחורות הייצוא בנמלי הארץ, עקב עיצומים שנוקטים פועלי הנמלים" — טען מיכה שטראוס, מנהל השיווק של מפעל שלא"ג לייצור בדים, בקיבוץ שמיר בגליל.

שטראוס אמר לכתב עתי"ם, כי הסחורות של מפעלו בלבד, שנותרו בנמל חיפה, נאמדות בכ־100 אלף דולר.

דרור אלון, מנהל החברה „ימית חיפה" לעמילות מכס, טען, שהסיבה לכך היא שביתת האטה וה„עבודה לפי הספר", שנוקטים פועלי הנמלים.

האוניות עזבו את נמל חיפה לפי לוח־הזמנים והפליגו בלי הסחורה לחו"ל. נוסף לנזק הישיר, הוסיף מיכה שטראוס, נגרם גם נזק ע"י אי עמידה בלוחות הזמנים, בהתאם לחוזים שנחתמו עם מפעלי התעשייה בארץ. במפעל כבר נתקבלו תלונות של הקניינים בחו"ל — אמר.

לכתב עתי"ם נמסר, כי הפועלים אמנם קיבלו את החלטת בית־הדין לעבודה וחזרו לעבודה סדירה, אולם בפועל הם ממשיכים בעיצומים.

היום ייבחר המזכיר החדש של „העבודה"

מאת דורית גמן, כתבתנו לענייני מפלגות

המושב השני של ועידת מפלגת העבודה, שייערך היום בתל־אביב, יבחר את המרכז החדש של המפלגה.

בכינוס היום יועלו, בין היתר, הצעות לתיקוני החוקה, וכן יימשך הדיון בנושאי חינוך, תרבות וספורט הנוער, דור הצעיר ובנושאי ביטחון והסתדרות. כן יתקיים דיון בנושא דת ומדינה.

במהלך הכינוס היום, שיימשך שעות רבות, ישאו דברים גם ראש הממשלה, שמעון פרס, ושר הביטחון, יצחק רבין.

מנהיגי ארגנטינה שיזמו את מלחמת פוקלנד — למאסר

גאלטיירי (נשיא) — 12 שנים; אנאיה (מפקד הצי) — 14 שנים; דוזו (מפקד חיל־האוויר) — 8 שנים ■ לא הכינו את הצבא שהוצב בפוקלנד

בואנוס איירס. — נשיא ארגנטינה לשעבר, ליאופולדו גאלטיירי, ושני חברים אחרים בכת הצבאית שמשלה במדינה זו, נדונו ביום ו' למאסר של 8 עד 14 שנים ודרגותיהם הצבאיות נשללו מהם, בגלל התבוסה שנחלה ארגנטינה במלחמת איי־פוקלנד, ב־1982.

בית־הדין הצבאי הגבוה של ארגנטינה הודיע על גזר־הדין לנשיא לשעבר גאלטיירי, שנידון ל־12 שנות מאסר, לראש הצי לשעבר, חורגה אנאיה, 14 שנים, ולמפקד חיל־האוויר לשעבר, טבאזיליו לאמי דוזו — 8 שנים.

השלושה הורשעו באי־הכנת תוכניות לפעולות צבאיות, לאחר שארגנטינה השתלטה על איי פוקלנד ב־2 באפריל 1982.

„הם גם השאירו בזירת הקרב כוחות במצב נחות, על אף שכבר ידעו על היקפה הגדול של התגובה הבריטית, עד התבוסה הסופית, 10 שבועות לאחר מכן", נאמר בגזר הדין.

גאלטיירי הוא אחד מהמנהיגים הצבאיים שהועמדו לדין, באופן מיוחד בקשר לפגיעות בזכויות הא־דם במהלך „המלחמה המלוכלכת" של שלטונות הצבא בארגנטינה נגד ארגונים שמאלניים בשנות ה־70.

בית המשפט הודיע, כי הוא לא דן בסיבות לסכסוך ואין הוא מהסס לקבוע, שהעניין היה צודק, וגם לא בהחלטות הפוליטיות, מאחר שאי־אפשר לדון או לשפוט החלטות כאלה. (ע־צ־ע־ר)

שמיר: חריגה המהווה פגיעה ועלבון

(סוף מעמוד ראשון)

שיחתו עם שולץ. בשיחה זו נדון באורח כללי תהליך השלום. ביום ו' שוחח שמיר עם פרס בטלפון ושאל על תוכן שיחת וייצמן עם שולץ. פרס השיב, כי בפגישה לא עלה שום דבר יוצא דופן.

בעקבות הידיעות מוושינגטון, כי וייצמן יקיים עוד פגישה עם שולץ ופגישה עם שר ההגנה ויינברגר, נאמר במשרד החוץ, כי בשלב זה לא ידוע דבר על פגישות וייצמן בוושינגטון.

בוושינגטון אמר אתמול מקור מוסמך, כי „וייצמן לא היה מקיים את הפגישות בוושינגטון ללא סמכות מפורשת מראש הממשלה". הוא הוסיף, כי וייצמן הביא עמו איגרת אישית לשולץ מראש הממשלה פרס.

השגרירות לא ידעה

למעשה, לא ידעו השגריר מאיר רוזן ואנשי השגרירות האחרים מראש כי נקבעו לוייצמן פגישות. כפי הנראה במגעים שהיו בין משרד ראש הממשלה בירושלים לבין השגרירות האמריקנית בתל־אביב. משרד־החוץ בירושלים לא ידע על־כך דבר וחצי דבר — אמר פקיד־רשות ישראלי כאן.

השגרירות הישראלית בוושינגטון ידעה איפוא רק, שוייצמן בא לוושינגטון כדי להרצות במכללה הבין־זרועית של צבא ארה"ב. השגרירות דאגה להזמנת מקום לשהותו של וייצמן במלון „שרתון" החדש בבירה האמריקנית, אך לא נאמר לאנשי השגרירות דבר מראש על פגישות וייצמן עם אנשי משרד־החוץ האמריקני.

במוצאי יום ה' נפגש השגריר רוזן עם וייצמן לשיחה של 30 דקות במלון „שרתון". מקורות ישראליים טרחו להדגיש, כי וייצמן לא „דיווח" לשגריר על תוכן שיחותיו, וכי הם רק דיברו באופן כללי על השיחות הללו. לדברי המקורות, אין וייצמן מעוניין ככל הנראה, שתוכן שיחותיו יוודע למשרד־החוץ בירושלים. מתלווה אל וייצמן בוושינגטון אריה שומר ממשרד ראש הממשלה.

מצב מביך

איש לא ידע אתמול לומר, אם וייצמן יבקש מן השגריר רוזן או מכל פקיד אחר בשגרירות להצטרף אליו לסיבוב השני של השיחות שיהיו לו השבוע עם שולץ וויינברגר.

פקידי רשות אמריקניים אמרו, כי לא היתה להם כל כוונה לשמור את פגישות וייצמן בסוד מפני השגרירות או מפני משרד־החוץ בירושלים. הם פשוט הניחו, לדבריהם, שוייצמן דיווח לממשלתו בפירוט על סדר־יומו בוושינגטון. עוד אמרו, כי שולץ ובני־שיחו האחרים של וייצמן לא היו מתנגדים להצטרפות השגריר רוזן לפגישות.

זכריה באומל

את סדר יומו של וייצמן בניו־יורק מארגן בשבילו ליאון צ'רני, ידידו ופרקליטו. בראיון טלפוני, הכחיש צ'רני, כי מילא תפקיד כלשהו בהסדרת פגישות וייצמן בוושינגטון. הפרקליט הניו יורקי אמר, כי יפציר בוייצמן להעלות בשיחתו הבאה עם שולץ את עניינו של החייל הישראלי הנעדר זכריה באומל, שהוא בעל אזרחות כפולה, אמריקנית וישראלית. הוא נעדר למן ימי המלחמה הראשונים בלבנון, ביוני 1982.

300 קצינים

(סוף מעמוד ראשון)

מקור צבאי בכיר באכ"א ציין, כי פרישה משירות בממדים כאלו בעבר, נפרשה על־פני מספר שנים עד עשור. המקור הדגיש, כי עיקר הפרישה היא עקב הצמצומים בכוח־אדם וביטול התקנים. „הבעייה שנקלענו אליה היום", אמר המקור, „היא בעיקר בעייה אנושית המחייבת את המערכת הצבאית להודיע לקצין אחר 20 שנות שירות, ששירותיו אינם נדרשים יותר ועתה עליו לצאת למשק האזרחי ולחפש תעסוקה. „זו בעייה שאנו צריכים להתמודד אתה" הדגיש המקור, „ואנחנו עוד לא יודעים איך להתמודד".

פרס ונסים דוחים התפטרות

(סוף מעמוד ראשון)

לדברי הדובר, ההחלטה התקבלה בין ראש־הממשלה לשר־האוצר, כדי לאפשר למי שהכין את הדו"ח של הבנק המרכזי להגישו. יצויין, שעל־פי המלצות ועדת בייסקי, היה אמור הנגיד להגיש את התפטרותו כבר בימים הקרובים. בתשובה לשאלה מסר דובר משרד־האוצר, שאין כל פגם בעובדה שמנדלבאום יפרוש מתפקידו כמה ימים לאחר תום מועד 30 הימים שהוקצב לו על־ידי ועדת בייסקי.

בעוד שלמנדלבאום מאפשרים לדחות את התפטרות, עומדת הממשלה לקבל החלטה על מינוי הנגיד הבא. בסוף השבוע הועלה שמו של המשנה לנגיד לשעבר, הפרופ' צבי זוסמן, כמועמד אפשרי למשרת המתפנה. מועמדות זוסמן מתוספת לזו של הפרופ' מיכאל ברונו ושל סגן שר־האוצר, עדי אמוראי.

אתמול אמר זוסמן לכתבנו, שהוא מסרב להגיב על הידיעות על מועמדותו לתפקיד וכן הוא סירב להגיב על שאלת כתבנו אם פנו אליו אישים בממשלה בקשר לתפקיד הנגיד.

„פעולה ישירה" תקף האינטרפול

(סוף מעמוד ראשון)

„פעולה ישירה" בשל נסיון לרצח סגן נשיא התאחדות בעלי התעשיה. השלטונות חושדים, כי מחבלים גרמניים מבצעים את הפיגועים. הביצוע המקצועני וההעזה מדאיגים אותם.

הצהרות קשוחות

הממשלה הימנית עדיין לא נחלה שום הצלחה במאבקה בטירור, חרף הצהרות תוקפניות והידוק אמצעי הביטחון. יום קודם הרגו 15 מחבלים מארגון הטירור הקורסיקני פילאנק שוטר ובעל מלון בהתקפה על מרכז קייט באי. שר־הפנים פסקואה והשר לבטחון הציבור פנדרו מופיעים כחולי־אונים, לא פחות מקודמיהם הסוציאליסטים, שאותם תקפו. הוא שוב פרסמו הצהרות קשוחות, שהביאו יותר תסכול מאשר שינוי מדיניות. הצרפתים כובלים עצמם פוליטית במאבק נגד הטירור. „פעולה ישירה" קשורה בארגוני טירור ערביים ובשגרירויות ערביות. הממשלה חוששת לפעול נגד דיפלומטים ערביים, כדי לא לפגוע בקשרים עם מדינות ערב.

עיוות מידע

השלטונות אפילו מעוותים פרטים מחקירות פיגועי טירור כדי לחוס על מדינות ערב. הם נחפזו לפרסם גירסה שונה מזו שמסר המחבל התוניסאי בחקירתו, לפיה הופעל על־ידי ארגון פלשתיני מבגדאד. לפי גירסת השלטונות, המחבל, שהטמין פצצות בבנק לאומי ובחנויות „מרקס אנד ספנסר", הופעל מדמשק. הוא עצמו וחברתו האלז'ירית מסרו, כי הוא נסע תכופות לבגדאד, שם קיבל מאחד בשם „אבו־איברהים" מזוודת חומר־נפץ מוסווה כחומר פלסטי שאינו ניתן לגילוי באמצעים אלקטרונים. הפירסום, כי פעולות טירור נוהלו בצרפת מעיראק, לא היה נוח לשלטונות שמקיימים קשרים מיוחדים עם בגדאד.

תשעה „ארגזי־פושעים" לישראל

(סוף מעמוד ראשון)

מספרם המדוייק של התיקים לא נמסר. אולם מאחר שהתיקים בארכיון הם בדרך כלל דקים, וכוללים רק „טופס האשמה" בן ארבעה עמודים, סבורים חוגים במשלחת, כי ב־9 הארגזים עשויים להמצא מאות תיקים.

התיקים אותרו לפי רשימה שהגישה המשלחת בשבוע שעבר, ואשר הוכנה על־ידי „יד ושם" והובאה לניו־יורק על־ידי יצחק ארד, יו"ר „יד ושם". יקבל את התיקים השגריר בנימין נתניהו. לאחר מכן, תערוך המשלחת הישראלית מסיבת עתונאים באו"ם, בהשתתפות יצחק ארד.

דובר המשלחת, אייל ארד, מסר, כי התיקים יועברו למשרד החוץ בירושלים.

דב זקהיים מהפנטגון: גרמנים לא יישותפו בפרוייקט של חיל־הים

מאת אלכס פישמן, כתבנו הצבאי

עוזר סגן שר־ההגנה האמריקני, דב זקהיים, העוסק בימים אלה בבדיקת העלויות והכדאיות של בניית ספינות טילים עבור חיל הים הישראלי לשנות ה־90, הביע הסתייגות משיתוף מספנות במערב גרמניה בפרוייקט זה.

מקורות אמריקניים יודעי דבר מסרו לכתבנו, כי הסתייגותו של דב זקהיים, כפי שביטא אותה בשיחות עם גורמים המעורבים בפרוייקט הישראלי, נובעת בעיקר מנימוקים רגשיים לאומיים.

לדברי המקורות לא הסתיר דב זקהיים, שהוא יהודי שומר מסורת, את דעתו, כי מסירת עבודות לגרמנים יש בה טעם לפגם והוא אישית יפעל למנוע את שיתופם של הגרמנים בפרוייקט, אם יועלה נושא זה לדיון.

דב זקהיים יגיע לישראל בשבועות הקרובים בראש צוות ממשרדו בפנטגון במגמה לבחון את התוכניות והתחשיבים של מערכת הבטחון בישראל, לגבי הפרוייקט הימי הגדול.

מיד לאחר תום סיורו בישראל יצא למערב אירופה ויבקר במספר מספנות, שעשויות ליטול חלק בעיסקה.

מקורות בטחוניים בישראל מציינים, כי דב זקהיים מתן באהדה את האפשרות שנתח הבנייה שימסר למספנות ישראל מפרוייקט זה, יהיה גדול ממה שנחזה בעבר.

המשלחת המצרית לשיחות טאבה מגיעה היום

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

משלחת מצרים מגיעה הערב לישראל להמשך השיחות על ניסוח שטר הבוררות בעניין טאבה. בירושלים מצפים לתגובה המצרית על מספר הצעות משרה אמריקניות בקשר לניסוח השאלה שתוצג לבוררים.

ההצעות האמריקניות הועלו לאחר שמצרים התנגדה לנוסח שהציעה ישראל, לפיו ישאלו הבוררים מהו „המיקום הנכון" של הגבול בין ישראל ומצרים באיזור טאבה.

מספר אי הסכמות בין ישראל ומצרים לגבי שטר הבוררות הצטמצם ביותר, אולם שר החוץ, יצחק שמיר, אמר בשבוע שעבר, כי ישראל הגיעה לקצה גבול ההגמשה שלה. בלשכת ראש הממשלה נאמר אתמול, כי מוטב להמתין לתגובה המצרית ולא לבנות ציפיות שאין מקומן... להסתיים.

הדיונים בין המשלחת המצרית וצוות המנכ"לים הישראלי יתקיימו בהרצליה מחר ומחרתיים. ביום ג' בערב תשוב המשלחת לקאהיר.

כתב רויטר בקאהיר מוסר, כי היועץ המשפטי של משרד־החוץ האמריקני, אברהם סופר, שוחח בשבת בקאהיר עם ראש משלחת מצרים לשיחות טאבה, נביל אל ערבי, אמרו פקידים בשגרירות ארה"ב בקאהיר. סופר מנסה לתווך בסכסוך טאבה כדי להפשיר את הקיפאון.

היום אמור סופר לבוא ארצה כדי לשוחח עם שלטונות ישראל, לקראת סיבוב השיחות שיהיה מחר בהרצליה בין משלחות מצרים וישראל.

עדות לחפירות לא־חוקיות של דיין ברצועת־עזה

מאת שלי יחימוביץ, כתבת „על המשמר"

תושב באר־שבע, ששירת בשנות ה־70' כחייל ברצועת עזה, מספר כי שר־הביטחון המנוח משה דיין, שעסק בחפירות ארכיאולוגיות באיזור, היה מופיע לחפירות כשהוא נשמר על־ידי חיילי צה"ל, וכי רכב של צה"ל היה מוציא את הפריטים מהמקום לאחר החפירה.

האיש, יצחק סלע, בן 35, שירת באותה תקופה ביחידה מובחרת ברצועה. אתמול סיפר: „דיין היה מגיע לאיזור דיר־אל־באלח במסוק, בזמן שהיה חופר שמרו עליו חיילי צה"ל. בדואים באיזור עזרו לו – החיילים רק שמרו. לקראת סוף היום היה מגיע רכב צבאי ומוציא את הפריטים – סרקופגים, כדים ודברים אחרים – ממקום החפירה. אחד מקציני צה"ל תיאם בין דיין לבין השיח'ים הבדואים."

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו
בלהה ליפשיץ ז"ל
ההלוויה תתקיים היום, יום א', ט' באייר תשמ"ו, 18.5.86, בשעה 13.00, בבית־העלמין החדש בכפר סמיר בחיפה.
אוטובוס למלווים ייצא מבית המנוחה, ברחוב בן־יהודה 11 בחיפה, בשעה 12.15 בצהריים.
המתאבלים: עודד ויוכבד ליפשיץ, תלמה ועודד עמיהי, מאיר אבא וחיים גירון ומשפחותיהם.

לחברנו עודד ליפשיץ
אתך באבלך הכבד על מות
אמך
בית „על המשמר"

הננו מודיעים בצער
על פטירת בעלי, אבינו, אחינו וסבנו היקר
פולדי זנד
ההלוויה תתקיים ביום שני 19.5.86
בדבר פרטים על השעה, נא להתקשר לטל' 396936
המשפחה המתאבלת

מרכז מפ"ם
משתתף באבלם של
יוריא לבן ומשפחתו
במות
האב

ביום השנה
למות חברנו היקר
חילק בירמן ז"ל
נעלה לקברו
ביום ב' 19.5.86, בשעה 16.00
המשפחה
קיבוץ שער־הגולן

עם חברתנו מיכל קריספין ומשפחתה
אתכם באבלכם הכבד במות האם
לינה
ההלווייה תתקיים בגזית
היום, יום א', 18.5.86, בשעה 15.00
קיבוץ גזית

רייגן זימן מנהיגים יהודים לנסות לשכנעם לתמוך בעיסקת הטילים

רוב המנהיגים אמרו שספק אם הנשיא יוכל לשכנעם לתמוך בעיסקה עם סעודיה ■ פעילים יהודיים: ממשלת ישראל הפצירה בידידי ישראל שלא לגלות התנגדות פעילה לעיסקה

מאת זאב בליצר, כתב „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. — הנשיא רונלד רייגן הזמין תריסר מנהיגים יהודיים אמריקניים לבוא אליו מחר לבית הלבן, כדי שיוכל לנסות לשכנע אותם לתמוך בעיסקת הטילים עם סעודיה.

כמעט כל המנהיגים היהודיים שהוזמנו אמרו, כי ספק אם הנשיא יוכל לשכנע אותם לתמוך בעיסקה, אחרי שהסנאט ובית הנבחרים הצביעו ברוב מכריע נגדה. עם זאת אמרו, כי יחלקו לנשיא רייגן כבוד ויבואו לשמוע את דבריו.

וטו עוד השבוע

עוד השבוע יטיל רייגן וטו על החלטות הקונגרס המונעות את העיסקה, שבמסגרתה מתכוונת ארה"ב למכור לסעודיה טילי אוויר־אויר מדגם „סיידווינדר", טילי נ.מ. מדגם „סטינגר" וטילי ים מדגם „הרפון" בשווי 350 מיליון דולר. הקונגרס מוסמך לבטל את הווטו, אם יקבל על כך החלטות בשני הבתים ברוב של שני שלישים.

בימים האחרונים עסק רייגן בשתדלנות נמרצת, שנועדה לשכנע סנאטורים רפובליקנים, שהצביעו נגד העיסקה, לשנות את דעתם. משקיפים פוליטיים בוושינגטון אמרו אתמול, כי בשום פנים אין אפשרות לצפות את תוצאות ההצבעה שתהיה בסנאט, שיש בו רוב לרפובליקנים.

אין סכנה לישראל

הסנאטורים הרפובליקנים צ'יק הכט מנוואדה, שהינו יהודי, וריצ'ארד לאגר מאינדיאנה, שהוא יו"ר ועדת־החוץ, קראו בשבוע שעבר לרייגן להזמין אליו מנהיגים יהודיים אמריקניים, במסגרת מסע השתדלנות שלו. בעת האחרונה נמנעו ארגונים יהודיים גדולים בארה"ב, בכללם מועצת הנשיאים של הארגונים היהודיים, מלפעול נגד העיסקה, אך בין המנעות מפעולה נגד לבין תמיכה — המרחק גדול. פעילים יהודיים בארה"ב ציינו, כי ממשלת ישראל בעצמה נמנעה מלחצים בעניין העיסקה הסעודית ואפילו הפצירה בהם בצנעה לא להתנגד בפועל. עוד אמרו, כי לפי הערכות, אין בטילים שמבקשת ארה"ב למכור לסעודיה משום סכנה ממשית לישראל.

עם זאת אמרו שתדלנים יהודיים, כי בעוד שיכלו „לשבת על הגדר" בעת המערכה התחיקתית בשני בתי הקונגרס, אין הם יכולים בשום פנים למצוא דרך אפשרית לתמוך בעיסקה. „אם נעשה זאת, תאבד לנו כל המהימנות שלנו" — אמר אחד מהם.

קנת ביאלקין, יו"ר מועצת הנשיאים של הארגונים היהודיים הגדולים בארה"ב, אמר ל„ניו־יורק טיימס", כי הוא יבוא לפגישה עם הנשיא, משום ש„כאשר הנשיא קורא לך ורוצה לשוחח אתך על משהו, עליך להיענות להזמנה ולראות בה כבוד לעצמך".

לעזרת ידיד

שר החוץ האמריקני, ג'ורג' שולץ, החל לפעול בקרב היהדות האמריקנית עוד בשבוע שעבר, כאשר קרא לה, בנאום שנשא בוועידה השנתית של הוועד היהודי האמריקני, „להיחלץ לעזרת ידיד בצרה". הידיד הוא רייגן. „הרשו לי לומר משהו שיתכן כי אין אתם מעוניינים לשמוע" — אמר שולץ. „עיקרון זה (של היחלצות לעזרת ידידים) חל גם על הצורך שיש לארה"ב לסייע — בתנאים מוגבלים מאד — למאמצייה של סעודיה להגן על המפרץ הפרסי. הסכנה שם ממשית. אם יחדור החומייניזם לאיזור, יפגעו האינטרסים האסטרטגיים של ארה"ב. ומובן מאליו שיפגעו גם האינטרסים של ישראל," אמר שולץ.

להוכיח נוכחות

הוא הטעים, כי יש מדינות בעולם הערבי המעוניינות בשלום, ביציבות ובמתינות, ושיהיה אולי אפשר לשכנע אותן כי מדינת ישראל היא מציאות של קבע באיזור, אך אם לא תוכל ארה"ב להוכיח שהיא נוכחות עקבית, יעילה, חזקה ונענית במזרח־התיכון, יפנו בעלי הנטיות החיוביות, בסופו של דבר, אל בעלי הכוונות השליליות כלפינו."

ציטוט חם

שר המשפטים האמריקני: אין ספק שלבריה"מ מעורבות בטרור הבינלאומי

שר המשפטים האמריקני ארווין מיז ומארחיו — שרי ואישי מדינה בישראל — חזרו ואישרו בשיחותיהם את הצורך בשיתוף פעולה בין המדינות למלחמה בטירור הבינלאומי. הוסכם כי יש לשמור על מאגר של אופציות דיפלומאטיות, כלכליות וצבאיות נגד מבצעי הטירור הבינלאומי ותומכיהם. זאת אמר השר האורח במסיבת עתונאים שהתקיימה ביום ו' בירושלים בתום ביקורו בישראל.

הוא הוסיף, כי קיים שיתוף פעולה בין ישראל וארה"ב בחילופי מידע מודיעיני וטאקטי וכן מתנהלות התייעצויות בקשר למלחמה בטירור.

„אין כל ספק שקיימת מעורבות של בריה"מ בטירור הבינלאומי באמצעות מדינות הנתמכות על ידה: קובה, ניקאראגואה, סוריה ואחרות", אמר מיז בתשובה לשאלה. (עתים)

צבן תובע לערוך בירור בכנסת עם הורוביץ על הצהרותיו לגבי יפת

מאת מוטי בסוק, כתב על המשמר בכנסת

יאיר צבן (מפ"ם) תובע לזמן את אלי הורוביץ, היו"ר החדש של דירקטוריון בל"ל, לוועדה לביקורת המדינה של הכנסת, כדי לערוך עימו בירור יסודי, סביב ההצהרות שפורסמו בשמו, כאילו אין הוא מתכוון להגשים את המסקנות האישיות של רוח „ועדת בייסקי" לגבי ארנסט יפת.

לדעת צבן יש לראות בחומרה את ההכרזות של הורוביץ, כי יפת ימשיך לשרת את בל"ל בשלוחות הבנק בחו"ל. ועדת ביקורת המדינה צריכה להטיל את כל כובד משקלה כדי שמסקנות ועדת בייסקי תוגשמנה במלואן וללא קיפה, טען צבן. לדעתו „גם מי שיש לו הסתייגות זו או אחרת מהמסקנות חייב להבין שעל כף המאזניים מוטלת הברירה או למלא אחריהן, ככתבן וכלשונן או ליצור תקדים של עקיפה העושה לחוכא ולאיטלולא ועדת חקירה ממלכתית.

15 ראשי ערים מאירופה וארה"ב נעלו כינוס על „עיריות בתקופת צנע"

מאת כתב על המשמר בירושלים

חמישה עשר ראשי ערים מארה"ב ומאירופה שלא חששו מהטרור הבין לאומי נעלו אמש בסעודה חגיגית כינוס מיוחד שעסק בנושא: מימשל עירוני בתקופה של צנע. בכינוס, שהוא חלק ממסורת ארוכה של כינוסים דומים בעבר, גילו המשתתפים עניין רב במאבקה של עיריית ירושלים בקשייה התקציביים.

ראש עיריית מיאמי ביץ' אלכס דאהור שהוא ממוצא לבנוני שיבח את המנגנון העירוני המצליח לתפקד דווקא בתקופה זו שחרב של הקיצוצים מונפת עליו. ראשי הערים נפגשו ביום שישי לשיחה ידידותית עם ראש הממשלה שמעון פרס והביעו בפניו אהדתם והערצתם לישראל.

משתתפי כינוס ראשי הערים בפגישתם עם רה"מ בלשכתו. (תצלום: יוסי זמיר)

האוניברסיטה העברית בירושלים
מרכז מרטין בובר לחינוך מבוגרים
בשיתוף עם
קרן הנס זיידל
מודיעים על פתיחת מחזור שני של
המסלול הדו־שנתי
להכשרה ולהשתלמות בחינוך מבוגרים
● מטרת התכנית: להקנות לעובדים בתחומים חשובים של חינוך מבוגרים ידע עיוני ופדאגוגי ברמה אוניברסיטאית ולפתח כח־אדם פרופסיונאלי בענף זה.
● מסגרת התכנית: שתי שנות לימוד אקדמיות (תשמ"ז־תשמ"ח), יום לימודים אחד בשבוע (יום ד') במרכז מרטין בובר, הר־הצופים, האוניברסיטה העברית בירושלים.
● תוכן הלימודים: התכנית כוללת לימודים עיוניים ופראקטיים: הרצאות, תרגילים וסמינרים, ניתוח אירועים מהמעשה החינוכי ופיתוח מיומנויות הוראה והדרכה בקרב לומדים מבוגרים.
● מועמדים: בעלי תואר ראשון לפחות ו/או נסיון מעשי בעבודה חינוכית עם מבוגרים.
פרטים והרשמה: מרכז מרטין בובר טל' 02-882443-4 או טל' 02-822168

„דו"ח ולד" מאיים לזעזע תחושת הבטחון בכושרו של צה"ל

אומרת ח"כ חייקה גרוסמן שתבעה מרבין לחשוף תוכנו ומשמעותו של הדו"ח ■ שריד מבטיח שהדו"ח יזכה לטיפול רציני בוועדת חו"ב

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

„דו"ח ולד" יזכה לטיפול רציני בוועדת החוץ והבטחון של הכנסת, הבטיח אתמול חבר הוועדה יוסי שריד (ר"צ).

שריד, אחד מארבעת חברי הוועדה שזכו לעיין בחלקים מהדו"ח (האחרים אבן, מרידור ואולמרט), אמר אתמול, כי הדו"ח שלא זכה לטיפול כלשהו במטכ"ל, יזכה לטיפול רציני בכנסת. אין צורך באימוץ כל ממצאי הדו"ח ומסקנותיו כדי להודות ביסודיותו, חשיבותו וחומרתו. לדעת שריד, ועדת החוץ והבטחון שנכוותה ברותחין במלחמת יום הכיפורים חייבת להיזהר היום בצוננין. החזירות מחייבת אותה להתייחס לכל התרעה במלוא כובד האחריות.

מאיים לזעזע

חייקה גרוסמן (מפ"ם) אמרה אתמול כי „דו"ח ולד", כפי שבא לידי ביטוי בשידור הטלוויזיה בליל שבת, מאיים לזעזע את תחושת הבטחון שיש לאזרחי המדינה ביחס לכושרו של צה"ל. לדעת גרוסמן ההתחמקות של צה"ל מדיון מעמיק בלקחי מלחמת לבנון מחמירה תחושה קשה זו. היא תובעת משר הבטחון להסביר לציבור ולכנסת את משמעות הדו"ח, ואם אכן הוסקו הלקחים ממלחמת לבנון.

עיראק: כבשו את העיר האירנית מהראן

בגדאד. — העיר האיראנית מהראן נפלה בידי הכוחות העירקיים — הכריז אתמול המטכ"ל העיראקי.

העיר מהראן נמצאת בגבול עיראק־איראן, בגיזרה המרכזית של החזית.

בהודעה נאמר, כי „עיראק לא תפנה את העיר, אלא אם תסכים איראן לעיקרון של נסיגה ללא תנאי אל מעבר לגבול הבין־לאומי. אם איראן תסרב, תחזיק עיראק בעיר זו ובערים אחרות, עד שיושג שלום גלובאלי.

המבצע לכיבוש מהראן משתלב באסטרטגיה הצבאית העיראקית החדשה, שמטרתה לכבוש שטחים וערים באיראן, כדי להניע מדינה זו לפנות את חצי האי פאו, המהווה את המוצא היחיד של עיראק למימי המפרץ הפרסי.

בהודעה צבאית שניה מסרה בגדאד, כי מטוסים עיראקיים תקפו מיתקני־נפט במסוף האי חארג. (ע־צ, ע־ר)

● חוסר תיאום בין עיריית צפת וחברת „אגד", גרם לכ־300 ילדי גנים בצפת להגיע בגשם וקור לאיצטדיון הכדורגל בדרום העיר, לטקס חגיגות יום העצמאות שכלל לא היה אמור להיערך.

● 50 כיסאות גלגלים שנתרמו ע"י בית־החולים המרכזי בשטוקהולם, יועברו לנהריה וישמשו את סניף „יד שרה" שנפתח בעיר.

"המשמר"
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער
AL-HAMISHMAR, The Daily, Tel Aviv 67771, 378833, 341652.

משרד החקלאות
צו יציבות מחירים במצרכים ובשירותים
(הוראת שעה) (מחירים מרביים למספוא) (מס' 2) (תיקון)
התשמ"ו — 1986
בתוקף סמכותנו לפי סעיף 7 (א) (1) לחוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ו־1985 (1), אנו מצווים לאמור:
בצו יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) (מחירים מרביים למספוא) (מס' 2) התשמ"ו־1986 (2), סעיף 1,
(1) במקום „טמיקה 160" יבוא „טמיקה 155";
(2) במקום „סובין־חיטה 180" יבוא „סובין־חיטה 165";
(3) במקום „גרגירי חיטה מיובאים למספוא 203" יבוא „גרגירי חיטה מיובאים למספוא 183".
תחילתו של צו זה ביום א' ט' באייר התשמ"ו (18 במאי 1986)
משה נסים, שר האוצר
אריה נחמקין, שר החקלאות

ה„חיזבאללה" נמלטים מבקעת הלבנון בעקבות מתקפה סורית יזומה

לבקעת הלבנון הוזרמו כוחות לאחר שחיל המצב הסורי בבקעה לא התגבר על נסיונות החיזבאללה לפעול באופן עצמאי ■ עשרות אנשי „חיזבאללה" נהרגו בפעולות הטיהור

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

כוהני דת שיעים קיצוניים וגורמים אחרים מארגון חיזבאללה נמלטו בימים האחרונים לאיזור הכפרים שבין צור ל־נבטיה בעקבות טיהור נרחב שעורכים כוחות סורים שהובאו במיוחד לבקעת הלבנון.

מקורות בלבנון מסרו שחיילים הובאו לבקעת הלבנון לאחר שהת־ברר שהכוחות הסורים המקומיים אינם מצליחים להשליט סדר, ולהש־תלט על נסיונות גורמים שיעים קיצוניים לפעול בדרך העצמאית שלא על־פי הוראות הסורים.

„אמל" הזהיר

על־פי המקורות הלבנונים נהרגו בתקריות אלה עשרות אנשי חיזבאללה, וכוהנים שיעים ומנהיגים אחרים מן הארגון נמלטו כדי להציל את חייהם לאיזור שיעי בכפרים שבין צור לנבטיה.

נודע שמנהיגי „אמל" במקום הזהירו את הנמלטים שהגיעו לא מכבר לאיזור לבל ינסו לפגוע במטרות בישראל.

לדברי המקורות הלבנוניים הזהירו אנשי „אמל" את אנשי חיזבאללה שאם יעשו כן הם יגורשו מן האיזור.

אין כוננות

ביקורת שערכו השבוע קציני כוח משקיפי האו"ם ברמת־הגולן משני עברי הגבול לא גילתה שום סימנים של מתיחות, הצבת כוחות חדשים באיזור, או סימנים אחרים המצביעים על כוננות צבאית כלשהי בין שני הצדדים.

ביום שלישי השבוע ערכו קציני האו"ם ביקורת בצד הסורי לרוחב קו הפרדת־הכוחות שנקבע בתום מלחמת יום־הכיפורים. ביום רביעי למחרת ערכו קציני האו"ם ביקורת דומה מן הצד הישראלי. ביום חמישי נשלחו תוצאות הבדיקות בדו"ח מיוחד למזכירות האו"ם בניו־יורק והעתקים נמסרו לגורמים ממשלתיים וצבאיים בבירות סוריה וישראל.

„אין ספק שדמשק למדה לקח מהפעולה נגד לוב"

אמר שר החוץ האמריקני ■ ארה"ב הגבירה הלחצים הפומביים על דמשק לשחרר בני הערובה ולהתנער מהטרור

מאת זאב בליצר, כתב „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. — מימשל הנ־שיא רייגן הגביר את הלחץ הפומבי שהוא מפעיל על סוריה לחזור בה ממתן חסות לטירור הבינלאומי ולסייע בהשגת שחרורם של החטופים האמריקניים המוחזקים בלבנון.

כה בעת ממשיכים פקידי רשו[יות] אמריקניים בכירים להזהיר א[ת] סוריה ואת ישראל מפני נקיטו[ת] צעדים נוספים כלשהם, העלולי[ם] להחמיר עוד יותר את המצב המתוח בלאו־הכי לאורך גבולותיהן.

תוצאות משכנעות

שר־החוץ האמריקני, ג'ורג' שולץ, אמר בוועידה השנתית של הוועד היהודי האמריקני, כי השימוש שעשתה ארה"ב, לא מכבר, בכוחה הצבאי נגד לוב, הוכתר בהצלחה ואין שמץ ספק שסוריה למדה את הלקח מכך.

„התוצאות משכנעות את הספקנים", אמר שולץ. „קדאפי נמצא בנסיגה וסוריה במבוכה — תגובה העשויה לשכנע מדינה זאת לשקול בכובד־ראש כל מעורבות בהרפתקות רצחניות," אמר שולץ.

למחרת נאומו של שולץ, המשיך הבית־הלבן להזהיר את הסורים. „הודענו בבירור על עמדתנו כלפי סוריה, במובן זה, שסוריה נכללת ב...

מסקנות בשעה זו בקשר עם השותפות הסורית במעשה".

כאשר יהיו ראיות

„אך העניין הוא מקור לדאגה מבחינתנו ואנו הבהרנו את מדיניותנו, שכאשר יהיו לנו ראיות ...

טילי קטיושה לעבר אצבע הגליל

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

טילי קטיושה נורו ביום שישי בשעות הצהריים לעבר אצבע הג־ליל. לא היו נפגעים. נגרמו נזקים קלים באיזור.

תושבים באיזור מסרו לכתבנו שהפיצוצים אמנם לא גרמו לנפגעים הפעם, אך כיוון שאירעו 3 ימים בלבד לאחר שגם בערב חג העצמאות נפלו שתי קטיושות נוספות באיזור הם מודאגים מאוד. התושבים סיפרו עוד שאמנם הם יודעים שבלתי אפשרי למנוע כליל את ירי הקטיושות, אך יש למצוא דרך לצמצם עד כמה שאפשר את הירי מתחום לבנון.

ככל הנראה נורו הקטיושות מאי־זור רמת נבטיה שמחוץ לרצועת הביטחון.

כזכור אמר אלוף פיקוד הצפון אורי אור ביום חמישי שאין אפשרות למנוע כליל ירי קטיושות ואין פתרון טוב ומושלם לבעיית הקטיו־שות.

ישיבת חירום

היום בשעות הצהריים תתקיים במטולה ישיבת חירום של ראשי ישובי קו העימות כדי לדון בהערכות הישובים בעקבות ירי הקטיושות השבוע פעמיים לעבר ישובים באצבע הגליל. ראשי הישובים דורשים מלוי הבטחות הממשלה בכל הקשור להערכות האזורית של הישובים, לרבות הכנת מערכי החינוך והבריאות באיזור.

משלחת הב... לביקור בישו...

חברי נשיאות ה„בונדסטאג" המערב גרמני יבקרו בישראל במחצית השנייה של החודש, מ־18 במאי עד 22 בו, לפי הזמנת יו"ר הכנסת.

בראש המשלחת יעמוד נשיא הבונדסטאג ד"ר פיליפ ייננגר וחבריה יהיו סגני הנשיא אן־מרי רנגר, ריכרד שטיקלן, היינץ וסטפאל ודיטר יוליוס קרוננברג, וכן אינה ייננגר ומריה לואיזה קרוננברג.

במהלך ביקורם יפגשו חברי הפרלמנט הגרמניים עם נשיא המדינה חיים הרצוג, עם יו"ר הכנסת שלמה הילל, עם ראש הממשלה שמעון פרס, עם ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ יצחק שמיר, עם יו"ר ועדת החוץ והבטחון אבא אבן, ועם ראשי עיריות ירושלים ותל אביב.

תוכנית הביקור כוללת גם טקס הנחת זר ב„יד ושם".

כן תבקר המשלחת באוניברסיטה העברית, ב„בית התפוצות", בקרית ... המשלחת בקבלת פנים שתיערך במעונו של השגריר וילהלם האס לרגל יום השנה ה־37 ליסוד הרפובליקה הפדראלית המערב גרמנית.

תוכנית מחקר

תוכנית להקמת קרן גרמנית־ישראלית למחקר מדעי ופיתוח תועלה לדיון בין מזכיר המדינה במשרד המחקר והטכנולוגיה של מערב גרמניה, הנס הילגר האונשילד, המשתתף במשלחת הבונדסטאג, לבין שר המדע גדעון פת. (עתים)

● סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון, מינה וועדת מומחים שתבדוק את השפעת שעון הקיץ על התלמידים בישראל. דובר משרד החינוך מסר, כי בדיקה כזו לא נעשתה עד כה בארץ.

● מנהל קריית נוער הדתית בירושלים, הרב נ.ש. פולק, הודיע במכתב שהעביר לסגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון, כי התבטאויות הרב אמנון יצחק בפני תלמידי המוסד נגד הגיוס לצה"ל, אינן על דעת בית הספר ולא לרוחו.

צוותא לתרבות מתקדמת

יום ב', 19.5, בשעה 18.00 — מפגש עם „אמנסטי"

יום ב', 19.5, בשעה 20.30 — „החזית המזרחית" — רב־שיח על „גזענות על רקע לאומי, גזענות על רקע עדתי" עם ד"ר נחום מנחם, ד"ר שלמה אלבז, לטיף דורי, סעדיה מרציאנו, ארז ביטון, ויקי שירן, חיים חנגבי, יוסף שילוח ואישים פלשתינאים. בתוכנית האמנותית: שלמה בר. מנחה: כוכבי שמש.

יום ג', 20.5, בשעה 20.30 — „שירה של שירים" בעריכת נתן יונתן. עם: אבות ישורון, יעקב אורלנד, חיים גורי, ע. הלל, דוד אבידן, יאיר הורביץ, אשר רייך, רחל חלפי, אריה סיון, יהודית כפרי, עלי אלון, רוני סומק ופרץ בנאי. עיטור מוסיקלי: אריק רודיך (בשיתוף גלי־צה"ל).

יום ד', 21.5, בשעה 20.30 — קתרין גאייר (סופרן) ואלן מרכס (פסנתר) ביצירות מאת ברהמס, שנברג, סקריאבין ורוול.

יום ה', 22.5, בשעה 21.00 — „הקיץ האחרון"
בשעה 22.45 — ג'אז בצוותא

✦ „חזיל הלילה" סרטו של דני וולמן, מוקרן מדי ערב ב־20.00
✦ בצוותא מוצגת תערוכתם של סימה ואפרים אייל.

סטי"ל של חיל הים גרר ספינה טורקית במצוקה

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

ספינת טילים של חיל־הים הגישה סיוע לספינת דייג טורקית שבמנועה חלה תקלה. האירוע התרחש בסוף השבוע במהלך סיור שגרתי של סטי"ל של חיל־הים, שהבחין בספינת־דיג מסוג „מכמורתן" טורקית כ־20 מיל מערבית לחוף נחשולים.

ספינת הדייג שנשאה דגל טורקי נגררה על־ידי ספינת הטילים למעגן חיל־הים בחיפה שם הוענק לה טיפול ותוקנו כל התקלות. צוות ספינת־הדיג שהמתין בנמל זכה לאירוח בחיל־הים הישראלי.

בתום הטיפול הועבר הטיפול למשטרת ישראל המבצעת את ההליכים השגרתיים באירוע מסוג זה.

ספינת הדייג הטורקית יצאה מנמל טריפולי בלבנון ויעדה היה נמל לימסול שבקפריסין.

מדד כיבוד זכויות האדם — אתיופיה ניצבת בתחתית

לונדון. — ספר חדש, המספק „מדד של כיבוד זכויות האזרח ברחבי העולם", מציין את אתיופיה כמדינה בעלת הציון הנמוך ביותר, בעוד שמדינות סקנדינביה נמצאות בראש הרשימה של הקפדה על זכויות האזרח.

הספר, „המדריך העולמי לזכויות האדם", יצא לאור על־ידי השבועון הכלכלי „אקונומיסט". הספר בודק את הנתונים בקשר לזכויות האדם ב־120 מדינות, על־פי 40 קריטריונים. בתחתית הרשימה מופיעה אתיופיה, עם 13 אחוז, במדד המבטא 40 זכויות פוליטיות ואזרחיות, שנבחנו בכל המדינות. הספר מצא, כי השלטונות באתיופיה מכבדים רק זכות אחת, והיא הזכות של נישואין בין־גזעיים ונישואין דתיים או אזרחיים.

מדינות אחרות עם מדד נמוך הן צפון־קוריאה, עם 17 אחוז; עיראק, עם 19 אחוז; בריה"מ ורומניה, עם 20, ודרום־אפריקה עם 22 אחוז.

בצד השני של הסולם מופיעות שוודיה, דנמרק, הולנד ופינלנד, עם 98 אחוז, ואחריהן נורווגיה וגרמניה המערבית עם 97. המדד של ארה"ב הוא 90 אחוז. היא איבדה נקודות בגלל אפליית נשים ומיעוטים.

סקרים חלקיים נערכו ב־30 מדינות. בגלל הקשיים בהשגת חומר, אפגאניסטן, אלבניה, הרפובליקה המרכז־אפריקנית, איראן, לאוס, קמפוצ'יה ותימן (צפון ודרום) תוארו כבעלות שיעורים נמוכים ביותר במדד זכויות האדם. (ע"ר, ע"צ)

יוצאי השומר הצעיר ...קיה במפגש ...נת חביבה

...הצעיר בצ'כוסלובקיה התכנסו אתמול ...תתפו כמעט כל יוצאי התנועה מצ'כיה ... מ־1920. לכנס הגיעו חברים מהכשרות ...גיעו חברים גם מלוס אנג'לס וטורונטו. ...פכ"ל המשטרה דוד קראוס איש השומר ...

...ה התרחשו מפגשים מרגשים ביותר, כאשר ...שית התנועה בצ'כיה כשהכל הצטופפו כדי ...ו תעודות וחוברות, מכתבים, כתבי־עת ...יר באירופה וחברי ההנהגה הראשית. יוצאי ...קימי הקיבוצים שער־הגולן, כפר־מסריק, ...יבה.

ניצה רימון

שתי סטודנטיות לבנוניות עורכות שביתת־שבת באוניברסיטה האמריקנית במערב־ביירות במחאה על חטיפת מורים וסטודנטים בעת האחרונה. כמה מן המרצים באוניברסיטה נרצחו בידי חוטפים ב־3 השנים האחרונות. (צילום: אי. פי)

תלמידות מגרמניה יציגו בארץ אופרה שהועלתה בידי ילדי טרזנשטאט

75 תלמידות הגימנסיה ע"ש אורסולה הקדושה מהעיר פרייבורג שבמערב גרמניה יציגו בארץ את האופרה „ברונדיבאר" שהועלתה במחנה הריכוז טרזנשטאט ע"י ילדי המחנה שנטבחו ע"י הנאצים.

התלמידות הגרמניות יבקרו בישראל מטעם אגודת הידידות ישראל־גרמניה במסגרת אירועי שבוע הילד בישראל. הערבים בחסות אורה הרצוג רעיית נשיא המדינה, ומאורגנים ע"י משרד החינוך והתרבות ומרכז העמים לנוער בירושלים.

האופרה נכתבה ע"י המלחין היהודי הנס פנס קראסה בפראג, בשנת 1939. הצגת הבכורה לא הספיקה להתקיים, משום שצבאות הנאצים כבשו את צ'כוסלובקיה. ב־1942 הוגלה המחבר לגטו טרזנשטאט. שם היו באותה תקופה כ־15 אלף ילדים. עשרות ילדים מוכשרים אותרו במחנה והעלו את המחזה בגטו כ־50 פעם, לכל תפקיד הכינו יותר מילד אחד, שכן אף פעם לא ידעו מי ישלח להשמדה לפני ההצגה.

ילדי המחנה הזדהו עם שתי הדמויות הראשיות במחזה — אח ואחות הנכנעים תחילה לכח הרשע, אך מצליחים, בסופו של דבר, הודות לאהבה ולסיוע של ילדים אחרים, לגבור על הרשעים ולהכניעם.

משתתפי ההצגה, כולל המחבר, הוצאו להורג בשנת 1944. מעטים מילדי טרזנשטאט ניצלו, ביניהם גרטה קלינגסברג, שמילאה בהצגה את תפקיד האחות, וחיה כיום בירושלים.

המחזה הועלה לראשונה ע"י התלמידות הגרמניות לפני פחות משנה וזכה להצלחה גדולה. התלמידות יופיעו ביום חמישי, 22 במאי, בשעה 10 לפני הצהרים, במרכז תרבות העמים לנוער בירושלים. הכניסה חופשית. (עתים)

„הקרב" על תל־סולטן

עזה היא חלק בלתי נפרד

את ח"כ גאולה כהן לא מטרידה הבעייה הדמוגראפית ■ אנשי „התחיה" חושבים במונחים של סיפוח ללא הענקת אזרחות ■ החלום האמיתי הוא הגירוש.

מאת חנה קים

בשיחה קצרה על תל אל־סולטן אומרת חברת הכנסת גאולה כהן, דרך אגב, כי הבעיה הדמוגרפית איננה מטרידה אותה, משום ש„סיפוח" זה לא החלת אזרחות. לא רק בעזה, גם ביו"ש. מי שמזהיר השכם והערב כי הבעיה הדמוגרפית תגבר אם אכן יתממש הסיפוח, צריך להבין שאנשי „התחייה", ואולי גם אנשי ימין אחרים הקרובים לה, חושבים במושגים של סיפוח ללא החלת אזרחות. החלום הוא הגירוש. אף את המילה „גירוש" אין חברת הכנסת כהן מזכירה כאן, בניגוד לחברה יובל נאמן.

ח"כ כהן אף אומרת, שמבחינה הומאנית אנו עוזרים ל־500,000 תושבי רצועת עזה על־ידי המשך קיום שלטון הכיבוש ברצועה.

אצל גאולה כהן וחבריה, כל המתרחש בעזה נכרך בקשר הדוק עם יהודה ושומרון, וכששואלים אותה מדוע היא מתנגדת לאיחוד המשפחות בתל אל־סולטן, היא עונה: „מה זה איחוד משפחות? גם ביהודה ושומרון יש איחוד משפחות, ואצלם כל משפחה היא שבט שלם. אנחנו מתנגדים לקיום ההסכם בתל אל־סולטן, משום שזהו הסכם בלתי ראוי והוא בין שר הבטחון דאז, אריאל שרון, לבין שר ההגנה המצרי. לפי ההסכם יעברו 500 משפחות של פליטי „קנדה" לצד הישראלי ו־700 משפחות של אזרחים מצריים יועברו לצד המצרי. רבין צדק כשאמר שהליכוד לא הכין שעורי בית בנושא, משום שהמצרים טוענים כיום שאין אזרחים מצריים בצד שלנו ולכן הם לא מוכנים לקבל מי שאינו מצרי. גם מתברר שאיש מבין 700 המשפחות אינו מוכן לעבור למצרים, למרות שהם חיים תחת הגיהנום במרכאות של הכיבוש הישראלי.

מה פתאום נזכרו עכשיו?

„אני אומרת — ממשיכה ח"כ כהן — שגם אם נעשה הסכם בלתי ראוי וגרוע מלכתחילה, אין לנו שום חובה לכבד אותו על רקע אי־כיבוד הסכמי הנורמליזציה מצד מצרים. חוץ מזה, מן הצד המדיני, מה שחסר היום למדינת ישראל זה להוסיף לה עוד פליטים? 500 המשפחות כבר הפכו ליותר מ־700 אם לא יותר, והם לא בדיוק גורם אמין מבחינה בטחונית. כמובן שגם מתעוררת השאלה מה פתאום נזכרו עכשיו בהסכם הזה, שהוקפא על־ידי ארנס ובהתחלה גם על־ידי רבין. היום הדבר הגיע לשלב ביצוע בשל המדיניות הכוללת של שמעון פרס, שהוא מכנה אותה — „עזה תחילה" או „אוטונומיה בעזה תחילה". מדיניות זו באה לידי ביטוי בהצעתו של ניסים זוילי להעביר את קיבוץ נצרים אל הקו הירוק. פרס אמנם מתנגד לכך, אך אמר שהעם אינו בשל עדיין לוויתורים אלו. אני אומרת שזוהי תחילת עקירתם של הישובים."

עזה, לדברי ח"כ כהן, היא חלק בלתי נפרד מארץ ישראל. למי שמנסה לערער על כך היא עונה: „אפילו פרס אמר את זה, אבל הוא הוסיף שצריך לוותר למען השלום, וכל זה. פרס מרגיש, שיש בעזה 500,000 ערבים, חציים פליטים, ויש בעיה דמוגרפית שהוא רוצה להפטר ממנה. אבל עזה היא חלק מארץ ישראל, כמו ימית".

„פתרון הזמני"

התשובה של ח"כ כהן לבעיה הדמוגרפית היא: „להמשיך לשלוט ולמלא את ישובי חבל עזה ביהודים. הפתרון של פרס, לעומת זאת, הוא חוסר דעת". ח"כ כהן אף מגדילה ואומרת, כי הפתרון שלה הוא פתרון הזמני: „500,000 ערביי עזה, שיכפילו את מספרם בעוד עשר שנים, הם לא אזרחי ירדן או מצרים. אז למי נשאיר אותם? לנו לפחות יש שליטה עליהם, מודיעינית, צבאית ואזרחית. אך מה יהיה אם ניסוג? הם לא יעלמו לים, הם יהיו מיליון איש שיחיו מאחורי גבינו. לכן אני לא מדברת קודם כל על סיפוח, אלא על שליטה, המשך השליטה."

את לא היית רוצה לספח את רצועת עזה? לגי"ש אולי?

„גם אם אני מספחת את עזה, אני לא מספחת את תושבי עזה, כמו שביו"ש אני לא מוכנה להחיל אזרחות. כך גם בעזה. לאחר הסיפוח, מי שירצה לקבל אזרחות ישראלית יגיש בקשה אישית, אישית בלבד. ואנו נבדוק ונראה."

חברת הכנסת כהן אומרת ומודה, שהטקטיקה של „התחייה" אולי לא כל כך הצליחה והם לא ריכזו את המאבק נגד „עזה תחילה" והתרכזו יותר ביו"ש. „אבל צריך לזכור שביו"ש ממוקדת הבעיה המרכזית ולכן תקענו טריז בליבה של המדינה הפלשתינית ביהודה ושומרון. בעזה, לפי גאולה כהן, אין סיכוי שתקום מדינה פלשתינית וזאת לעומת סיכוי או, לדבריה, סכנה מוחשית יותר ביו"ש.

מבצעי בנייה

גאולה כהן מספרת, שהיא וחבריה מגוש־אמונים אינם מחכים היום לכספים ממשלתיים. „הקפאה־שמקפאה. יש ביו"ש בנייה, כל הזמן בשטח. בונים שם גורמים פרטיים, שלא מחכים לוועדות וכספים ממשלתיים."

גאולה כהן בטוחה, שההתיישבות ביו"ש תגבר בקיץ. „ויתוספו עוד קרוב לעשרת אלפים יהודים לדירות שמחכות להם באריאל, עפרה ושאר נקודות היישוב." היא וחבריה מ„התחייה" מתכוננים, עם תגבורת מצד ח"כים ושרים מהליכוד, לפתוח במבצע חדש לאיכלוס עזה. „ואנו נהפוך את הנושא הזה למרכזי עם פתיחת מושב הכנסת". תל אל־סולטן הוא לדבריה רק אחד מהנושאים הגלויים למבצע.

אולי משום שהיא חשה ש„התחייה" לא תצליח לנטרל צעדים אלה, היא אומרת: „הליכוד מתחרט היום על ההסכם לגבי תל אל־סולטן. אך מאחר שזוהי תכנית אווילית של הליכוד, המערך מנצל את רגשות האשמה והתיסכול של הליכוד ויעשה הכל כדי שההסכם ימומש. אנחנו, מצידנו, נשתדל להביא לידי כך שהליכוד לא ישתוק."

סעיף „קטן" בהסכם השלום

אבירי הסיפוח לא למדו דבר ולא שכחו מאומה ■ התנגדותם לביצוע איחוד המשפחות בתל אל־סולטן מבוססת על נימוקים צבועים ושקריים שריח של שנאת זרים נודף מהם

מאת לוי מורב

הויכוח על החזרתם של 5,000 פלשתינים לתל אל־סולטן (ברצועת עזה) הוא הויכוח על השלום והמלחמה. על הצדק והסובב. על מלחמת בני־אור בבני־חושך. על כל הדברים שמסלגים ומבדילים את הפטריוט אוהב עמו לבין הלאומן שונא הזרים. במקרה זה שונא פלשתינים. הויכוח הזה ממחיש שוב, שאבירי הסיפוח לא למדו דבר ולא שכחו מאומה. הבה נבחן את הנימוקים שלהם נגד ביצוע איחוד המשפחות, עניין אנושי מובהק וגם סעיף „קטן" בהסכם השלום בין ישראל למצרים.

● הנימוק הראשון: „מה פתאום אנחנו נבצע מה שחתמנו עליו. הרי גם המצרים לא ביצעו את כל סעיפי ההסכם, כמו אי־החזרת־השגריר־המצרי לתל־אביב". זהו נימוק פורמאלי גרידא, מכיוון שלמצרים טענות דומות ביחס לישראל, הן ביחס להחזרת טאבה, הן בקשר לעוד כמה עשרות מחלוקות על המיקום המדוייק של אבני הגבול בין המדינות והן לגבי נושא האוטונומיה „לערביי ארץ־ישראל" — לשון ההסכם שנחתם בקמפ־דייוויד.

לא מצרים נסוגה מהאוטונומיה, אלא ממשלת ישראל. לא מצרים סירבה למינוי בורר מוסכם בעניין טאבה. כרגע עוסקים בפישור. פורמאלית, אי־מילוי הסכם החזרת חלק קטן מהתושבים לבני משפחתם, שהסכם השלום קרע אותם מסביבתם ומעצם איננו עומד מול אי־החזרת השגריר. סעיפים נוספים של נירמול, בעיקר בתחומי התרבות והתיירות, הוקפאו בעקבות פלישתם של שרון־בגין־רפול ללבנון.

לגופו של עניין טענתם של אנשי התחייה, גוש אמונים וקיצוני הליכוד היא מגוחכת. אלה הם אותם אנשים שנלחמו נגד הסכם השלום עם מצרים מלחמת חורמה. הם שהקימו את התנועה לעצירת הנסיגה בסיני, הם שהקימו את הישוב הפרובוקטיבי „אלי סיני", הם שמחכים למלחמה הבאה עם מצרים, כדי לחזור ל„נחלת אבות" בפיתחת רפיח. במקרה הטוב זאת טענה צבועה. במקרה הגרוע זאת טענה שיקרית.

* * *

● הנימוק השני נגד החזרת הפלשתינים חמור אפילו יותר. „לא ניתן לחזור על המחדל של שיחרור 1,150 המחבלים". השקר בטענה זאת הוא כל־כך שקוף וברור, שאין כל קושי להפריך אותו. 1,150 המחבלים שוחררו (עקרונית) על־ידי יצחק שמיר ומשה ארנס. ממשלת האחדות הלאומית ביצעה מה שממשלת הליכוד בראשות שמיר סיכמה כבר, עקרונית, עם ג'יבריל. בכל מקרה 1,150 המחבלים היו פלשתינים שנמצאו אשמים ושנידונו לישיבה בכלא אחרי שהורשעו בדין על הפשעים שביצעו.

5,000 הפלשתינים הבאים ממצרים אינם יהודים. מה לעשות, הם אפילו לא חברים ב„תחייה" ובגוש־אמונים. גם רובו ככולו של עם ישראל לא שם. הם אינם עבריינים ולא פושעים. הם קודם כל בני־אדם שהפוליטיקה קרעה אותם מעל יקיריהם. אם יחטאו או ינסו לבצע פעולות חבלה, יש מי שטיפל בכך, ואלה אינם בריוני „גוש אמונים". תפקידם של כוחות הבטחון למנוע התארגנות עויינת.

מה שמסתתר מאחורי הטענה זאת בעצם השקפת העולם של המתנחלים — כל פלשתיני הוא אויב, מחבל בפוטנציה או מחבל במחשבה. אבא, אח, בן של מחבל. לכן, כל פלשתיני המצטרף לעם הפלשתיני היושב בגדה וברצועה הוא בגדר תוספת מיותרת. „מה פתאום מוסיפים לנו פלשתינים — מה שצריך לעשות זה את ההיפך הגמור". דברים ברוח זאת אמר יו"ר התחייה, פרופ' יובל נאמן, בוועידת תנועתו בחברון. „מה פתאום מביאים לרצועה ערבים — מה שצריך לעשות זה להביא לשם יהודים". העובדה שהיהודים אינם רוצים לבוא איננה מפריעה להם. „מה פתאום מביאים ערבים לארץ־ישראל. ארץ־ישראל היא שלנו־ולא שלהם". כלומר, במילים מפורשות יותר — אין להם מה לחפש פה. זה שלנו.

האמנם? האם רצועת עזה על 500 אלף הפלשתינים שלה היא חלק ממולדתנו ההיסטורית? הרי עזה ובנותיה לא היו מעולם יהודיות. תמיד היו זרות, תמיד בשלטון זרים, למרות ההבטחה האלוהית בברית בין הבתרים. גם בימיו של שמשון וגם בימי אלכסנדר ינאי שכבש את עזה ובנותיה, היתה הרצועה שטח זר, מיושב רובו ככולו בלא יהודים. וסיפור רצפת הפסיפס של בית־הכנסת — ההוכחה הניצחת, הסופית, הגמורה, המוחלטת. ובפולין אין בתי כנסת? ובקמצ'טקה? גם באלכסנדריה, קהיר, דמשק, קזבלנקה וטוניס. האם בגלל זה נדרוש לספח את בירות סוריה ומצרים?

* * *

● וקיים גם הנימוק הבטחוני המצחיק. במלחמת יום הכיפורים פונו המתיישבים ברמת הגולן בבהילות ובמהירות. אילו חלילה תהיה מלחמה בגבול מצרים, היישובים שם יהיו נטל ולא נכס בטחוני. חומת המגן של מדינת ישראל היתה ונשארת צה"ל ולא ישוב המונה 15 משפחות ו־60 ילדים, פרט למלחמת השחרור — בה היה להתיישבות תפקיד חשוב. ההתיישבות בעזה היא התנחלות של פרובוקציה, של שנאה, של התנגדות להסדרי שלום עם מצרים ועם הפלשתינים. זאת ההצדקה האמיתית לקיומם. אלה הם מוקדים של תסיסה בדיוק כמו־ההתנחלות בלב חברון, כי שקט כירוק הוא רפש.

הגדר שהפרידה בין המשפחות

קיצוניות מתחרה בקיצוניות

מאת רפאל גאון

כאשר סייר שר הבטחון רבין בסביבות ... שחלף ברפיחים, היישוב החדש ליד רפיח, הצביע ראובן רוזנבלט ראש המועצה האזורית לעבר אתר תל־סולטאן הסמוך (800 מ'), בה בוצעו עבודות תשתית לקליטת 500 משפחות משכונת שיכון „קנדה" שברפיח המצרית. הוא ביקש כי החלטה זו תבוטל, גם מפני שהיא מהווה סכנה בטחונית וגם כי יהיה זה מצב בלתי נסבל מבחינת מתיישבי רפיחים. רבין השיב אך כי זהו אחד הסעיפים בהסכם עם מצרים, סעיף אחד מבין הסעיפים הרבים שהוא איננו מאושר מהם. „אבל אנחנו מדינת חוק המכבדת הסכמים בינלאומיים".

מן הנוסח המתון של חילופי דברים אלה, איש לא יכול היה לנחש כי בעבור חודשים הפרשה תהיה „סיפור חם" כל כך. רבין, אגב, „שכח" להגיד אז לרוזנבלט, כי עבודות התשתית בתל־סולטאן נמשכות זה שלוש שנים, וכל אחד ידע לאיזו תכלית, מי שלא רצה לגור בשכנות קרובה כל כך למפלטי „קנדה", יכול היה שלא לבוא לרפיחים.

הפשרת היחסים

החזרת פליטי „קנדה", שפוליטיקאים אחרים ראו בה „אסון", אם בשל טעמים של אידיאולוגיה ואם בשל שיקולי „פוליטיקה שוטפת", שרוות נאה בציבה — תיארו את האירוע כ„הצלה של החזרת פליטים ערביים לארץ ישראל". הם לא־יטרחו להוכיח, כי זהו תוצר־הלוואי להסכם השלום עליו חתם הליכוד בראשותו של בגין. שרון, למשל, מדבר על להתנות את הבאת פליטי „קנדה" בכך שגם תושבי מצרים וסיני שנתקעו ברצועה — יוחזרו לשם. בירדתי ומצאתי, כי המדובר בעשרות אנשים בלבד ולא במאות ואלפים וכמו כן, שנוסח הסעיף אומר מפורשות: „בתנאי שהתושבים יסכימו". לדברי קצין במנהל האזרחי, הם אינם מסכימים מסיבות של פרנסה.

פרשת החזרת פליטים אלה — ימיה כימי הסכם השלום. תחילה נימו להציע כי יערכו תיקונים הרדיים של הגבול, כדי ששכונה זו ברפיח תיכלל בצד הישראלי של הגבול. אך המצרים ראו בהזרה המדוייקת למה שהיה — פתרון שאין לסטות ממנו. העניין נדון ממושכות בוועדות שונות ובמפגשים שהיו במצרים, ובישראל. אך היא הגיעה לפתרון מוסכם רק בתקופת ממשלת הליכוד.

„סכנה בטחונית"

כאשר ב־15 באפריל הגיעה קבוצה ראשונה של 30 ראשי משפחות לשטח תל־סולטאן להתכונן במקום וגם לעבור שורה של מיבדקים ורישומים ובדיקות לשם שילובם במערכות הבריאות, החינוך וכדומה, קיבלו זאת מתיישבי הרצועה באופן קשה. לילה לפני כן הגיעו לשטח של תל־סולטאן 30 איש והפגינו מורת־רוח ואי־שביעות רצון. הם סולקו משם לאחר לכור, כי האזור הוכרז כשטח צבאי, אך חזרו לתל פעמיים נוספות.

אבי פרחן, דובר „התחייה" והרוח להקצנה ברצועה, יום פגישה עם עוד שני נציגים של ועד המתיישבים עם אלוף פיקוד הדרום החדש — האלוף אורי שגיא. והביע באוזניו את הערכתו, כי הבאת הפליטים תביא לבעיות בטחון חמורות לדבריו: „על הגבול יושבים אלפי ערבים שהיו נתונים במשך ארבע שנים לשטיפת מוח של פעילי אש"ף". האלוף שקיבל את המשלחת בנימוס, הסביר להם היטב, כי יש חלוקת עבודה ברורה. ענייני הבטחון באזור — זאת הפרנסה שלו. הוא הוסיף והסביר כי הפליטים הבאים לא יהוו סיכון גדול יותר, מאשר מאות אלפי תושבי הרצועה וכי ננקטו ועוד ינקטו כל האמצעים המתאימים. הם יכולים להסיר כל דאגה מליבם.

אלא שמיד לאחר השיחה הזו נולדו נימוקים חדשים נגד הבאת הפליטים: זה לא ציוני ליישב ערבים במקום יהודים ברצועה. זה יפריע למתיישבים היהודים. אין מספיק מקום ברצועה ועוד. אירועים שוטפים נוספים יצקו שמן על גלי הלאומנות ברצועה והולכו מסתובבים במהירות. היתה הצהרתו האמיצה של ראש הממשלה פרס לפני שבועות אחדים: „איזה ציונות מוסרית, ציוני הומאני ולאומי הוא.

(המשך בעמוד 14)

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

שידול תוקפני

הנשיא רייגן יעשה הכל כדי לשכנע את הקונגרס לתמוך בעיסקת הנשק עם סעודיה ■ „נסיונות השכנוע" יכללו" כנראה הטלת וטו על החלטת הסנאט ובית־הנבחרים למנוע את ביצוע העיסקה.

מאת זאב בליצר, וושינגטון

הבית הלבן הודיע ביום ב', 12 במאי, כי הנשיא רונאלד רייגן ינסה לשדל את הקונגרס לתמוך בעיסקת הנשק בסך 350 מיליוני דולאר. עם ערב הסעודית. „הנשיא יעשה את כל הדרוש כדי לשנות את ההחלטה", אמר דובר הבית הלבן לארי ספיקס.

הסנאט ובית־הנבחרים הנחילו שבוע קודם־לכן תבוסה מוחצת לעיסקת החבילה הזאת, אך צפוי שרייגן יטיל בימים הקרובים וטו על ההחלטה הזאת. הקונגרס יכול לגבור על וטו זה על־ידי קבלת החלטות ברוב של שני שלישים בשני בתי הקונגרס. הטלת הווטו עשויה לבוא כבר בראשית שבוע הזה.

לדברי הסטייט־דיפארטמנט ימלא שר־החוץ ג'ורג' שולץ „תפקיד מפתח" בקידום העיסקה בימים הקרובים. משקיפים פוליטיים בוושינגטון סבורים, כי הסיכויים לתוצאה סופית חיובית או שלילית, הם שקולים.

איתות לא נבון

ספיקס הודיע, כי רייגן יעסוק ב„שידול קשוח", כדי לקדם את העיסקה. הנשיא — אמר — יצביע על הנזק האפשרי לאינטרסים האמריקניים באיזור. אם העיסקה אכן תוכשל. לדבריו, העיסקה משרתת את מיטב האינטרסים של ארה"ב ואת „עניין השלום באיזור". הכשלתה — הזהיר רייגן — „תהיה בבחינת איתות לא־נבון בימים קריטיים".

ספיקס הזהיר, כי התגובה בקרב „המדינות הערביות המתונות" תהיה הטלת ספק באמינותה וידידותה של ארה"ב: „סבורני כי התמונה שתתקבל אצל המדינות הערביות המתונות תהיה, שארה"ב איננה שותף אמין באיזור, ולדעתי הם יראו בנו גורם שאינו מתמיד בתמיכתו במדינות־ערב המתונות".

לדברי ספיקס, הצהרותיה של ערב־הסעודית נגד התקפות האוויר האמריקניות על לוב „לא היו קשות". הוא אמר כי הסעודים לא עשו „יותר מן ההכרחי כדי להניח את דעתן של יתר מדינות־ערב. הם לא עשו דבר מעבר להכרזה הזאת, ואנו כמובן מבינים מדוע היה עליהם לצאת בהכרזה הזאת".

הדובר אמר עוד, כי הסעודים אינם מעניקים שום סיוע כספי ללובים והם „עשו את הכל כדי שלא יוטלו על־ידי מדינות ערב סאנקציות כלכליות או פוליטיות על ארה"ב". כן הגן ספיקס על תמיכה הסעודית באש"ף. יש לראות לדבריו, את התמיכה הזאת „בהקשר תמיכתם הכוללת בעניינים ערביים. איננו מסכימים עם מדיניותה של ערב־הסעודית, אך חשוב לציין שכל התרומות הסעודיות ניתנות לזרם הראשי של אש"ף, ולא לגורמים הקיצוניים באירגון זה".

הגנה עצמית סעודית

משנשאל על התגובה הסעודית הרשמית על ההצבעה בקונגרס, השיב ספיקס: „סבורני שהם מבינים כיצד פועל הקונגרס".

ספיקס, אשר קרא מתוך הצהרה מוכנה מראש, אמר כי הממשל „מודאג עמוקות" מריבוי ההתקפות על אניות־סוחר במפרץ הפרסי בזמן האחרון. „בשמונה הימים שחלפו — אמר — הותקפו שתי מיכליות סעודיות על־ידי מטוסים איראניים, כמה שנראה כהגברת ההתקפות על אניות נייטראליות. הפועלות במפרץ בדרכי שלום".

לדברי ספיקס, הממשל מודאג „פן תיצור החלטתו האחרונה של הקונגרס לדחות את עיסקת הנשק עם ממשלת ערב הסעודית רושם מוטעה, כאילו פחתה מחוייבותה של ארה"ב לחופש השייט במיפרץ ולהגנה העצמית הסעודית. כל דעה כזו בטעות יסודה. אנו תומכים בתקיפות בהגנה העצמית של ערב הסעודית".

ספיקס הוסיף: „כדי למנוע אי־הבנה: אנו חוזרים ומטעימים את החשיבות שאנו מייחסים לעקרון חופש השייט ולאספקת נפט חופשית, וכן את נחישות דעתנו לקיים גישה פתוחה למיצרי הורמוז. מחוייבותנו לעקרון הזה וליישומו במיפרץ נשארת ללא שינוי".

„בו־בזמן נתמוך במאמצי ההגנה העצמית של ידידינו באיזור, של כל אחד לחוד ושל כולם ביחד, ונמשיך לראות בהרחבת המלחמה בין איראן לעיראק כאיום חמור על האינ־טרסים שלנו".

משנשאל מה הן תוכניותיה המפורטות של ארה"ב, אמר ספיקס כי ארה"ב „תמיד צידדה בפתרון" למלחמת איראן־עיראק. „פנינו למדינות הערביות המתונות שעשויה להיות להן השפעה על איראן, כדי שישימו קץ למעשי האיבה שם. לדעתנו זו מלחמה (סוף בעמוד 16)

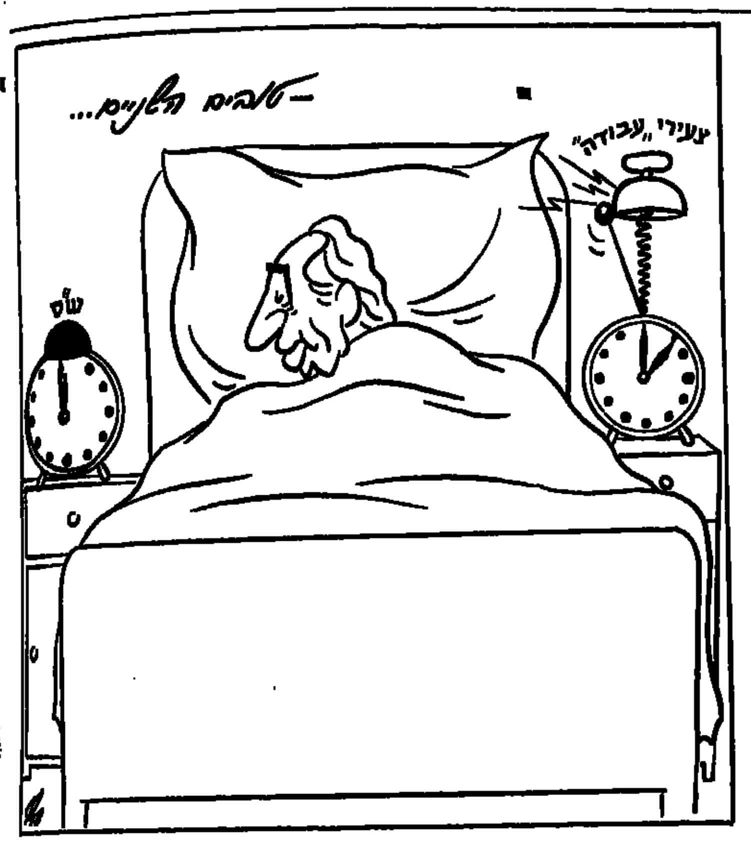

יועץ מקוצץ

מי מעוניין להגביל את סמכויותיו של היועץ המשפטי לממשלה — ולמה ■ הצרת צעדי היועץ תדרדר את הפיקוח על השלטון ותפגע בדמוקרטיה

מאת בצלאל עמיקם

חילופי המשמרות הקרובים במישרת היועץ המשפטי לממשלה עוררו מריבצם מאוויים במוסים של גורמים שלטוניים המבקשים לנגוס בתפקיד ולגמדו.

רעיונות אלה נשמעים בשעה שמדינת ישראל מתהדרת בנוצות הדמוקרטיה שהיא עוטה. אם יוגשמו, הם מאיימים לשבש את רפוסי חיינו הציבוריים ולדרדר את מערכת הפיקוח על השלטון — הכלם העיקרי שנמופקד על הגנת ערכי הדמוקרטיה.

משה ניסים, בהיותו שר משפטים, לא העז להשתעשע במחשבות על קיצוץ בסמכויותיו של היועץ המשפטי לממשלה. עם לכתו גברו הקולות בליכוד, החולש על משרד זה, כי הגיע השעה לעשות זאת. ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ יצחק שמיר נתן פומבי לדברים ואילו שר המשפטים החדש יצחק מודעי, שאיננו מנוצרי הלשון המובהקים בממשלה, סירב לחוות דעה. בחינת הסכמה שבשתיקה.

תדמית של אמינות

תוכן תפקידו של היועץ המשפטי רחב ובדיעבד הוא ממלא את הפונקציה של „התובע הכללי" כמקובל למשל בנוהג השלטוני של המימשל האמריקני. יתרה כל המישרה בתדמית שיצרה לה, תדמית של הגינות, אמינות, ללא נשוא פנים ושקידה על שמירת הערכים הבסיסיים של חירות האזרח.

היועץ המשפטי איננו בא רק להשיא עצות לשרים ואנשי השלטון איך לנהוג בסוגיה זו או אחרת. הוא עשוי להעמיד לדין אדם זה או אחר, לרבו שר החובש את ספסלי הממשלה. היועץ הפורש, פרופ' יצחק זמיר, אילץ בשעתו את שר הדתות אהרון אבוחצירה להתפטר מתפקידו ולעמוד לדין בכל אותה. הוא תמך במינויה של ועדת חקירה בראשה השופט כהן, שהמליצה, על רקע הטבח במחנות הפליטים בלבנון, להעביר מכהונתו את שר הבטחון דאז אריאל שרון. קודמו, פרופ' אהרון ברק, היום שופט בית המשפט העליון, החליט בשעתו להעמיד לדין את רעיית ראש הממשלה יצחק רבין. פרשה שהסתיימה בפרישת ראש הממשלה מכהונתו ו„בהעיידת ארמה" פוליטית שהביאה את הליכוד לשלטון.

ללא עצמאות ואי תלות לא יכולים היו היועצים המשפטיים למלא את יעודם. כמו שתפקידו מעמידו בראש התביעה הכללית. (סוף בעמוד 14)

לארי ספיקס. האינטרס האמריקני מחייב (צילום: איי.אף.פי)

„טוטו חתימות" במשרד החוץ

מאת צבי זלצינגר

ביום ראשון, בשבוע שלפני חג הפסח, נסעתי לירושלים כדי לאשר צילומים של שני מסמכים אוניברסיטאים אשר היו נחוצים לבני בחוץ־לארץ. אמרו לי, שבמחלקת הקונסולרית של משרד החוץ מאשרים את המסמכים במקום. נסעתי לשם. באי־שקט הפוקד אותי בכל פעם שאני צריך להתייצב בפני פקידי ממשלה. הגעתי למקום. ומסרתי את הניירות לפקיד היושב מאחורי האשנב. נדמה היה שהתחלתי ברגל ימין. אין הרבה אנשים. והעיקר — הפקיד עובד: הוא לא בתפשה (בלי מחליף), הוא לא חולה והוא לא בישיבה.

כל האשליות התפזרו כשהפקיד קרא לי לאשנב אדוני — הוא פונה אלי — עליך לאשר קודם את ההעתק הראשון במשרד החינוך ואת השני במשרד העבודה. מה חשבת, שזה הולך כל כך פשוט?

החששות שלי התאמתו. זה לא יכול להיות כל כך פשוט במשרד ממשלתי. ביקשתי שידריך אותי ממי לקבל את האישורים. הפקיד רשם לי על פתק את הכתובת של משרד החינוך בירושלים ואפילו ציין מספר החדר. אחרי נסיעה ארוכה הגעתי למשרד החינוך ברחוב שבטי־ישראל. האיש שבשער מודיע לי שבחדר 111 (שצויין בפתק) אין איש. אני נכנס ומנסה את מזלי בחדר אחר. אחרי שפתחתי כמה דלתות, אומרים לי לגשת לחדר מס' 124. אני דופק בעדינות ובתקווה בדלת. אך אין תגובה. אני מנסה לפתוח אותה והיא נעולה. ממול, דלת פתוחה, ובפנים פקידה יושבת. אני מסביר לה שאני בא מפתח־תקוה וצריך אישור של משרד החינוך על עותק של המסמך הזה. כן אדוני — היא אומרת — זה אצלנו. אבל הפקידה איננה. הילד שלה חולה.

— אין לה מחליפה? — שאלתי.

תכנס למנהל ותסביר לו במה העניין — ענתה. המנהל שומע אותי ומנסה להרגיע. ממילא אנו צריכים לבדוק את המסמך. תשאיר אותו פה ותקבל אותו חתום בדואר הביתה. אבל עליך למלא קודם שאלון. אבל אין לנו שאלונים. הם נעולים בחדר מס' 124. את יודעת מה — פונה המנהל אל הפקידה — תני לו שאלון שמישהו אחר מילא, והוא יעתיק אותו, גם את השאלות וגם התשובות. נותנים לי שאלון ישן ודף נייר, ואני מתיישב ומעתיק את כל השאלון ולא מבין רק למה נחוץ שאלון כזה לאישור מסמך. הורגלתי במשך כל כך הרבה שנים לא לשאול שאלות ולא להיות מוטען מול ההגיון של הבירוקרטיה שלנו. לו היו דורשים ממני להביא טביעת אצבע של מלך הוטנטוטי, לא הייתי מתקומם כלל. ביקשתי מספר הטלפון של הפקידה נורית שנעדרה בשל מחלת ילדה ופניתי לתחנה השנייה שלי, למשרד העבודה.

בקרבת מקום, במגרש הרוסים, קיימת למזלי יחידה של המשרד. לאחר שחיפשתי בכל החדרים, נתנו לי במזכירות עצה פשוטה והגיונית. המסמך הרי חתום על־ידי מוסד של משרד העבודה בתל־אביב. והם המוסמכים ביותר לאשר עותק של המסמך שלהם. השעה כבר מאוחרת ואני מחליט לחזור הביתה. למחרת היום אני מקבל את האישור מהמוסד בתל־אביב.

***

אחרי יומיים אני מצלצל למשרד התרבות בירושלים, אבל הפקידה נורית עדיין לא באה. אני מתחיל להסביר מה אני צריך והפקידה ציפורה אומרת לי בפשטות, שהיא כבר חתמה על העתק ובכלל לא הייתי צריך למלא שאלון כזה. אני מבקש ממנה לשמור את המסמך אצלה ונוסע שוב מפתח־תקווה לירושלים. הכנתי העתק נוסף ליתר ביטחון וגם הוא קיבל כין רגע את החותמת ואת החתימה הדרושה. סוף סוף השמיים מתחילים להתבהר.

ממש בריצה אני מגיע למשרד החוץ והפקיד, שכבר מזהה אותי, לוקח את הניירות ומתחיל לדפדף בתיקים, כאילו שהוא מקום בפנים עדיין לא הייתי בטוח שהעניין ימתיים כך סתם בלי ריצות נוספות. התחושה היתה כמובן נכונה. הפקיד לא מקבל את החתימה של האיש במשרד העבודה בתל־אביב כי השם לא מופיע אצלו בתיקים. מתברר שיש לו רשימה של יחידי סגולה, שרק חתימתם מוכרת במשרד החוץ, במקרה, ורק במקרה, היתה לי החתימה מהפקידה הנכונה במשרד החינוך.

שאלתי אותו בשקט למה לא נתן לי ביום הראשון את רשימת השמות בשני המשרדים — החינוך והעבודה — אשר מופיעים בתיקים שלו. התשובה היתה סתמית ומרגיזה. לא יכולתי להתאפק יותר ופרצתי בצעקות. הדלתות נפתחו והפקידים יצאו מהחדרים. כולל, אני מניח כך, המנהל, סגניו וסגני סגניו. אבל איש מהם לא שאל אותי במה העניין. תבעו ממני להרגע. אווירה שקטה היא עיקרון חשוב במשרד החוץ.

לא היתה לי ברירה, אלא לרוץ למשרד העבודה ולהשיג את חתימתו של אחד האישים ברשימה. שקיבלתי הפעם מהפקיד שמאחורי האשנב. הגעתי למשרד העבודה באפיסת כוחות, פתחתי דלת אחרי דלת (בבניין שמונה קומות עם פרוזדורים אינסופיים) ולבסוף הבינה אחת הפקידות מה רצוני והתחילה לחפש ברשימות הפקידים. אחד מאלה אשר מופיעים ברשימה שקיבלתי כבר לא עובד שם. השני לא בא. השלישי כבר יצא, אחר עדיין נמצא בבניין, אבל לזמן קצר מאוד.

אני יורד בריצה לקומה חמש ותופס את האיש ממש ברגע שהוא צריך לצאת. תוך דקה הוא חותם (ואני מודה לו על כך) ורץ בחזרה למחלקה הקונסולרית. הפקיד שם הבטיח לי לחכות עד שעה מסויימת ואני באמת מעריך את ההקרבה הזאת. אני מגיע בזמן. הכל נגמר הפעם בשלום.

***

באוטובוס מירושלים לפתח־תקוה התברר לי למה התכוון הפקיד במחלקה הקונסולרית, כשאמר לי שהדברים הם לא כל כך פשוטים. למה שהסידורים יהיו פשוטים כשהם יכולים להיות מסובכים? בנוגע להתנהגותו של הפקיד כלפי הקהל שבא אליו, הגעתי למסקנה שזו גישה נקמנית כלפי האנשים אשר באים להפריע לו ולהוציא אותו משלוותו המשרדית. הוא אימץ לעצמו מין „טוטו" חתימות. אם אתה מצליח לקבל את החתימה של פקיד אשר שמו מופיע ורשום ב„טוטו" ואין לו ברירה אלא לקבל את המסמך. אם השם לא מופיע ברשימותיו — ועלי לציין שלא כל פקיד יודע אם חתימתו מוכרת על־ידי משרד החוץ, אז הוא על הסוס. הפעם הוא זכה ב„טוטו", והוא יודע לנצל את הזכייה שלו. הוא השליט האבסולוטי של אימפריית החותמות, התיקים והחתימות ואתה האיש הבא בתור, אשר צריך להבין שהוד מעלתו הפקיד, מופקד על הסדר העליון.

חברה חדשה

מאת גדי יציב

ביקוע גבולות בעידן הגרעין

מכין כל התגובות שהתפרסמו אצלנו לאחר האסון בצ'רנוביל הרגיזה אותי במיוחד תגובתם של אנשי מקצוע על הנסיון להעלות לדיון ציבורי כמה מסקנות מאסון זה. „הפוליטיקאים מגלים בורות בעניין", אמרו בהתנשאות אנשי המקצוע. „ולכן מוטב שישתקו". לא זו בלבד שהיתה זו עזות־מצח, אלא היתה כאן גם עקיפה־ביורוין של עיקר הנושא: הרי על כך בדיוק בוכה הנביא — על מצב הבורות והבערות שנקלענו אליו כולנו ביחס לנושא גורלי זה! הרי זה בדיוק מצב העניינים שממנו אנחנו מבקשים עכשיו לחלץ את עצמנו.

בתקופה האחרונה ירד עלינו מבול נתונים. מהמם על מצבו העכשווי של תהליך הגירעון (ניוקליריזציה) בעולם, ועל מעמדן של ארצות שונות ביחס לתהליך זה, על חישובי הכדאיות הכלכלית, על האבחנות בין גירעון מלחמתי לבין גירעון למטרות שלום, וכל כיוצא באלה. צריך לעודד אספקת ידע זה, ולהתברך בו. אנחנו מפגרים בכך מאד ביחס לציבור הנאור והמשכיל בארצות המערב. שם ניצב הנושא בראש סדר העדיפויות של כל המפלגות והתנועות החברתיות, ביחוד באגף הליברלי והסוציאליסטי. אצלנו עדיין נידון הנושא בעיקר על־ידי „בעלי־עניין" כביכול, דהיינו אנשים וחוגים הקשורים ישירות בפיתוח הנושא, ואשר על כן כבר השקיעו בו מאוויים אישיים, נפשיים או חומריים, ופיתחו אינטרס מובהק בהמשך גידולה והתרחבותה של התעשיה הגרעינית.

הדיון הציבורי בנושא הוא לפיכך חיוני מאד. במסגרת דיון ציבורי כזה — אם אמנם יתחיל סוף־סוף — נצטרך לדון בעוד שאלות־נילוות שהגרעין רק מבליט ומחדד אותן, ותורם להן משמעות נוספת. אני מעלה להלן כמה מן השאלות הנילוות הללו אשר התשובות עליהן עתידות להכניס אותנו אל עידן חדש לגמרי. מוטב לכן שניכנס אל העידן החדש מוכנים ומצויידים הן מבחינה רעיונית והן מבחינות כושרנו המעשי והאירגוני.

■ אספקת אנרגיה

ראשית: לכל קיימת כמובן השאלה המיידית והישירה של בניית כורים גרעיניים לשם אספקת אנרגיה. מאז האסון בצ'רנוביל התפרסמו על כך מאמרים רבים בעתונות, לרבות „על המשמר". לפחות חלק מן המאמרים הללו החטיאו את נקודת המוצא העיקרית לכל דיון ציבורי בשאלה. בשאלה הזאת יש לדון ברמת התייחסות שונה מזו שהורגלנו אליה. כאן מדובר במימדים של כך חדשים עד שגם איכות החשיבה צריכה להשתנות. כאן צריך לעבור למערכות מושגים שנולדו רק עם ביקוע הגרעין. למשל: קראנו על כך ש„גם בתחבורה האווירית קורות תאונות ובכל זאת לא מבטלים את הנסיעה במטוסים". זוהי טענה פורמלית שאיננה ממין הבעיה. לתאונה גרעינית יש פוטנציאל־איום במימדים מחרידים שאינם ניתנים להשוואה לפוטנציאל האיום של תאונות אוויריות. הוא הדין לגבי נימוק כמו זה, שכורים גרעיניים „נקיים יותר" וכי זיהום האוויר הנובע מהפעלת תחנות פחם או נפט הוא המיטרד הממשי שצריך לעניין אותנו היום. גם כאן אין הבחנה בין שתי מערכות שונות לחלוטין של „מיטרדים", זיהום שעלול להתרחש בגלל תקלה בכורים גרעיניים איננו בסדר הגודל ובטווח הזמן של כל זיהום אחר, והוא מעורר לכן סוג שונה לגמרי של חרדות, והחרדות הללו הרי מבוססות היטב.

ביחוד שגויה, ולכן גם תמוהה בהקשר זה, ההתייחסות ל„נסיון העבר", על פי מושגי החשיבה המקובלים עלינו עד היום אנחנו מסיקים לקח מארעים שכבר קרו בעבר ומנסים לתקן את המעוות ביחס לעתיד. לעומת זה, כאשר דנים בשאלות הקשורות לתהליך הגירעון צריך פשוט להשתחרר כליל מסוג זה של חשיבה, ולהיפטר לחלוטין מצורת ההיסק שכל־כך התרגלנו אליה. כאן אסור לנו להסתמך על העבר — כי הדברים אמורים במארעים שעלולים לסתום את הגולל על העתיד, על כל עתיד. כאן עלינו להעזר לפיכך במושג התיאוריה במובנה המקורי והמדוייק. שיקולי הפעולה המעשית צריכים להיות מבוססים על גזירת מסקנות מן הידע התיאורטי שיש לנו על אודות טיבם של הסיכויים והסיכונים, ועל האפשרויות שמציעה לנו התיאוריה לשם תיקון המעוות, אם בכלל קיימות אפשרויות באלה. מאותו טעם צריך גם להתייחס אחרת אל מושג „ההסתברות", שהוא היסוד השיטתי להפקת לקחים לגבי העתיד. הסתברות נמוכה לאסון גרעיני מחייבת כמובן נקיטת צעדים נמרצים יותר מאשר אלה הנדרשים על־יסוד הסתברות בינונית או גבוהה לאסון „קונבנציונלי" וניתן לתיקון.

■ קידמה טכנולוגית

סידרה נוספת של מושגים אשר יש לטעון אותם במשמעות חדשה מורכבת, למשל, על־ידי המושג „קידמה טכנולוגית". למושג זה יש, או לפחות היתה, משמעות חיובית בלתי־סלקטיבית, דהיינו — כל דבר שניתן לאפיין אותו כ„קידמה טכנולוגית" היה חשוב כאילו הוא חיובי יותר מכל דבר שהוא פחות־מתקדם מבחינה טכנולוגית. שורה ארוכה של שמות־תואר חברתיים איבדו את משמעותם החיובית הבלתי־סלקטיבית והאקסיומטית גם בלי קשר לפיתוח הגרעיני. אבל אין ספק שלגבי „הקידמה הטכנולוגית" היה לתהליך הגירעון חלק מכריע בכך.

למשל, ככר בסוף שנות השישים נטו סוציולוגים רבים להטיל ספקות לגבי אופיו החיובי הבלתי־סלקטיבי של תהליך המודרניזציה החברתית. בערך באותה תקופה, ועד משבר הנפט שהתחיל בסוף 1973, היו רבים שניסו ליטול מן „הצמיחה הכלכלית" את תהילתה ואת מעלותיה. לגבי הקידמה הטכנולוגית התעוררו ספקות דומים בעיקר בגלל שלוש סיבות. ראשית, היו שהתחילו לתהות האם המחיר האנושי והחברתי של הפיתוח הטכנולוגי המואץ איננו גבוה מדי. התהיה והפקפוקים התייחסו למיתאם ההכרחי והבלתי־מותנה כביכול בין קידמה טכנולוגית לבין קידמה חברתית. שנית, עצם התאוצה וקצב ההתקדמות המהיר של הפיתוח הטכנולוגי הפחיתו ממידת הוודאות לגבי השלב אשר בו כדאי לחברה מסויימת לשלב קידום טכנולוגי כלשהו בחייה. אם בתוך פרק זמן קצר מאד אנחנו עתידים לקבל מודל חדש, או אפילו תפיסה חדשה של קידמה טכנולוגית, פירוש הדבר הוא שהיישום של היום עשוי להיות מיושן וישן בעוד תקופה קצרה מאד. מהו אם כן השלב שבו כדאי להשקיע בכינון מערכות חדשות יותר? בצורה מדוייקת יותר התנסחה השאלה כך: כיצד ניתן להקים מערכות חברתיות וכלכליות שניתן יהיה לשלב בהן באופן רצוף את הפיתוחים הטכנולוגים המתחדשים לבקרים? מי שאיננו יכול להשיב על שאלה זו אינו יכול להיות בטוח לגבי החלטתו כדבר כדאיותה של כל טכנולוגיה מתקדמת נתונה. שלישית, וזה העיקר, מן הרגע שבו נושקת הקידמה הטכנולוגית את הפיתוח הגרעיני, אפילו למטרות שלום, מתהפכים כל המושגים שלנו על חישובי סיכון, הוצאה אלטרנטיבית, הקצאה אופטימלית של מקורות, פוטנציאל האיום, ודומיהם. מרגע זה ואילך, אמרו רבים, יש להפקיע את כל המושגים הללו מרשותם הבלעדית של פיזיקאים, גנרלים, כלכלנים וטכנוקראטים, ולהעביר אותם קודם־לכן לעיונם ולביקורתם של הוגי־דעות ופילוסופים — כדי שאלה ישרטטו קואורדינטות חדשות למפה המתארת את מקומנו עכשיו. בלעדי מפה מעודכנת כזאת שוב איננו יכולים להודות בשטח, ואנחנו עלולים לקבל החלטות כמי שמצוי על ראש הר אבל טועה להאמין שהוא ניצב בעמק, או כמי שנסחף בלבים, והוא בכל זאת מודה כאילו היה במעבה יער. תהליך הגירעון מחייב אותנו לפיכך לשרש מהתנהגותנו את הרפלקס המותנה המוכר כל־כך של עמידת דום, והצדעה אוטומטית, כל אימת שמישהו זורק לנו את מילות הקסם „קידמה טכנולוגית".

■ סודיות השלטון

לתהליך הגירעון היתה, ועדיין יש, השפעה מהממת על הסרת מעטה הסודיות מעל תהליכי קבלת ההחלטות בכל דרגי השלטון. ביחוד השפיע תהליך זה על המידה הגוברת וההולכת של מעורבות הציבור הרחב בשיקולי מדיניות הבטחון של הממשלות במערב. גם לגבי נושא זה, צריך להדגיש, היתה התגבשות ההתנגדות לסודיות השלטון מפני סיבות וגורמים אחרים, אבל תהליך הגירעון דוחף ורחק המונים להזדהות עם מתנגדי־הסודיות. לכאורה צריך היה הפיתוח הגרעיני להביא לידי תוצאה הפוכה, של הגברת הסודיות. בשלבים המוקדמים, זו אכן היתה התוצאה של הפיתוח הגרעיני. יש עדויות מארצות הברית שלפיהן אפילו ראשי המדינה ובהם גם שר החוץ, לא יוודעו בפיתוח הראוי על תהליכי קבלת ההחלטות בתחום זה בשנות החמישים. ועדויות דומות יש לגבי תהליכי פיתוח הראדאר במלחמת העולם השניה באנגליה. בכל זאת, במשך הזמן, כאשר אמצעי התיקשורת החלו לדון בהרחבה בתוצאות האפשריות של טעויות־אנוש בתעשיית הגרעין ולאוו דווקא סכנות מלחמה ממש החלו להישמע תביעות בכל ארצות המערב ליותר אינפורמציה לא רק לגבי ההחלטות שמתקבלות, אלא גם לגבי החלטות שעדיין אפשר לקבל. משעה שהחל הציבור לגלות עניין בנושא היתה לדבר משמעות אלקטוראלית, ומרגע זה ואילך החליטו המפלגות לקבוע עמדה בתחום זה — ושוב לא ניתן היה לכסות במעטה סודיות את תהליך קבלת ההחלטות.

מעניין בהקשר זה לציין שתי נקודות זמן בעלות חשיבות בשבירת מעטה הסודיות אצלנו בארץ. אלו הן שתי נקודות זמן המציינות את גידול מעורבות הציבור הישראלי בתחום זה של שיקולים בטחוניים. נקודת הזמן הראשונה קשורה ל„פרשת לבון" בתחילת שנות הששים. פרשה זו מסמנת את

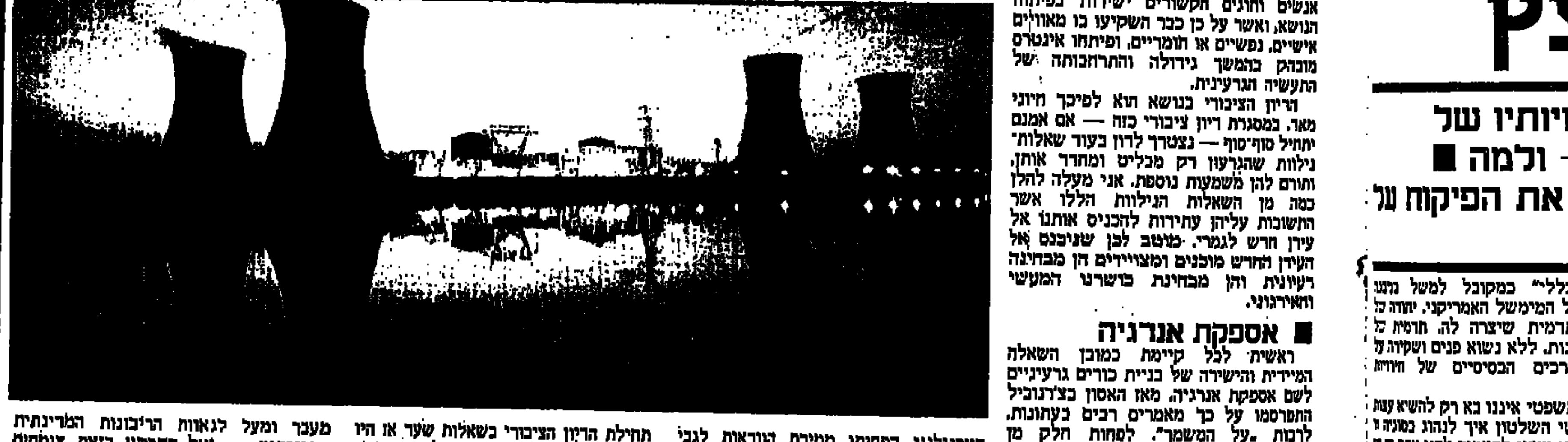

תחילת הדיון הציבורי בשאלות שעד אז היו נסגרות בחוג מצומצם ביותר של יודעי דבר. נקודת הזמן השניה היתה מלחמת יום־כיפור. אז נשבר אמונו של הציבור באופי האקסיומטי, המובן־מאליו, שמותר לייחס לתפיסה הבטחונית של ראשי השלטון. השאלות החלו להתעורר רק לאחר ש„הקונספציה" הועמדה למבחן, ונכשלה. יכול להיות שעכשיו אנחנו מצויים בנקודת הזמן השלישית בהקשר זה: עובדה היא שרק לפני כשנה וחצי נסע ראש הממשלה לצרפת, ושם, בארוחות צהריים, סגר עניין עם הנשיא מיטראן על אפשרות של קניית כור גרעיני בצרפת — וכמעט לא היתה על כך תגובה בארץ. לעומת זה, היום, מתפרסמים מאמרים בעתונות, בעלי דעות שונות מתראיינים ברדיו ובטלוויזיה, ואפילו דו"ח מבקר המדינה נדרש לנושא. עדיין אין אצלנו הפגנות המוניות בעד או נגד, כמו בארצות־הברית ובמערב־אירופה — אבל כבר ברור למדי ששוב לא ניתן יהיה למנוע מאיתנו את המידע הדרוש כדי שנוכל לשקול ולהחליט, ושוב לא נקבל בשתיקה את פסיקת השלטונות.

■ „עניינים פנימיים"

תהליך הגירעון גם מעניק מובן חדש למושג „ריבונות המדינה" וזכויותיה הבלעדיות לגבי „ענייניה הפנימיים". גם כאן צריך לחזור ולהדגיש כי מושגים אלה משתנים במובנם בין כה וכה, גם בלא קשר לתהליך הגירעון, אלא שתהליך זה מהווה זרז ומאיץ לשינוי המובן המקובל והמסורתי.

תוקפה של הגדרת „העניינים הפנימיים" של „המדינה" לא היה אף פעם נקי מפיקפוקים, אבל בשנים האחרונות סופג המושג הזה מכה אחר מכה, התערבות העולם בענייניה הפנימיים של דרום־אפריקה לא נבלמה על־ידי מושג זה, וכן לא ההתערבות בהתנהגות שליטיה של כל ארץ שעורר בה משטר דיכוי, ואפילו פרשת ואלדהיים באוסטריה, העלתה את תרומתה. הצעותיו של הגדרת „העניינים הפנימיים". גם התארגנות המפלגות מארצות השונות ל„אינ־טרנציונליים" רב־מדינתיים והסוציאליסטי והליברלי מעניקה לגיטימציה לקיומם של האינטרסים האידיאולוגיים שיש לאזרחי מדינה אחת בעניינים הפנימיים של מדינה אחרת.

יותר מן האינטרסים האידיאולוגיים באים היום לידי ביטוי האינטרסים, הבטחוניים והכלכליים. למשל, אזרחי מערב אירופה והסלמו למעשה כי גם הקמת נאט"ו וגם תהליך ההקמה וההכנה של הקהילה האירופית כרוכים בהכרה בוויתור מרצון על זכויות ריבונות רבות של המדינות הנוגעות בדבר. תהליך היווצרות של יחידות פוליטיות חדשות רב־לאומיות ועל־מדינתיות, הוא כנראה בלתי נמנע בכל חלקי העולם. ומי שעיניו בראשו יודע היטב שגם באזורנו לא יכון שלום של ממש, אלא על יסוד יצירת יחידה מעין זאת.

כבר זה זמן רב מאידה תעשיית הגרעין את חלוקת המדינות והגושים בעולמנו כמבנה ישן ומיושן. האסון בצ'רנוביל רק הבליט את הצורך ביצירת שיתוף פעולה ממוסד בתחום תעשיית הגרעין. הטענה העיקרית כלפי ברית־המועצות התייחסה, כזכור, לעיכובים הבלתי נסבלים בדיווח על האסון לשכנותיה. ברית־המועצות לא התבקשה. אלא היא נדרשה ונתבעה לדווח על האסון. באופן עקרוני, ברית־המועצות גם לא התכחשה לזכותם של שכניה לנסח כלפיה דרישות כאלו. גורבצ'וב אף הציע לאחרונה להקים מנגנון יידוע בינלאומי בתחום זה. ברור איפוא שאדי הרעל הגרעיני החוצים גבולות מדינתיים עשויים לבטל את משמעותם של הגבולות הללו עוד בטרם, הבה נקווה, יתממש האיום הנורא הטמון בהם.

האיום העל־מדינתי, והכל־אזורי לפחות, יוצר תחושת שותפות גורל עמוקה שהיא מעבר ומעל לגאוות הריבונות המדינתית המסורתית — ועל הקרקע הזאת צומחים וגדלים האינטרסים האישיים המשותפים למיליוני בני־אדם מכל צדדיו ומכל כיווניו של כל גבול מדיני. האינטרסים המשותפים הללו בעולם יותר בטוח, או לפחות באזור יותר בטוח (היו כנראה האינטרסים החשובים והקובעים ביותר בעשור האחרון של המאה הזאת ובתחילת המאה הבאה. האם מישהו מעלה על הדעת שלא יהיו לכך ביטויים גם באזור שלנו? האם כור גרעיני שנבנה ליד גבול מצרים או ליד גבול ירדן לא יהיה בטווח האינטרסים הישירים הלגיטימיים של תושבי ירדן ומצרים? האם כור גרעיני ירדני או מצרי — אפילו ייבנה ויהיה למטרות שלום בלבד — לא יעורר בנו תחושת חרדה לגיטימית? מה ערכם של אלף מטוסים וטנקים־נגד־טילים מצד אחד, ומצד שני — חוזה שלום חתום כדת וכדין — אל מול סכנת ענני זוהמה גרעינית וגשמים רדיואקטיביים? אותו עניין עצמו אפשר כמובן לנסח גם מצידו החיובי: הבה נדמה לעצמנו אילו פירות טובים, איזה שלום אזורי, איזה שיתוף פעולה ערבי־יהודי ואיזו קידמה חברתית אמיתית ניתן להפיק מתחושת שותפות הגורל שכאילו נכפית ומוטלת עלינו מכוחה האדיר של ההגדרה הנוכחית וההולכת במשמעותה האמיתית של תהליך הגירעון באזור שלנו. צריך לפיכך מידה גדולה של סינוור־עיניים ועדלות־אזוה שלא לאמר אוטם־לב, כדי לתכנן תוכניות לעתיד, ואפילו כדי לנסח חזון חברתי, בלעדי התייחסות מפורשת וקביעת עמדה ברורה לגורם חשוב והרה הגדול הזה של תהליך הגירעון.

■ דמוקרטיזציה של קבלת ההחלטות

עכשיו אנחנו חוזרים לזמן־הזה ול„משבצת מספר אחד": מה עושים כרגע, כיצד מתחילים? אנחנו בשלנו, קוד המפתח שלנו הוא הדמוקרטיזציה של כל מערכות חיינו, ובראש בראשונה הדמוקרטיזציה של מערכות הדיון הציבורי וקבלת ההחלטות. התפקיד־המיידי שלנו הוא לקרוע את מעטה הסודיות, ולנפץ את הקונצנזוס המדומה בכל שאלות האנרגיה הגרעינית. הצבאיות והאזרחיות גם יחד. ראשית דבר, עלינו לחלץ את עצמנו ממצב הבורות והבערות של כולנו בנושא ולהגיע לפחות לדרגת הידע המקובלת והרווחת בארצות הדמוקרטיה האחרות. שנית, עלינו להעלות את הנושא על סדר היום הציבורי. שלישית, עלינו להתחיל במקבלי ההחלטות בממשלה לא להרוץ בקבלת החלטות בטרם התממשו שני השלבים הקודמים. רביעית, עלינו להתארגן כבר עכשיו כדי לנסח עמדה מפלגתית ברורה בנושא גורלי זה.

רשות הקורא

חד־צדדיות במישדר על אב"א אחימאיר

בתכנית הטלוויזיה על אב"א אחימאיר ז"ל הלו כמה שיבושים, בדעת ושלא בדעת, ויש בהם כדי לסלף פרק נראני בתולדות הציונות. אחד השיבושים עובר כחוט השני בכל התכנית וכוונתו להשמיץ את התנועה האידיאליסטית שחולל ז'בוטינסקי, ולזהותה זהות גמורה עם הפאשיזם והנאציזם:

שלא כפי שציין הקריין, לא בבית"ר ובלא בהצה"ר לא נעשה מעולם שימוש ב„מועל יד".

מאמריו של אחימאיר, „מפנקסו של פאשיסטן", התפרסמו ב„דואר היום" ב־1928, בעת שעדיין נמצאו לתנועה הפאשיסטית באיטליה אוהדים אפילו במחנה הדמוקרטי, דוגמת וינסטון צ'רצ'יל.

„מגילת הסיקריקין", שכמה משפטים ממנה דיקלם הקריין בדרמאטיות, כאילו שימשה המגילה הסתה לרצח ארלוזורוב ערב ביצועו, נכתבה על־ידי אחימאיר במסה פילוסופית ב־1926 (!), בעקבות התנקשות בחיי מוסוליני, ואין בה תמיכה ברעיון רצח יינדיבידואלי.

צר לי על פליטת הפה של הגב' אחימאיר בעניין ההתפייסות: כוונתה היתה לקריאתו של אב"א אחימאיר — לא לחברי תנועתו לעלות לקברו של ארלוזורוב כדי לבקש ממנו סליחה, אלא לראשי מחנה המעלילים לעלות לקברו של אברהם סטבסקי, כדי לפתוח בכך את הדרך לפיוסין ולמחילה.

תנועת החירות לא ראתה כל כתם בקריירה של אחימאיר בעניין פרשת ארלוזורוב. כפי שטען הקריין אלא להיפך. מאז 1955 תבעה התנועה במפגיע את הקמתה של ועדת חקירה, כדי לקעקע אחת ולתמיד את עלילת הדם שטפלו על התנועה.

אני, שהכרתי את אב"א אחימאיר שנים רבות, מעיד עליו שעד סוף ימיו לא התחרט על דרכו הציונית, אלא שהיה שלם עם עצמו ועם אמונתו ועם האידיאלים אשר לחם הטיף.

השיבוש החמור ביותר בתכנית הטלוויזיה היה נעוץ בחד־צדדיותה, בנסיון להשחיר את פני המפלגה הרביזיוניסטית במחנה הציוני. התראיינתי שעה ארוכה בשביל התכנית, כתור משפטן והיסטוריון שעקב אחר פרשת רצח ארלוזורוב מתחילתה, למן החקירה המוקדמת ואילך. ערכתי את ספרו של אחימאיר „המשפט" ואת מאמריו על „ברית הבריונים" וכתבתי להם הקדמות, היכרתי את ה„נפשות הפועלות" בעלילה ומסרתי עדות לפני ועדת החקירה שהוקמה על־ידי ממשלת בגין ב־1982. המראיין אמר לי במפורש, שאני אמור ליטמש „משקל־נגד" ליצחק בן־אהרון, נציג תנועת הפועלים, ולייצג את התנועה הרביזיוניסטית שעימה נמניתי מנעורי. זאת עשיתי, אך למרבה הסילוף, בשל עמדתו החד־צדדית של „מביטל" התכנית, ניתן לי לומר רק כמה משפטים, כדי דקה אחת בלבד. כעוד שליריבי הפוליטי ניתנה אפשרות להשמיע את דבריו לכל אורך התכנית. צר לי שהצופים ראו את מסכת חיי אב"א אחימאיר כראי עקום.

מובן, שכמה מן המעורבים בעריכת התכנית ייאחזו בעקרון חופש הביטוי והיצירה המקובל בדמוקרטיה. אך שימוש מסולף כזה בערך המקודש עושה את תורת הדמוקרטיה פלסתר.

פרופ' יוסף נדבה, ירושלים

בין דת למסורת

באחרונה התבשרנו על יישום קיצוץ של לימוד סידור התפילות בבתי־ספר חילוניים. מדובר בתוכנית חינוכית חדשה, שעובדה ע"י ד"ר שלמה קורים ואושרה ע"י משרד החינוך. בתמיכתו של שר־החינוך נבון, התכנית מיועדת לכל שלבי החינוך — יסודי, ביניים ותיכון. מקורה של התכנית עוד בימי שר החינוך הקודם זבולון המר. שנימק בנימוק שיש צורך להקנות יותר „מסורת" לילדינו. לדבריו, בסידור הוא „היצירה היפה ביותר של העם היהודי".

הטיעון מרבר „קצת יותר מסורת" עשוי להביא, צעד אחר צעד, למצב שבכתי־הספר הזילוניים ילמדו מה שמלמדים היום בבתי"ס דתיים. או במלים אחרות — לא יהיו עוד בתי"ס חילוניים.

יש לבחון צעד אחרון זה כצעד כוזר ביטורת צעדים בתחום החינוך, לא ראשון ולא אחרון, כן יש לבחון אותו במסכת הכללית של מה שנקרא „החזרה הדתית". גם נוסכת זו חיזה דינאמית ביותר. למרות הסטאטוס־קוו.

נפתלי בן־ישראל, ארה"ב

המכתבים מתפרסמים לאחר עריכה בשינוי וקיצורים. בשל חוסר מקום, קוראים מתבקשים למעט. מתבקשים לכתוב בקצרה, בנושא אחד בלבד ובהרווחים כפולים בין השורות.

המערכת

תערוכה

תור במטבח הציבורי של גיטו קובנה

תצלומים מספרים

„גיטו קובנה — תמונות ממצלמה נסתרת״ - צילומיו של צבי קדושין בבית־התפוצות

מאת נתן גרוס

מעט מאוד תצלומים נשתמרו ממאות הגיטאות המזורים ברחבי אירופה וביחוד באירופה המזרחית ואת רובם צילמו הגרמנים. הם צילמו את הזוועות שהם עצמם גרמו להם. הם צילמו את הגרושים את ו„אקציות״ עינו אותם קבצנים, או ילדים מבריחים שנתפסו על ידי השוטרים. עניין אותם לצלם את השוטרים היהודים המכים את אחיהם־יאצלם. אצל הגרמנים, נמצאו כל הצילומים הממלאים את אלבומי השואה.

אוספים של תצלומים אשר צולמו על ידי צלמים יהודים נדירים הם ואפילו, היסטוריון רינגלבלום לא הצליח למצוא צלם מקצועי שיתעד במצלמתו את המתרחש בגיטו וארשה. לעומת זאת ידועה הקולקציה הנהדרת והמזעזעת (בלי צילומי זוועה) של מנדל גרוסמן, צלם־אמן שנתן ביטוי נאמן לחיי גיטו לודז'. ועתה, אחרי ארבעים שנה ויותר מתגלות לנו באמצעות בית־התפוצות קולקציה נוספת של צילומים מיקצועיים, לא־מיקריים, במצב טכני מצויין של צבי קדושין, אשר במשך שנתיים צילם ב„לייקה״ את חיי הגיטו בקובנה. בתערוכה שבבית־התפוצות תל־אביב מוצג רק חלק קטן, כך אומרים לנו מן הקולקציה: שמונים תצלומים מבין מאות. הם מצביעים מחד על אופיו האחר של הצלם הקובנאי מזה של עמיתו הלודזא'י ומאידך גיסא על אופיו האחר של גיטו קובנה מזה של גיטו לודז'. צבי קדושין אינו מצלם קבצנים עלובים או קורבנות הרעב. אם הוא מצלם את אנשי המשטרה היהודית (והנראים לבושים היטב, שבעים ובריאים) הרי ההסבר לצד התצלום אומר, כי רובם היו אנשי המחתרת דווקא. כמוהם בצורה חיובית ביותר מופיע (בצילום ובהסבר) ראש המועצה היהודית (ביודנראט) אלחנן אלקס, לא כל שכן מזכירו ד״ר אברהם גולוב גם הוא מראשי המחתרת שכתב בעקיבות יומן של גיטו. הוא וחבריו קיימו מפעל לאיסוף תעודות של הזמן והמקום, בדומה לארכיון רינגלבלום בזעיר־אנפין והסתירו בארמה חמישה ארגזים של חומר דוקומנטארי מהם נשתמרו שלושה ארגזים, והחומר כמעט כולו הועבר לישראל.

בעוד שהצילום של מנדל גרוסמן הוא אנונימי: צילם מה שראה־יודע צבי קדושין לנקוב בשמם של רב המצולמים, הוא מכיר אותם היטב. מעבר לתצלומים הצד המזעזע של התערוכה הוא ברקע ההיסטורי, בסיפור הטראגי של גיטו קובנה, על האקציות והרציחות שדיללו מדי פעם את האוכלוסיה שלו. אתה מזדעזע מעצם המחשבה, מה קרה לרוב המצולמים עם החיסול הסופי של הגיטו ושריפתו. ביולי 1944.

עם זאת, אחטא לאמת אם לא אציין כמה צילומים של קדושין מזעזעים בתוכנם ובצורתם, כמו חילול בתי הכנסת וביחוד התצלום, המראה נער ישן (נראה כאילו מת) בבית הכנסת על ערמות ספרים. טליתות וספרי תורה; העברת שקים עם אוספים של עתונים יהודים וארגזים עם ספרים לגיטו; העברת חפצים אישים בכל מיני אמצעי תחבורה פרימיטיביים: בית־חולים בעל 80 מיטות, מוצבות בקומותיים נראה כמו צריף במחנה ריכוז. לא אשכח את תצלומו של יענקלה. בן השלש־עשרה, הרץ הקטן העומד בפתח חדרו של ראש המועצה, ילד מבוהל מודאג שהעביר בהתמדה חומר דוקומנטארי ודפים מיומנו של אברהם גולוב מלשכתו לארכיון המחתרת. יש משהו טראגי בדמות וכמניו של ילד זה, גם את תצלום־הגיטו אחרי חורבנו ושריפתו לא אשכח. ישנן בקולקציה דמויות מן המחתרת (עם חיים ילין על נשקו), ישנם בתי מלאכה שונים על העבדים היהודים־אבל את הגרמנים לא רואים. צילומי חורף, צילומי קיץ (עם הנצחת יום יוצא דופן, כאשר הגרמנים התירו ליהודים להתרחץ בקטע מוגדר של הנהר ויליה), תמונה משפחתית של מכבי־אש, בית יתומים גני ירק, קבוצות חוזרות מעבודה וכו'. עם ההסברים, המלווים את הצילומים, יכול המבקר בתערוכה לתאר לעצמו את החיים ואת הטראגדיה של גיטו קובנה.

כצד התצלומים ישנם כמה ציורים של אסתר לוריא (ציירת ארץ־ישראלית, שנקלעה לגיטו קובנה) וכן רישומים של יוסף שלזינגר ונוליק שמירט בן השבע עשרה, שנעשו בגיטו ומי שיתעמק בהם יבין את הראייה השווה של עדשת המצלמה ושל עינו של הצייר.

התערוכה תנעל בסוף החודש.

תיאטרון

אין קיצורי דרך

מחזות חדשים של דני ברבש, יצחק בן־נר, דני סנדרסון ומאיר שלו, בצד מחזות משל צ'כוב ופלאטיס בתיאטרון „הבימה״ בעונה הבאה

מאת עלינא תורי

בתיאטרון הבימה פורשים כבר עכשיו את התוכניות לעונה הבאה. לפני כשנה, עם התמנותו של עומרי ניצן למנהל האמנותי של התיאטרון הלאומי, הציג ניצן יחד עם שמואל עומר, מנכ"ל הבימה, שלושה חידושים עיקריים המתוכננים לעונה הנוכחית. הם דיברו על העלאת 12 מחזות (במקום 7 בעונה שקדמה לה), על חדוש פעילותו של ה„בימרתף״ ועל התחלת מסורת של העלאת הצגת ילדים אחת לשנה.

היום, כשהעונה נמצאת בעיצומה, כבר אפשר לדבר על כיסוי להבטחות.

עד היום העלו 9 הצגות ובחודש הקרוב יועלו ארבע נוספות — „הדוד וניה״, „צ'כוב צ'כובה״ וכן „החווה״ של קרץ, שתועלה במסגרת פסטיבל ישראל ו„רפליקה״, יצירתו של שיינה, המועלית בשיתוף פעולה עם הפסטיבאל. מתוך הצגות אלו, ארבע הן הצגות במסגרת חידוש פעילותו של ה„בימרתף״ („רובינזון קרוזו״, „עוולה״, „צ'כוב צ'כובה״ ו„החווה״) ולקראת העונה הבאה הצגת הילדים „המלך מתיא הראשון״ ממלאת אולמות, וגם היא, כמרבית הפקות העונה, תעבור לעונה הבאה.

לגבי ה„בימרתף״ אין שוקטים על השמרים, וקיימת תוכנית אב. בעונה הבאה תוכנס מערכת תאורה וסאונד ממוחשבת. המימון הושג מתרומות. השלב הבא (לאחר פינוי המצבעה שהיתה קיימת בעבר במקום וחסימה אקוסטית) מתוכננת החלפת כיסאות ושיפוץ הלובי. אין ספק שהעונה הנוכחית התאפיינה בפעילות מוגברת בתיאטרון הלאומי. יותר הצגות בשלושת האולמות. „שבת תרבות״ המתקיימת אחת לשבועיים, ערבי קריאה מומביים, ובמסגרות מצומצמות יותר וכן בהקלטות ווידיאו.

לקראת העונה הקודמת -הנוכחית דיבר ניצן על השקפת עולם פלורליסטית מבחינת הסגנונות והתיאטרונים עם ייצוג נכבד למחזאות המקורית. ואכן, כמחצית מהמחזות שהועלו היו מחזות מקוריים, שזהו גידול משמעותי ביצירה המקורית שהעלתה ב„הבימה״ בשנים האחרונות.

לקראת העונה הבאה מתווה ניצן שלושה קווים. הראשון — מחזאות ישראלית — כך יעלה „אחר משלנו״, דראמת מתח חברתית אקטואלית, מאת דני ברבש, המוכר יותר כתסריטאי קולנוע („מאחורי הסורגים״). מחזה חדש של דני הורוביץ הוא „נולד בארץ״, המתאר את קורותיו של יורד ישראלי החי בניו־יורק, שחוזר לארץ להלוות אביו. המחזה יועלה בבימוי עודד קוטלר. קוטלר יביים גם מחזה חדש של יצחק בן נר, „הנודדים״. דני סנדרסון ומאיר שלו חברו יחד בכתיבת „אבטיחים״ — דראמה תנכ"ית מוסיקאלית, שתעלה בבימוי עמית גזית („טירונים״). את המוסיקה כתב כמובן דני סנדרסון. והמחזה יעסוק בגילוי ארכיאולוגי מדהים, שחשף את קיומו של „שמואל ג'״. גילוי ארכיאולוגי אמיתי. יעמוד במרכז המחזה של מרים קיני „בכתא״ — דראמה מוסיקאלית המבוססת על תעודותיה של בכתא שהתגלו על־ידי פרופ' יגאל ידין. יביים תום לוי. מיכאל כהנא שהתגלה בפסטיבאל עכו יציג לראשונה ב„הבימה״ את „בניטו״. „חפץ״ של חנוך לוין יועלה בבימוי מיכאל גורביץ, ועוד מחזה בביצוע שני הוא „טורא״ מאת יוסף בר יוסף, שיועלה בבימוי אהרון אלמוג. מחזה חדש של יוסי הדר הוא „ביגוף מלך היהודים״. העוסק בחיי הגיטו הנמשכים בנשמתו של נער ישראלי. בן משפחת ניצולי שואה, באמצע שנות ה־70. בן ציון תומר, מי שכתב בזמנו את „ילדי הצל״ יעלה במחזהו „גגות ירושלים״ קולאז' של דמויות רדופות אימי עבר וחרדת הווה מזה על רקע של מלחמה מתמשכת. המחזה מתרחש בשנים שבין מלחמת ששת־הימים למלחמת יום־הכיפורים.

קו שני הוא קלאסיקה, ובמסגרת זו יעלה מחזהו של פלאוטוס „דבר מצחיק קרה לי בדרך לפורום״, בעיבודו של שבלוב וגלבאר, מוסיקה של וונדרהיים. מחזה זה יחזיר את עומרי ניצן לבימוי, ממנו התנזר בעונה האחרונה, גזירה שגזר על עצמו עם קבלת תפקידו כמנהל אמנותי.

מחזה נוסף אותו יביים ניצן הוא „גליליאו״ של ברכט. כאשר לבחירת המחזה הקלאסי שיקולים אקטואליים. מדובר כאן במאבק בין המחשבה השואלת המטילה ספק לבין השלטון השמרני החוסם שאלת שאלות. „אם תסתכלי סביב המאבק הזה קיים מסביב, בפתח־תקווה, בתל־אביב וגם סביבנו, ב„הבימה' בשבת וכיום חול״, אמר ניצן. כן יעלה „רביזור״ של גוגול בבימוי חנן שניר. כאשר גם כאן הבחירה לא מקרית. נקודת המוצא היא ועדות חקירה על שלטון שמסי תאב, צביעות ושחיתות בשלטון.

מחזה נוסף בקטגוריה זו הוא „גן הדובדבנים״ של צ'כוב.

קו שלישי הוא — „קלאסיקה יהודית״ — ומחזה מקטגוריה זו הוא שיפתח את העונה — „השקיעה״ של בבל, בבימוי יורי לובימוב, הבמאי הרוסי שעבר לאחרונה למערב ונחשב לאחד מגדולי הבמאים כיום. כן יעלה „מירלה אפרת״ בבימוי חנן שניר, „הגולם״ בעיבוד ובימוי של ריצ'רד פורמן בתרגום מאיר ויזלטיר.

ניל סיימון כבר הפך לבן־בית בהבימה. אחרי „יומן חופי ברייטון״ ו„טירונות״ יעלה בעונה הקרובה „בדרך לברודווי״, — המחזה השלישי בטרילוגיה. מתחום הדראמה המודרנית עוד מחזה יבוא — „האיש בתא הזכוכית״ מאת רוברט שאו. המחזה מגולל את סיפורו של יהודי ניו־יורקי שנחשף על־ידי הש"כ כקצין ס"ס לשעבר, נחטף לישראל ונשפט בתא זכוכית, וכאן בתפנית עלילתית הוא מתגלה כיהודי ניצול שואה אשר דרך המשפט זועק את זעקת זכרונותיו.

מתוך הרשימה בת תשע־עשרה המחזות יועלו בעונה הבאה שלושה־עשר. לקראת העונה הנוכחית הוצגה רשימה בת 25 מחזות, מתוכה הובטח להציג 13, חלק מתוך היתרה שלא הוצגה השנה, בה יועלה בעונה הבאה: „גגות ירושלים״, „הדוד וניה״, „השקיעה״, „נולד בארץ״.

„הקרנפים״ של יונסקו לא הועלה מסיבות תקציביות, „לפי צרכי הבימאי זו היתה צריכה להיות הפקה יקרה מאד ואילו הפרינציפים של העונה,״ מסביר ניצן, „היה יותר הפקות ויותר קטנות (4—10 שחקנים). במצב הכלכלי הנוכחי זהו שיקול שאנו עושים אותו על כל צעד ושעל. החלטנו לדחות עד שנוכל לעשות את זה.״

אפרים קישון עדיין לא סיים את כתיבת המחזה „הסימפוניה הגמורה״ ומיכאל כגן התחיל לכתוב את „פנימית ב'״ אך במקומו יועלה השנה מחזה חדש פרי עטו, „בושה״, מחזהו של עירא דביר „עגורים״ עוד יוצג. „הריון״ של גורן עדיין בהריון, והוא הוקרא במסגרת „תיאטרון קריאה״.

תסיסה של כתיבה

בעקרון התיאטרון מנהל דיאלוג עם מחזאים. לפעמים היוזמה באה מצידם לפעמים מצד התיאטרון. ניצן מקדיש חלק ניכר משעותיו לקריאת מחזות ישראליים חדשים. „קוראים, מגיבים, מתוך התמונות ביצירה שמתהוות אנו בוחרים את שלנו. קוראים עוד נוסח, ונפגשים עם הבמאי. פעם זה עולה, פעם זה מתמוטט, פעם לא מוצאים במאי, פעם הכותב תקוע נתקע, כולם צריכים להבין ולא תמיד מבינים שאנחנו חלק מתהליך. שהתוצאות הן לא תמיד מיידיות. לפעמים הן על חשבון הרפת לפעמים מחזה שהוא פחות טוב שווה להציג אותו. אנו נציג, לפעמים, מחזה שאנו מקווים שיהיה מצויין בתהליך, הוא לא עובר את התהליך נכון ובסוף מגיע להצגה לא מספיק בשל, אבל היינו חייבים בתוקף כל מה שהמקום הזה אומר, ללכת על המחזה לנסות להתחיל אותו. יש מספר ענק של מחזות שאנו

עמרי ניצן – דיאלוג עם מחזאים ישראליים

מחזירים. בסך הכל אני חושב שיש תסיסה של כתיבה ואנחנו נמצאים בתהליך, לא בתוצאה. יש בתיאטרון הישראלי איזו נמהרות שחוזרים לסכם. צריכים לראות מחקרים של היסטוריונים של תיאטרון בארצות אחרות, בתרבויות אחרות, ולהיווכח שהיתה עשיה מתוכה צפו 6־5 דברים טובים בעשור, אבל הם לא יכלו לצאת בלי העשייה. מה שאני אומר זה לא אפולוגטי. אבל יש אנשים. ביחוד בארץ הזו, שרצים לתוצאות ואין קיצורי דרך״.

— איפה אתה ממקם את „הבית ברחוב שינקין״?

— כשאני מציץ בקצה האולם בשעת ההצגה ורואה שהוא מלא נוער, בשונה מקהל המנויים שלנו, זה גורם לי הנאה מרובה. והמדובר לא בנוער מאורגן, לא כיתות.

לאור הביקוש הרב, ההצגה עוברת עכשיו לאולם הגדול.

אם זה היה רק שינקין הייתי מודאג. אבל בתוך המסגרת בין קפקא לצ'כוב, בין יעקב שבתאי ליוסף בר־יוסף מיטלפונקט, אז יש הבית ברחוב שינקין״.

חתך הגילים של מנויי הבימה. מספר ניצן. הוא בסביבות גיל 30 ואילך, ונוער שבא במסגרות שונות, עם הזוגות הצעירים גילאי 20־30, יש נתק מכל מיני סיבות סוציולוגיות, צבא, אוניברסיטה וכו' אנו צריכים להדק את הקשר עם כל קהל שישנו.

— דובר על החתמות המנויות של שחקנים. האם יש מדיניות של גיבוש להקה?

— עם כל השמועות, היתה העונה הלהקה הקטנה ביותר בהבימה בעשור האחרון. בממוצע היו 45 שחקנים, מהם 18 קבועים. צוות שחקנים זה דבר שנבנה דרך יצירה, זה לא דבר שמחליטים עליו באישור שורה. עבודה של כל קבוצת אמנים יחד, כקולקטיב זה דבר מורכב, אבל זה דבר שנוצר. אתה יכול לנסות לטפח אותו, לעזור לו לקרות. אני מתאר לעצמי שיום אחד תצמח כאן קבוצה. יחד עם הקבוצה הוותיקה והטובה. רוב השחקנים בעונה הנוכחית עוברים לעונה הבאה.

אולמות מלאים

בעונה הנוכחית ביקרו עד היום ב„הבימה״ כ־240 אלף צופים, בתוספת 80 אלף ילדים בהצגת הילדים.

מתוכם 31 אלף מנויים (גידול של כ־7 אלפים לעומת העונה הקודמת). מספר המנויים לעונה הבאה נמצא עכשיו בעיצומו. תוך שבועיים הראשונים חידשו את המנוי כ־17 אלף מנויים וזאת טרם החל מבצע הפרסום. שמואל עומר רואה בזאת הבעת אמון של הקהל.

„מבחינה קהלית, הוא אומר „לא שאנו טופחים לעצמנו על השכם, אנו שבעי רצון בין היתר נמדדת והצלחה שלנו היא שהציבור רוכש לתיאטרון, וההצגות כולן הנן להצלחה קהלית יוצאת מן הכלל״.

פסטיבל קאן

אהבות מוזרות

מאת שפרירה זכאי

קאן: רומן פולנסקי בחזית ספינת „הפירטים״

בחוץ מזג־אוויר אביבי מקסים, ובאולמות ים של סרטים מציף אותנו. יש כמובן סרטים שראוי להרחיב עליהם את הדיבור, ויש כאלה שנשכחים מייד לאחר הצפייה בהם. סרטו של רומן פולנסקי, „הפיראטים״, היה אכזבה גדולה למרות הכסף ושפע האמצעים שהושקעו בו, ולמרות משחקו של וולטר מתיאו. הפעם אני רוצה לספר בקיצור על שני סרטים שבוודאי עוד ידובר בהם. שניהם הוצגו ביום אחד, ושניהם עוסקים באהבות מוזרות ויוצאות דופן. אחד הוא סרטו של מרקו פררי האיטלקי, „אני אוהבת אותך״, והשני סרטו של היפאני נאגישה אושימה, „מקס אהובי״.

נתחיל ממקס שהוא בעצם קוף, וזה העיקר בסרט היפה והמרגש הזה. הסיפור מתרחש בפאריס, אצל משפחת דיפלומט בריטי צעיר העובד בשגרירות. יש לו אשה יפה (שרלוט רמפלינג), בן נחמד, דירה מהודרת ותפקיד מעניין.

יום אחד מתברר לו שלאשתו יש מאהב והמאהב הוא לא אחר מאשר קוף שימפאנזה בשם מקס... מקס עבד בזמנו בקרקס ומשם עבר לגן־החיות. אבל הוא לא מסתדר עם בני מינו וחברת בני־אדם חסרה לו. קשה לספר את מהלך העלילה. אולם מה שחשוב הוא המעקב אחרי היחסים המתפתחים בין גיבורי העלילה ובין הקוף וביניהם לבין עצמם, וכן הנסיון להבין את הסיבה ואת הצורך בקשר הזה והמוזר זה.

בסרטו של מרקו פררי אנו פוגשים את כריסטופר למברט (הזכור מהסרט „רכבת תחתית״). בחור יפה תואר לכל הדעות ונחשק על־ידי בחורות. אבל הוא מתחמק מפני קשר מחייב ונקשר לבובה קטנה התלויה לקצה מחזיק מפתחות... „המיוחד בבובה זו שהיא מגיבה „אני אוהבת אותך״ כל אימת שהוא משמיע קול שריקה. זה כמובן פאטנט פשוט ואיש אינו מתיימר לחשוב שהבובה באמת מדברת. אבל היא עונה לצורך עמוק של הגיבור והפכת בהמשך הזמן לאובססיה. זו בוודאי מקריות, אבל מרקו פררי הציב במרכז אחד מסרטיו הקודמים קוף... הסרט היה „שלומו של קוס״, עם ז'ראר דיפרדייה. כמו לגבי כל סרט של פרארי, הוא מעורר תגובות חריפות וחילוקי דיעות.

יש כאלה הסבורים שהרעיון הוא נחמד ומשעשע, שעשוי לספק בידור במשחק קיטשי. שהמבקרים, ביניהם למשל מבקר הקולנוע הנודע פרדריק מיטראן, חושבים שזו יצירת מופת... פרארי עצמו בוודאי לא מתכוון לבדיחה. משום מה הסרט הזכיר לי את בונצ'ה שותיק מסיפורו של י.ל. פרץ. שלא ידע להתפלל, וכשרצה להביע את עצמו ואת ריגשותיו שרק שריקה גדולה בבית־הכנסת.

הן זועקות — והארץ שותקת

כל מי שמנסה להבין מדוע ממשיכות נשים להיות עם בעלים אלימים המכים אותן, חייב לזכור את עוצמת הלחץ החברתי המופעל עליהן. עדיין האשה המוכה מתביישת להודות שהיא שייכת לאותה קבוצה של נשים, המשמשות לבעליהן „כפרה״ על ריגשי אי־הצלחה ונחיתות ושאר הפרעות בנפשם.

תופעת האלימות כלפי נשים אינה שמורה לשכבה מסויימת בלבד, שנחשבת לשיכבה תת־תרבותית. המכות חדרו למשפחות מכל שכבות העם ואפילו אל שומרי החוק, שוטרים ועורכי־דין, ואפילו מורים, סופרים, שחקנים, רופאים ואנשי־רוח למיניהם אפשר למצוא בין בריוני האגרוף המכים את ילדיהם ונשותיהם. אשה מוכה אינה יודעת למי תוכל לפנות לבקש עזרה. מי שפונה למשטרה יש לה לעיתים קרובות אכזבה מרה. הפנייה למשטרה אינה מסייעת לשים קץ לאלימות. רק מעטות מן הנשים שדיווחו למשטרה על אלימות בעליהם זכו לראותם נעצרים על־ידי המשטרה. במקרים רבים עונה הקצין התורן: כל עוד לא נשפך דם, אין זה ענינה של המשטרה. לא תמיד מאמינים לאישה שבעלה היכה אותה. ביחוד לא כשהבעל אשכנזי. בעל תפקיד או בעל תואר אקדמאי. וגם אם עצרה המשטרה את הבעל ליום או יומיים, כשיבוא הביתה יוריד על גופה מנה כפולה ומכופלת של מכות. גם הפנייה לעובדת סוציאלית לא תמיד מועילה. העובדת הסוציאלית יכולה לעזור מעט מאוד, מלבד להפנות את האשה עם ילדיה למקלט לנשים מוכות.

אשה הפונה לבית־הדין הרבני לקבל גט בעיקבות אלימות נמשכת של הבעל, לא זוכה בהרבה עזרה. ברוב המקרים היא נשלחת הביתה, אל הבעל, עם צרור עצות טובות להשיג „שלום בית״.

מידע זה מרוכז בספר קטן בעל 103 עמודים, בו מכנסות שתי חוקרות פמיניסטיות, מקסין אפשטיין ורגי' מרדר (עובדות סוציאליות שעלו מארצות־הברית לפני שלוש שנים). למסור את סיכום מחקרן על נשים מוכות ועל שלושת המקלטים לנשים אלה בישראל. שם הספר שלום בית והוא יצא לאור על־ידי בריירות. החוקרות ראיינו מידגם מתוך 2,000 הנשים שמצאו מחסה בשלושה מקלטים, בחיפה, בהרצליה ובירושלים בין יוני 1981 ויוני 1984. חוששתני שמאז המצב החמיר, כי חוסר עבודה, מצב כלכלי ירוד, אי ביטחון כלכלי. תופעות טרור חוזרות, כל אלה כנראה מחריפים את האלימות ברחוב וכמובן גם בתוך הבית. 88 אחוז מהנשים שהחוקרות ראיינו, הזעיקו את המשטרה לפחות פעם אחת בתקופה שבה חיו עם בעליהם האלימים ורק ב־37 אחוז מהמקרים הבעל נעצר. לחוקרות במעט ולא היתה אפשרות לחקור נשים מן המגזר הערבי. אך ידוע שגם שם האלימות חוגגת. לנשים הערביות נשקפת אף סכנה נוספת של אלימות. עד כדי רצח. על רקע „שמירה על כבוד המשפחה״.

בפרק מיוחד מדווחות החוקרות על החיים במקלט לנשים מוכות. תנאי הדיור שם תמיד מתחת לכל ביקורת. בשל צפיפות וחוסר אפשרות לטפל באשה ובילדיה, זמן שהייתה של האשה במקלט מוגבל. המוסדות הממשלתיים לא מתפנים ולא מקציבות תקציב שיספיק כדי לעזור לאשה למצוא דיור ופרנסה מכובדת. ברוב המקרים הבעל ממתין בסבלנות, כי הוא יודע: מחוסר ברירה האשה חוזרת לבית המשותף. הפתרון הוא, שלא על האשה יהיה לצאת ולחפש מקלט, להוציא את הילדים מסביבתם הרגילה. בית־הספר, חברים, משפחה שלהם, אלא צריך לעשות הכל כדי שהבעל האלים ייאלץ לעזוב את הבית, ולא יוכל לחזור אלא אך ורק אחרי שיינתן ביטחון מאקסימאלי שלא יחזור על האלימות. המקלט, הוא באמת רק מקלט, אך לא פתרון ולא הגנה, אלא לתקופה קצרה מאוד.

הספר „שלום בית״ הוא מחקר מעקב כללי ארצי ראשון על נשים שחסו במקלטים לנשים מוכות בארץ. מקסין אפשטיין ורג'י מרדר הן עובדות סוציאליות בעלות מצפון ורצון לשנות את מעמד האשה בכלל, והאשה המוכה במיוחד.

הספר צריך לעורר את מצפון העם כולו ובמיוחד את מוסדות החינוך, הבריאות ומשרד הרווחה. בלי התערבות מוסדות אלה אי־אפשר לצפות לשינוי של ממש במצב המביש והאבסורדי.

חיה יוסף

דופקים את הדלפונים

במארס, לאחר שמחירי התחבורה הציבורית עלו ב־25 אחוז (ומחירי הדלק ירדו במקצת), ערך ד״ר מיכאל שפר „חשבון כיס״ של כדאיות נסיעה באוטובוס לעומת הרכב הפרטי. בימים אלה מתפרסם הסקר ב„דפים לצרכן״, ביטאון הרשות להגנת הצרכן (מס. 9).

בינתיים כידוע, שוב ירדו מחירי הדלק ובעוד כשבועים תתיקר כנראה, התחבורה הציבורית, מה שרק יחזק את מסקנת המחקר.

ד״ר שפר ערך השוואה בחמישה מסלולים בינעירוניים: חולון — תל־אביב (10 ק"מ): גבעתיים — תל־אביב (4 ק"מ): ראשון־לציון — תל־אביב (16 ק"מ): מבשרת־ציון — ירושלים (9 ק"מ): כפר־ויתקין — נתניה (10 ק"מ) וירושלים — תל־אביב (75 ק"מ). בכל מקרה נמדד המרחק ממרכז העיר למרכז. כך שבנסיעה מירושלים לתל־אביב מחושב מחיר הכרטיס הבינעירוני פלוס שני כרטיסים בנסיעה עירונית (50 אג'). חישוב הנסיעה ברכב פרטי נעשה לפי מחיר דלק של 0.09 אג' לליטר, ממוצע בין מחיר הבנזין של 91 אוקטן לבין 96 אוקטן.

מסתבר, כי כמעט בכל מקרה עלות הנסיעה (רק דלק) ברכב פרטי גבוהה באגורות בודדות ממחיר הכרטיס באוטובוס (כרטיס אוטובוס — 0.80 אג', דלק — 0.90 אג' + וכדומה). ד״ר שפר ערך חישוב של נסיעה הלוך־ושוב לשני אנשים. כולל הנחה של 20 אחוז בשל כרטיסיה והנחה של 10 אחוז על כרטיס הלוך־ושוב ת"א — ירושלים. בכל המקרים המדובר בשני נוסעים — היה מחיר הנסיעה באוטובוס גבוה בהרבה ממחיר הנסיעה ברכב פרטי. שני נוסעים — הלוך ושוב — מתל־אביב לחולון ישלמו באוטובוס 2.56 ש"ח ואילו ברכבם הפרטי תעלה להם הנסיעה 1.80 ש"ח. עלות האוטובוס היא 142 אחוז לעומת נסיעה ברכב פרטי: בקו ראשל"צ — תל־אביב היחס הוא 3.52 ש"ח לעומת 2.49 (147 אחוז), ירושלים — תל־אביב 15.80 לעומת 10.39 ברכב פרטי (152 אחוז); מבשרת־ציון — ירושלים — 2.56 — 1.48 (173%), כפר־ויתקין — נתניה — 3.52 — 1.39 (235%) והשיא הושג בנסיעה מגבעתיים לתל־אביב: זוג נוסעים באוטובוס ישלם 2.56 ש"ח ואילו שניים (או יותר) ברכב פרטי + יוציאו על דלק 0.90 ש"ח בלבד (284 אחוז כמעט פי שלושה!) כאמור — החישוב הוא תיאורטי, כך וכך קילומטר וכך וכך צריכת דלק למרחק זה, בלי לקחת בחשבון פקקי תנועה, חיפוש חניה, תשלום על חניה, ראפורטים או בכלל — החזקת הרכב. שזה באמת לא משנה, כי ממילא משלמים את הכל... וזה הרבה — כך שהבנאדם צריך להיות אידיוט גמור כדי להחזיק רכב ולנסוע באוטובוס, רק מפני שיש תשדירי שירות. וראשי הערים בוכים כי הרחובות סתומים. על כל פנים — תוצאות הסקר מעניינות, אם כי כלל לא מפתיעות במדינה שבה דופקים את הדלפונים באופן פרינציפיוני...

(צב"ש).

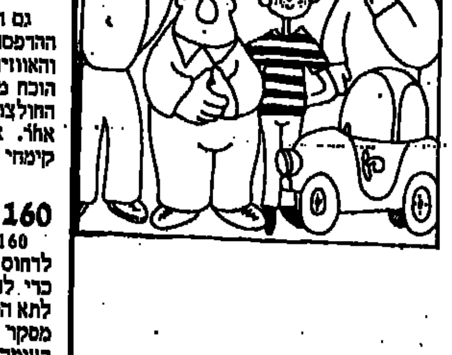

על אסטמה ועל חלב

אסטמה — קוצרת הסימפונים — היא מצב חולני של מערכת הנשימה, שבו קיימת חסימה בדרכי הנשימה. במצב תקין הריר, המופרש על ידי מערכת הנשימה, וריסים המכסים את הדפנות הפנימיים שלה, מגינים מפני חלקיקים שונים. במצב חולני איזון זה מופר ומתפתחים תופעות כמו שיעול קוצר נשימה, כיווץ סימפונות וכו'.

לאסטמה סיבות רבות, רובן לא ידועות עדיין. אחת מהסיבות היא שימוש במזון, הגורם להתקף אסטמטי כתגובה אלרגית. קשר בין התקפי אסטמה למזון הנאכל היה ידוע כבר להרמב"ם במאה השתים־עשרה. בטיפול, שהרמב"ם היה נותן לחולה, היה כרוך כלל להוציא מזונות מסויימים מתפריט. המזונות שמהם המליץ הרמב"ם להימנע לחולי אסטמה היו: מוצרי קמח, זרעים תופחים, כמו אפונה שעועית וכו', אגוזים, גבינות שמנות וחלב.

היום אנו סבורים, שבעצם כל מזון יכול לגרום להתקף אסטמטי לאדם, הרגיש לו. אחד מהמזונות הנחשד לתופעות נשימתיות הוא חלב. על פי תוצאות מחקר, שנערך על 322 תינוקות בגילאים בין שבעה לשנים־עשר חודשים, התברר שצריכת חלב יכולה לגרום לבעיות נשימה. לתינוקות, אלו הופסקו כל התרופות למשך ששה שבועות, וניתנה להם דיאטה המכילה פורמולות המבוססות על בשר, ברוקולי וגזר טריים, משמשים, ותוספת ויטמינים. אמהות התבקשו לנהל יומן ובו רשמו הופעת שיעול, נזלת, קשיי נשימה וכו'.

לאחר תקופת הניסוי נחשפו הילדים למזונות הידועים כלא אלרגניים. חמישה ימים לכל מזון חדש. מזונות אלה היו פירות, (לא פרי הדר) ירקות (לא קיטניות ועגבניות) בשר עוף, וכך הרגו משך שלושה חודשים. לאחר מכן נתנו לתינוקות האלה מזונות, הידועים כגורמים לתגובה אלרגית, כולל חלב. במשך תקופה ראשונית שבה הורדו דברי חלב מהתפריט של הילדים, חל שיפור משמעותי בתופעות האלרגיות. במשך תקופה זו נסוגו התופעות החולניות לחלוטין ב־169 תינוקות (61 אחוז) ב־66 תינוקות (30 אחוז) נמצא שיפור חלקי וב־30 ילדים (9 אחוז) לא חל שום שיפור.

כתוצאה מתוספת מזונות שונים השתנתה התמונה כך: 144 ילדים (49 אחוז) לא הראו כל סימנים חולניים כתוצאה מתוספת מזון חדש. ואילו אצל 148 ילדים (51 אחוז) חזרו סימני המחלה. הוספת חלב פרה גרמה ל־84 ילדים להרעת המצב, תוספת ביצים גרמה לתופעת הסימנים מחדש ל־19 ילדים, תוספת שוקולד ל־15 ילדים, תוספת קיטניות ל־13 ילדים ותוספת תירס ל־12 ילדים.

בסך הכל הראה המחקר שאחוז גדול של ילדים הגיע לשיפור בסימפטומים כתוצאה משיפור הדיאטה מאנגנית יותר לאנגנית פחות. הקשר החזק ביותר בין כל דברי המזון לבין הסימפטומים היה הקשר לחלב. מחקרים דומים הגיעו למסקנות דומות, אך אסור לקבל את המסקנות האלה כדבר מוחלט וחד משמעי.

אנחנו רואים, גם לפי מחקר זה, שיש תוצאות של השפעת התזונה על הסימפטומים, ואי השפעת התזונה על הסימפטומים. זה אומר, שבכל מקרה ומקרה צריך לטפל בתופעות על ידי מומחה. יש צורך לחשוב על כמויות חלב ומוצריו לילדים המפתחים סימני אסטמה בהתייעצות עם הרופא המטפל. ילדים, מעל גיל 9 חודשים לא צריכים לקבל יותר מ־500 גרם חלב ומוצריו ליום, אבל יש אמהות החושבות שכמה שיותר חלב שילד מקבל הוא יהיה בריא יותר, כפי שאנו רואים, לא תמיד זה נכון.

אולגה רז
דיאטנית קלינית

זה מה שיש

עיסוי — למי שביקש כתובת...

חצי מדינה, מסתבר, סובלת מכאבי גב וכולם מטלפנים אלי ושואלים לכתובת של יוסי עזריה, שעפרה בריל כתבה עליו („עיסוי נגד עייפות החומר״, 18.5.86). ובכן הכתובת היא ז'בוטינסקי 432/13 מעלות 24952. טל. 04־978858. יוסי עזריה גם הוציא חוברת מיוחדת, המתארת את העזרים שהוא המציא. והוא גם מרצה על נושא „שימור הבריאות בדרך טבעית", הכולל הדגמות ומערכת מכשירים. הרשו לי רק לציין, אין בפירסום הכתובת של „מעיין הבריאות״ שום המלצה מצידי, גם מפני שלא התנסיתי בטיפול זה וגם משום שלפי עניות דעתי ההצלחה של טיפולים כאלה היא תמיד אינדיבידואלית, ומותנית במידה רבה מאד באמונתו של החולה. (צב"ש)

בזאר „שמע״

הבזאר השנתי של „שמע״ (אגודה המטפלת בילדים ובנוער לקויי שמיעה) מאופיין השנה בביתן בינלאומי שיכלול תכשיטים מסין, עבודות יד מדרום אמריקה, יצירות פולקלור מאפריקה וצעצועים מקנדה. יהיו כמובן. גם הדברים הרגילים של הבזארים: פריטי לבוש, בובות, כריות, תמונות וגם קפיטריה, שבה יימכרו עוגות מאפה בית. הכל במחירי מציאה וההכנסות קודש לרכישת מכשירי שמיעה ולארגון פעולות חברתיות של הילדים והנוער. הבזאר יתקיים במועדון „שמע״. רחוב יהודה המכבי 47 תל־אביב, ביום ב' (19.5.86) משעה 17.00 עד 22.00 ולמחרת מ־10 בבוקר עד 8 בלילה.

הילדים מעדיפים את נילס

גם השנה רכשה חברת „רוטקס״ את זכויות ההדפסה של דמויות פופולריות כמו נילס והאווזים, עליסה בארץ הפלאות וקיד וידאו. הוכח מעל לכל ספק שהילדים מעדיפים את החולצות עם הדמויות המוכרות, מכל בגד אחר. את הבגדים ל„רוטקס״ מעצבת ענת קימחי והם עשויים 100 אחוז כותנה.

160 עופות בתא

160 עופות הצליחה חברת „תדיראן״ לדחוס לתוך תא ההקפאה של המקרר החדש, כדי להוכיח שהיא עונה על ציפיות הציבור לתא הקפאה גדול במקרר. ציפיות אלה עולות מסקר שערכה חברת „גאלופ״, ולפיו 72% מן העומדים לרכוש מקרר חדש, מעוניינים בתא הקפאה גדול יותר. אילו הייתי בין הנשאלים, הייתי מבקשת — לא רק בשמי — גם תא קירור בקור בינוני (שבין הקפאה עמוקה לקירור רגיל) וכן תאי ירקות ופירות בטמפרטורה גבוהה מעט. מזו שבתא קירור רגיל אבל אלה, כנראה, דרישות גדולות מדי ליצרנים של מוצרים המוניים. תא ההקפאה

במקרר החדש ששמו „מקסי גלאקסי״, גדול ב־25 אחוז מן התא ב„גלאקסי״ הרגיל (במספרים: 160 ליטר לעומת 128 ליטר), ולכן המחיר שהוא 1775 שקל, נכון להיום, גבוה ב־170 שקל מן ה„גלאקסי״ הרגיל, שמחירו הוקפא ונשחק ב־40 אחוז בערך מאז תחילת ההקפאה, לטענת חיים הייטנר, מנהל חטיבת מוצרי צריכה בתדיראן. מי שחפץ גם במכשיר להכנת קוביות קרח, המותקן במקפיא, יוסיף 280 שקלו תוספת „קיוסק״ תעלה 40 שקל.

(מרים גורן)

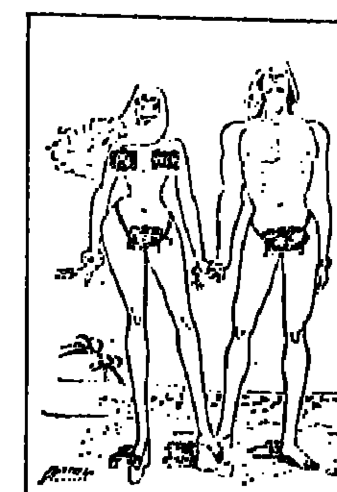

עצה טובה

המומחים טוענים כי את הביצים יש להעמיד בתבניות כשהצד הרחב כלפי מטה וה„שפיץ״ כלפי מעלה. למה? ככה!

רשימה למתנות חתונה

רשת „רניש״ מנהיגה רשימת מתנות לחתונה. הפטנט איננו מקורי ואינו חדש, הוא מקובל מאד בעולם הגדול, אבל אצלנו יש בו משהו מהפכני. או במקום לשבור את הראש מה לקנות להם ובסוף הם מקבלים חמישה מכשירים לקצפת ושבע מערכות קפה, ניגש הזוג הצעיר לאחת מהחנויות של „רניש״, עורך רשימה של הפריטים שהוא זקוק להם (ויש יעוץ מקצועי לגבי הכלים, הנדרשים למשק בית צעיר), ואחר כך שולח את כל החברים והקרובים לאותה חנות כדי שיבחרו מהרשימה, מה הם קונים. בעולם מקובל גם לשלם תמורת „השתתפות במתנה״, וכך יוצא שפריט יקר נרכש על ידי שני חברים או יותר, אפילו מבלי שנדברו ביניהם. איני יודעת אם הסדר זה מופעל גם אצלנו, אבל מ„רניש״ מבטיחים שלא תהיינה כפילויות. רשימת הפריטים שהזוג בחר, תופץ בכל סניפי הרשת (לנוחות כל המוזמנים לחתונה). ותעודכן באופן שוטף, למניעת כפילויות.

עצה טובה

איך מסירים מסטיק שדבק בבגד? בקושי. בסכין. רצוי להכניס את הבגד לשעות אחדות למקפיא. אחר כך קל יותר לגרד את המסטיק. שטיח, או ריפוד של רהיט, שאי־אפשר להכניס למקפיא — מנסים לצנן בעזרת קרח. פחות יעיל, אבל גם כן משהו.

עשור ל„אדם ומעונו״

זאת הפעם העשירית שמתקיים יריד „אדם ומעונו״ בישראל. אך הפעם, לפי דברי נחום רז מנכ"ל מרכז הירידים, הרמה תהיה גבוהה יותר גם כאירגון, גם בסדר, גם בפיקוח על מחירים, ובטיב המוצגים ובהשגחה על עיסקי הקנייה. הביתנים הרבים, עד עתה נרשמו כ־300 נציגים, ימוקמו לפי נושאים, כך שהקהל יוכל בקלות למצוא את הביתן הרצוי. הרצפות תהיינה מכוסות שטיחים. מסעדות וקפיטריות למיניהן תרוכזנה במקום אחד ושדרה מיוחדת הוכשרה ל„באזאר״, שבו ניתן יהיה לרכוש פריטים מיוחדים במחירים סבירים.

הפעם ישתתפו הרבה קיבוצים, בפלאסטיקה, אלקטרוניקה ומזון. הפתעה נעימה היא השתתפותם של סוחרי אומנות שימושית מן המיגזר הערבי בנצרת. השגרירות המצרית לקחה את התצוגה תחת חסותה. נחום רז מבטיח, שהיריד יהיה אירוע לכל המשפחה ומלבד שפע הפריטים אשר יוצגו, יוכל הקהל להנות מביתנים מיוחדים של גופים וולונטאריים, אשר יקרבו את הקהל לבעיותיהם המיוחדות כגון: זהירות בדרכים, מגן דוד אדום, ער"ן, האגודה למלחמה בסרטן, החברה להגנת הטבע ואפילו שירות בתי הסוהר. גונדר סוריסה רוצה לקרב את הקהל הישראלי לבעיות בתי־הסוהר ויציג ביריד, תא אסירים כדוגמה... התיאטרון ה„קאמרי״ יקיים פעולות עניפה. גן השעשועים יהיה פתוח, והכניסה ללא תשלום כולל שימוש במיתקן אחד חינם. מדי ערב תקשט קרן לייזר צבעוני את השמיים ועל מסך נייר ענק יוכלו לראות שידורים שונים, ובמיוחד יקפידו להקרין משחקי גביע העולם בכדורגל. היריד ייפתח ב־22 במאי ויימשך עד 7 ביוני. מחיר כרטיסי הכניסה: למבוגרים 6 ש"ח, חיילים סטודנטים וילדים 4.50 ש"ח, פתוח לקהל משעה 5 אחרי הצהריים עד 11 בערב. למסע הפרסומת גייסו את צימי שביט (בתמונה) ולפחות גמל אחד.

(חיה יוסף)

אחרי שמכבי חיפה הדיחה את מכבי ת"א מהמירוץ 1:3 והפועל ת"א גברה בבאר־שבע 1:2

כל הדרכים מובילות בשבת לבלומפילד

★ הפועל ירושלים ירדה בנצחון על בני־יהודה 1:2 ★ הפועל פ"ת הביסה את יבנה 0:5

★ הפתעת השבת: כפר־סבא – בית"ר ירושלים 0:4! ★ נתניה – יפו 0:1 ★ שמשון – הפועל חיפה 1:2 ★ מכבי פ"ת – שעריים 1:2

השער הראשון בחיפה: אלי כהן נוגח לרשתו של בוני גינצבורג כבר בדקה ה־4 (מכבי חיפה ניצחה 1:3) — צילם: מימל

כל הדרכים יובילו בשבת לבלומפילד. במחזור האחרון בליגה הלאומית בכדורגל ייערך הקרב הגדול שיכריע את גורל כתר האליפות: הפועל ת"א נגד מכבי חיפה. מי שחשב שאתמול התקיים מאבק־הענקה בקרית־אליעזר — טעה. הקרב האמיתי ייערך בבלומפילד, כשמכבי חיפה זקוקה לתיקו בלבד כדי לזכות בתואר בפעם השלישית ברציפות. בעוד שהפועל ת"א חייבת לנצח.

אתמול זכו שתי הקבוצות בנצחונות. מכבי חיפה הדיחה בקרית־אליעזר ממירוץ־האליפות את מכבי ת"א בנצחה — 1:3. בעוד שהפועל ת"א הצליחה לחזור, בתום קרב רווי־מתח, עם נצחון־חוץ על הפועל באר־שבע — 1:2.

המתח ברחוב הספורטיבי ירקיע שחקים. ערב־אליפות ללא־אפשרות מבטיח עניין־שיא ו...הכנסה רצינית להפועל ת"א.

שתי המפסידות ירדו בדירוג: מכבי ת"א מהמקום ה־2 ל־3 והפועל באר־שבע מהמקום ה־7 ל־10.

פתרון גם בתשבץ התחתית: הפועל ירושלים הצטרפה להפועל חיפה ולמכבי שעריים וירדה לליגה הארצית, למרות שניצחה אתמול בימק"א את קבוצת־הצמרת של בני־יהודה ת"א (5) — 1:2.

ואת לאחר שהפועל פ"ת, שעד לאתמול היתה ב„סכנה תיאורטית" של ירידה, הביסה במגרשה את מכבי יבנה — 0:5. הפועל פ"ת זינקה מהמקום ה־13 ל־12 ומכבי יבנה נסוגה מהמקום ה־10 ל־13.

הפתעת המחזור נרשמה בכפר־סבא: הפועל כפר־סבא הביסה את בית"ר ירושלים — 0:4, ורמזה על משבר בשורות הירושלמים ערב משחק חצי־גמר הגביע מחרתיים נגד מכבי ת"א. כפר־סבא התבססה במקום ה־6, המכובד.

יתר המשחקים התנהלו הרחק משאון ההמונים. מכבי נתניה גברה על מכבי יפו — 0:1 והתחלפה עמה במיקום. מכבי נתניה עלתה מהמקום ה־12 ל־9 ומכבי יפו ירדה מהמקום ה־8 ל־11.

שמשון ת"א טיפסה מהמקום ה־9 ל־7, בנצחון על היורדת מהפועל חיפה — 1:2, ומכבי פ"ת עלתה מהמקום ה־11 ל־8 בעקבות נצחונה על היורדת השנייה, מכבי שעריים — 1:2.

26 שערים — שיא עונתי — נקבע במחזור ה־29 בליגה הלאומית בכדורגל.

● טבלה לאומית

.1 מכבי חיפה	29	16	9	4	17־47	57
.2 הפועל ת"א	29	16	8	5	26־51	56
.3 מכבי ת"א	29	15	9	5	24־42	54
.4 בית"ר ירושלים	29	14	7	8	31־43	49
.5 בני־יהודה ת"א	29	12	10	7	17־26	46
.6 הפועל כפר־סבא	29	10	9	10	33־39	39
.7 שמשון ת"א	29	9	11	9	37־32	38
.8 מכבי פ"ת	29	10	7	12	41־33	37
.9 מכבי נתניה	29	10	6	13	34־32	36
.10 הפועל באר־שבע	29	9	9	11	24־22	36
.11 מכבי יפו	29	9	9	11	32־24	36
.12 הפועל פ"ת	29	9	8	12	38־39	35
.13 מכבי יבנה	29	8	10	11	32־20	34
.14 הפועל ירושלים	29	8	6	15	44־31	30
.15 הפועל חיפה	29	6	6	17	58־23	24
.16 מכבי שעריים	29	4	10	15	36־20	22

שים לב

מעמד איתן שנחלש

הקצר שנוצר בין התאחדות הכדורסל הבין־לאומית (פיב"א) לבין איגוד הכדורסל בישראל מדאיג. מוכיח שמעמדנו הבין־לאומי התערער. במוסדות פיב"א במינכן רואים בעין עקומה, אולי אפילו מסוכנת, את המתרחש בכדורסל שלנו. אל נשכח, עמל של שנים הושקע כדי לתקוע יתד נאמנה באחת ההתאחדויות החשובות בספורט הבין־לאומי.

באמצע השבוע שעבר, לאחר שתבעתי במדור זה הקמת ועדת בירור בעקבות פסילתם של שני הכדורסלנים הוותיקים, סטיב שלכטר וג'ון ויליס, מהשתתפות באליפות אירופה, דרגה ב', בנימוק שלא עמדו בתנאי תקנון המתאזרחים של פיב"א, זכיתי לטלפונים רבים, שהצדיקו את תביעתי.

אינני אופטימי בקשר להקמת ועדה שתברר את הנושא החמור, אולי אחד החמורים, שאירע לישראל בתחום היחסים הספורטיביים הבין־לאומיים. עסקני הספורט שלנו מעדיפים לטייח את הדברים, להחליק אותם ולעבור לסדר־היום מחשש שייפגע מעמדם. אני מכיר היטב את „הנפשות הפועלות". מעמד אישי חשוב לרוב מאשר מעמדה של ישראל בזירה הבין־לאומית.

לדאבוני אין בארץ מוסד עם־שיניים שיתבע הסברים. אני חושב, למשל, שזו שעתה של רשות־הספורט. כגוף ממלכתי המופקד על הנושא, בסמכות משרד החינוך והתרבות, חייב לברר מה אירע כאן, כי הכדורסל הישראלי — כפי שהוא נראה כיום — הדרדר לשפל מבחינת המנהל התקין. חברי העתונאים הסתערו בשבוע שעבר על מזכ"ל האיגוד, אבל לא הוא האיש שקובע מדיניות. ישנה אחריות מיניסטריאלית, מה גם שלפחות שניים מראשי איגוד הכדורסל כיום הם בועדות בין־לאומיות בפיב"א, ביניהן בועדת התקנון...

ישראל ספגה מהלומה יוקרתית שבוודאי שלא תסייע לה בעתיד. אבל לפחות שנהיה שלמים עם עצמנו בעניין הקשרים הבין־לאומיים, ובמיוחד לגבי מבנה הכדורסל הישראלי. בלוף־המתאזרחים פרץ החוצה ועלול להשחית כל חלקה טובה. לכן קצת אומץ רבותי!

★ ★ ★

הכל תלוי בשיתוף פעולה

אין זה סוד שכספים רבים זורמים בספורט הישראלי. ההתאחדויות והאיגודים אינם סובלים ממחסור כיס. רק האגודות נאנקות וניצבות לא פעם בפני פשיטות־רגל. ההתאחדות לכדורגל עומדת להחתים את המאמן ההולנדי גאר בלוק כמאמנה הבא של נבחרת ישראל. אני תקווה שהבחירה המקצועית טובה אך המחיר יקר.

אינני יודע בדיוק כמה יקבל המאמן ההולנדי, טרם סוכם עמו סופית. יש שאומרים שיעלה 100 אלף דולאר לשנה. אחרים הגיעו ל־150 אלף דולאר. אבל לא רק בכסף מדובר. תלוי כיצד ינוצל המאמן. אם לא יזכה לגיבוי המאמנים הישראלים, ולא יהיה שתוף פעולה מלא בין המאמן האורח לבכירי המאמנים הישראלים חבל על זמן ועל הכסף.

מה שמור לי שארגון מאמני הכדורגל בישראל נאלם דום. האם הוא מקבל את ההחלטה על מאמן זר כ„תורה מסיני"? גם אם יתעורר כיום וייצא למאבק נגד מאמן זר הרי שאיבד את היעילות.

ברגע שיחתם החוזה עם המאמן ההולנדי לא תהיה דרך חזרה. רק שתוף פעולה שמטרתו לסייע לכדורגל הישראלי, לנבחרת הלאומית, לצאת מאותה מיטת־סדום שנקלעה אליה.

★ ★ ★

נא לא להשתולל!

כולם כבר מדברים על נסיעות־קיץ, מחנות־אימונים, טיולי פיצוי וכיוצא באלה. בעונה שעברה היה הדוק־תגורה. הפגרה, תשישני, תהיה נהירה של קבוצות כדורגל ואחרות לאירופה ואולי גם רחוק יותר.

עדיין אני זוכר את שאירע לקבוצת הכדורסל של הפועל ת"א, שביקשה לצאת, כהרגלה, למחנה־אימון באנגליה. כולם התעקשו, מנעו מהקבוצה לצאת. הדברים הגיעו ל„חלונות הגבוהים". לא רק בהפועל אלא גם בהסתדרות.

הבעייה הגדולה היא שאין דוגמא אישית. אם כל כך הרבה עסקנים „קופצים" מדי פעם לחו"ל אי־אפשר לומר לספורטאים: שבו בבית!

בכל זאת חייבת להיות ביקורת קפדנית, הן של ההתאחדויות והן של המרכזים, כי ברגע שתותר הרצועה ימריא הספורט הישראלי אל־על ואחר־כך לא יהיה כסף לשלם לחברות הנסיעות.

● במחזור הבא

ליגה לאומית

בני־יהודה ת"א — הפועל כפר־סבא; בית"ר ירושלים — מכבי שעריים; מכבי פ"ת — שמשון ת"א; הפועל חיפה — מכבי נתניה; מכבי יפו — הפועל באר־שבע; הפועל ת"א — מכבי חיפה; מכבי ת"א — הפועל פ"ת; מכבי יבנה — הפועל ירושלים.

ליגה ארצית

הפועל חדרה — בית"ר תל־אביב; הכח רמת־גן — הפועל רמת־השרון; הפועל לוד — הפועל רמת־גן; הפועל טבריה — הפועל בית־שמש; בית"ר חיפה — הפועל חולון; בית"ר נתניה — הפועל עכו; בית"ר ת"א — הפועל יהוד; הפועל מרמורק — מכבי רמת־עמידר.

● מלך השערים

.1	ארמלי (מכבי חיפה)	13
–.	רבינזון (מכבי פ"ת)	13
.3	איוניר (מכבי ת"א)	12
–.	מלמיליאן (בית"ר י־ם)	12
.5	אלי כהן (הפועל ת"א)	11
–.	ר. רוזנטל (מכבי חיפה)	11
.7	לביא (מכבי נתניה)	10
–.	לוין (הפועל פ"ת)	10
–.	סיימון (הפ. כפר־סבא)	10

● הניחוש הנכון

.1	הפועל י־ם — בני־יהודה	1
.2	הפועל פ"ת — מכבי יבנה	1
.3	מכבי חיפה — מכבי ת"א	1
.4	הפועל ב"ש — הפועל ת"א	2
.5	מכבי נתניה — מכבי יפו	1
.6	שמשון ת"א — הפ. חיפה	1
.7	מכ. שעריים — מכבי פ"ת	2
.8	הפועל כפ"ס — בית"ר י־ם	1
.9	הפו. יהוד — הפו. מרמורק	2
.10	הפועל עכו — בית"ר ת"א	1
.11	הפ. חולון — בית"ר נתניה	1
.12	הפועל ר"ג — הפו. טבריה	x
.13	הפ. ר. השרון — הפו. לוד	x

חצי־הגמר בגביע – מחרתיים

משחקי חצי־הגמר בגביע המדינה בכדורגל ייערכו מחרתיים באיצטדיון ברמת־גן.

במפגש הראשון ייפגשו קבוצות שמשון ת"א מהלאומית ומכבי חדרה מליגה א', ובמשחק השני יתמודדו שתי קבוצות הצמרת הלאומית, שנוצחו אתמול: מכבי תל־אביב ובית"ר ירושלים.

ז'אנו חולל את המפנה

הפועל ת"א — הפועל באר־שבע 1:2 (0:0)

57 דקות הצליחה קבוצת הפועל באר־שבע להחזיק ברסן המשחק מול הטוענת לכתר, קבוצת הפועל תל־אביב. אולם בתום 90 הדקות נכנעה 2:1.

בדקה ה־57 העלה אלי כהן כדור פשוט לרחבת שער באר־שבע: השוער מריו ווכוביצקי, שהיה רחוק מקו שערו, הביט במעוף הכדור, אך לא הצליח להושיע — 0:1 להפועל ת"א.

כניסתו של מוריס ז'אנו בדקה ה־50, במקומו של אליאור ברנס החלש, הביאה להתעוררות בשורות הפועל ת"א, שהיתה במהלך המחצית הראשונה חלשה, ולא יעילה מול קבוצת הפועל באר־שבע.

בדקה ה־66 הצליח מוריס ז'אנו להעלות את קבוצתו ליתרון של 0:2 אחרי שבעט כדור שטוח ומדוייק לרשת.

הוצאתו של בן־יעקב, שחקן באר־שבע ששמר על משה סיני, וכניסתו של מוריס ז'אנו היו מהגורמים למהפך בתוצאת המשחק.

משה סיני הציג שיפור בסיום המשחק, ובאר־שבע לא הצליחה להשיב למחץ התל־אביבי.

שער שכבש יוסי שושני בדקה ה־70 לא מנע מהפועל ת"א נצחון.

לחץ המארחים בדקות הסיום נהדף ע"י הגנה תל־אביבית מתוגברת.

המשחק נפתח בלחץ המארחים. שחקני באר־שבע יזמו וסיכנו את שער הפועל ת"א. שחקני באר־שבע היו טובים, יעילים ומסוכנים יותר מיריביהם, אך יכולת סיום לקויה

[redacted]

ביותר של אלי וייצמן ויזול אוחנה שכשלו כטירונים מול שוער הפועל ת"א, יוס־טוב טליאס, מנעה הפתעה.

שיפוטו של עובדיה בן־יצחק לעיני כ־6000 צופים, היה מצוין.

בלטו בשורות באר־שבע אבי חיון, גונן ובן־יעקב. בשורות הפועל ת"א התעלה יהודה עמר.

● הפועל ת"א: טליאס, עמר, אקהויה, זאהנה, הרשליקוביץ, אלי כהן, יעקב כהן, סיני, ברנס (ז'אנו), שבתאי לוי, אלי יאני (שוקרון).

● הפועל באר־שבע: ווכוביצקי, חיון, בן־חמו, דאהן, גונן, טולטין, עוזרן, שושני, בן־יעקב (אלושה), וייצמן, יובל אוחנה.

אברהם בר־לב

● וואלאז מוסטואר זכתה בגביע היוגוסלבי לאחר שניצחה במשחק הגמר את דינאמו זאגרב — 1:2.

[redacted]

לביא היה היחידי שהבקיע

מכבי נתניה — מכבי יפו 0:1 (0:1)

שער שכבש דוד לביא, חלוץ מכבי נתניה, היקנה לקבוצתו נצחון 0:1 על מכבי יפו, לאחר תקופה ממושכת של אכזבות.

חניכיו של זאב זלצר היו ראויים לנצחון. הם תקפו במשך 80 דקות ורק החטאות רבות של דוד לביא,

[redacted]

יגאל מנחם, שלום תקוה, רוני לוי וחיים לוי, הותירו את התוצאה המצומקת.

שער הנצחון הובקע לאחר שתי החטאות של יגאל מנחם, הבולט במגרש. הגנת מכבי יפו הדפה כדור פשוט בדקה ה־35. יגאל מנחם הגביה את הכדור בחצי־גובה, ודוד לביא, בנגיחה לאחור, הפתיע את השוער אבי ליברמן, שלא זז ממקומו.

היפואים, בהתקפה בודדת במחצית הראשונה (44), כמעט שהישוו. אולם כדורו של דוד אמיגה נהדף במשקוף שערו של הנתנייתי יעקב בלרב.

במחצית השנייה, רבצו חלוצי מכבי נתניה על שער יפו. אלו התגוננו עם שבעה שחקנים אולם החטאות חלוצי מכבי נתניה מנעו הגדלת התוצאה.

בדקה ה־76 הגביה יגאל מנחם לרחבת־החמש, לביא הוריד את הכדור בראשו לשלום תקוה: רק שלושה מטר הפרידו בין תקוה והרשת. אבל לא: גם הפעם רשמו חלוצי נתניה החטאה.

שפט יוסף דיאמנט, לעיני 500 צופים, בנתניה.

● מכבי נתניה: בלרב, שמעון מנחם, בר, חסן, קורן, גבאי, חיים לוי, רוזה, רוני לוי (תקוה), לביא, יגאל מנחם (לב).

● מכבי יפו: ליברמן, סלימן, דניאל, פרי, כהן־צדק, בוטבוקה, אלקולומברה, יוסי לוי (רמי לוי), מנשה מזרחי, ציפורט (דגמי), אמיגה.

חנן מאיר

שמיר/להבות ומשמר־השרון – בגמר

קבוצות שמיר/להבות ומשמר־השרון העפילו אתמול לגמר גביע המרור הבין־קיבוצי בכדורגל.

שמיר/להבות ניצחה את המועצה האזורית מנשה — 0:2 ומשמר־השרון הכניעה את מ.א. מגידו — 0:3.

המשחק המרכזי

מכבי חיפה ניצלה הססנות של גינצבורג

מכבי חיפה — מכבי תל־אביב 1:3 (0.2)

מאת יוסף גלזר

בסגנון שיכול לאפיין רק אלופים גאים עשו אתמול כדורגלני מכבי חיפה צעד חשוב, אם־כי לא סופי, לקראת זכייה שלישית רצופה באליפות המדינה. כאשר הדיחו מהמירוץ לכתר את הקבוצה השאפתנית של מכבי תל־אביב — 1:3.

ה„ירוקים" של מכבי חיפה לא נבהלו ממאזנם המצוין של אורחיהם, שניצחו בכל שמונת משחקי הליגה האחרונים שלהם. החל מדקת הפתיחה ממש דרסו־רמסו את ה„צהובים" של מכבי ת"א, שנאלצו להניף דגל־לבן כבר בשלב מוקדם ולהודות: מכבי חיפה היא קבוצה טובה לאין־ערוך.

אווירת כדורגל שכזאת לא היתה מביישת גם את אירופה. כר־דשא מעולה, אווירה ססגונית, שנוצרה בזכות 20 אלף האוהדים, רובם בירוק, ומיעוטם בצהוב היוו תפאורת־אדם מרהיבת־עין. שתי קבוצות, מהטובות בליגה וגם שופט מעולה. כל אלה חברו יחד לקונצרט של כדורגל, שהקפיץ שוב־ושוב גם את הצופים השלווים ביותר.

שני שערי־בזק

כבר משריקת הפתיחה לא היה ספק איזו קבוצה טובה יותר. בחלוף ארבע דקות שכן הכדור הראשון ברשתו של בוני גינצבורג ההסס. ציון מרילי הגביה את כדור־הקרן הראשון במשחק מאגף שמאל, והבלם אלי כהן התנשא גבוה מעל כולם ונגח פנימה — 0.1.

היו אלה הדקות המשלהבות של מכבי חיפה שדחקה את התל־אביבים לעבר שערם. ואכן, התנופה החיפנית הניבה שער שני בדקה ה־20. שוב היה זה מרילי שיצר, בכדור־נייח, את נגיחת־ההבקעה. הפעם נפסק כדור־עונשין כ־22 מטר אלכסונית משמאל; מרילי, בקור־רוח, הקשית כדור מדוד על פי השער; הגנת מכבי ת"א, ובעיקר השוער גינצבורג והבלם אבי כהן, שגילו יכולת חלשה, לא היו עירניים מספיק, ומשה סלקטר דחק בראשו פנימה — 0:2.

האורחים לא נשברו, ובניצוחו של מוטי איוניר החלו ליצור לחץ על שער מכבי חיפה. בדקה ה־32 בעט איוניר כדור־עונשין מ־20

השחקן המצטיין: ציון מרילי

מטר מעל החומה החיפנית ומשה גריאני, שנצב בעמדה קורצת ארבעה מטר מהשער, בעט בחופזה מעל המשקוף.

המחץ החיפני נמשך גם במחצית השנייה. בדקה ה־53 נטל ליאור רוזנטל יוזמה ופרץ בכידרור רב־עוצמה לעבר רחבת שער התל־אביבים. שניים ממגיני מכבי ת"א ניסו לבולמו, אולם ספק מחצוהו, ספק הכשילוהו. השופט משה אשכנזי היה החלטי, בהצביעו על הנקודה־הלבנה. ציון מרילי היה זה שהתבקש לבעוט, חרף החמצתו הגורלית נגד הפועל פ"ת. מרילי בעט בחצי־גובה למרכז השער, בעוד שגינצבורג זינק הצידה — 0:3.

תגובה בשער יחיד

מי שציפה כי מכבי תל־אביב תישבר עמד חיש על טעותו, אלא שכמו לאורך כל המשחק, כך גם בסיומו, הציג אבי רן יכולת מעולה בין קורות מכבי חיפה. רן היה, ממש בלתי־ניתן להכנעה, ולשיאו הגיע בדקה ה־58 כשבזינוק וירטואוזי הדף נפלא לקרן, בעיטה יוצאת־מהכלל של גריאני לכיוון החיבורים ממרחק של 18 מטר.

ההתלהבות החיפנית דעכה מעט ומכבי ת"א ניצלה זאת להבקעת שער־כבוד מעורר מחלוקת. הכדור נבעט לפינת שערו של רן, שהצליח להדוף. הכדור נעצר על קו השער, ואלי דריקס, ספק הצליח לגלגלו פנימה, ייתכן תוך עבירה על השוער, ואשכנזי פסק שער, שלא יכול היה להפחית את השמחה החיפנית בסיום — 1:3.

השופט המעולה משה אשכנזי שלף כרטיסים צהובים לעבר סנדורי ואבי כהן ממכבי ת"א וממן ממכבי חיפה.

● מכבי חיפה: רן, אתרוגי, אוסמו, אלי כהן, מרילי, אבו־יקרט, ליאור רוזנטל, ממן, ארמלי, סלקטר (שלום לוי), רוני רוזנטל.

● מכבי תל־אביב: גינצבורג, קרמר, אבי כהן, קריים, איתן לוי, גולדברג, לולו (גוזלי), גריאני, סנדורי, איוניר, דריקס.

זאהי ארמלי ממכבי חיפה מול יאיר סנדורי — צילם: מימל

סיימון ושות' דרסו הירושלמים

הפועל כפר־סבא — בית"ר ירושלים 0:4 (0:0)

קבוצת הפועל כפר־סבא לא נזקקה אתמול ליכולת מעולה כדי להביס 0:4 את בית"ר ירושלים, שגילתה חולשה מדהימה.

שחקני בית"ר ירושלים, שיתמודדו מחרתיים בחצי־גמר הגביע נגד מכבי ת"א, עלו לכר־הדשא ללא החלוץ אלי אוחנה, אולם בהרכבם הכמעט־מלא התגלו בכל מערומיהם. ההגנה, לבד לשוער יוסי מזרחי, גילתה חוסר משמעת ונכשלה שוב ושוב מול חלוצי כפר־סבא. חוליית הקישור היתה צל־של־עצמה, ואילו חוד הקבוצה כלל לא הורגש.

מנגד הציגה הפועל כפר־סבא משחק־צוות, לחימה ושליטה במרכז השדה. המארחים הכתיבו את הקצב ותקפו שוב־ושוב את שער האורחים, אך בנס לא הובקעו עוד כמה שערים.

השוער האורח, יוסי מזרחי, היה הטוב בין חבריו, והציל את שערו ממספר מצבים מביכים. לשיאו הגיע כשהדף כדור־11 בדקה ה־28 מרגלי אופר בן־חיים.

כבר בפתיחה אותתו הכפר־סבאים על כוונותיהם תוך שהפעילו לחץ רצוף על שער הירושלמים. הם זכו בכדור־11 לאחר שהבלם חנן אזולאי נגע בכדור בידו בתוך הרחבה. אולם את כדור העונשין הצליח מזרחי להדוף בזינוק.

עם פתיחת המחצית השנייה הגבירה כפר־סבא את קצב המשחק והמשיכה לתקוף. ואכן, בדקה ה־53 הצליחה גם להבקיע: מאיר ניזהר הפעלתן השתלט על כדור וממרחק של עשרה מטר, מול יוסי מזרחי, לא נכשל ובבעיטה שטוחה קבע — 0:1 לכפר־סבא.

חלפו שתי דקות וכפר־סבא הגדילה את יתרונה: משה בוארון קיבל

[redacted]

מסירה ממייקל יפה, בתוך הרחבה, חלף על־פני הבלם חנן אזולאי, ומול מזרחי קבע — 0:2.

כפר־סבא המשיכה להסתער ובדקה ה־64 הגדיל סיימון את יתרון קבוצתו ל־0:3, מבעיטה מקרוב.

אותו סיימון, שהיה הטוב בשדה חתם את התוצאה בכדור־עונשין ממרחק 20 מ' — 0:4 לכפר־סבא.

שפט יעקב שיינר, לעיני 1500 צופים, במגרש הפועל בכפר־סבא.

● הפועל כפר־סבא: ששון, אוירינגר, סיימון, אופיר בן־חיים, אינשטיין, אוקנין, יפה, בוארון (מסיקה), תמיר בן־חיים, מיימוני (סלוס), ניזהר.

● בית"ר ירושלים: יוסי מזרחי, שירזי, חנן אזולאי, אשש, דוד אזולאי, קדוש, בן־דרויש (שוורץ), סמי מלכה, מלמיליאן, גולדה, ששון (י. כהן).

חיים לוי

שעריים נפרדה בהפסד

מכבי פ"ת — מכבי שעריים 1:2 (0:1)

גם במשחקה הביתי האחרון, לפני שובה לליגה הארצית, לא הצליחה מכבי שעריים לזכות בנצחון ונכנעה למכבי פ"ת — 2:1.

שתי הקבוצות התייצבו למשחק בהרכבים חסרים, ורמת המשחק היתה דלה ביותר.

המשחק נפתח בלחץ קל של האורחים מפ"ת כשאייל בגלייבטר המצויין, שחזר לאחר שבוע מבחנים

[redacted]

בשטרסבורג, צרפת, שילח את חלוציו, רפי כהן וטל בניה הצעיר, לעבר שער מכבי שעריים, אך אלו החמיצו בשלומיאליות מול השוער הצעיר וחסר הבטחון, עופר לוינגר.

השער הראשון לזכות מכבי פ"ת הובקע בדקה ה־24, מגן מכבי פ"ת, שמיק אל־הוויל, פרץ עם הכדור באגף השמאלי, התקדם עד לקו הרוחב, והעביר כדור גבוה למרכז הרחבה, לשם הגיע בריצה רפי כהן ונגח פנימה — 0:1.

במחצית השנייה, שהיתה טובה מהראשונה, הצליחה מכבי שעריים להשוות בשער נהדר של הקשר אהוד עידן. בדקה ה־56 נקבעה בעיטת־עונשין כ־40 מ', אלכסונית משער מכבי פ"ת; עידן שיגר כדור אדיר לרשת העליונה — 1:1.

בהמשך שיתפה מכבי פ"ת את מלך־שעריה, דורון רבינזון, שפרץ והכריע את גורל המשחק בדקה ה־81: לאחר פריצה של בגלייבטר באגף השמאלי, הוגבה הכדור והשוער לוינגר הדף לראשו של רבינזון, שנגח לשער; איתן שלום הדף את הכדור בידו, ולשופט יצחק רוזנברג לא נותר אלא להורות על הנקודה־הלבנה. את כדור ה־11 ביצע רבינזון ללא דופי — 1:2 למכבי פ"ת.

המשחק נערך ברחובות, לעיני 150 צופים בלבד, בשיפוטו של יצחק רוזנברג.

● מכבי שעריים: לוינגר, מריציאנו, אבי כהן, חיימוביץ, משעלי, איתן שלום, צומן, קהת (זיידמן), גד, קורט (בוסקילה), עידן.

● מכבי פ"ת: מרקוס, אזולאי, מרטלני, גד מבגס, אל־הוויל, בגלייבטר, אביטל, דניאל (בן־שמעון), אלישע לוי, רפי כהן, בניה (רבינזון).

הפועל ירושלים התעוררה מאוחר

הפועל ירושלים — בני־יהודה ת"א 1:2

הפועל ירושלים ניצחה אמנם את בני־יהודה ת"א — 1:2, אולם בסיום נקבעה עובדה: הפועל ירושלים, למרות נצחונה, ירדה לליגה הארצית בתום עונה אחת בלאומית.

הירושלמים הפגינו יכולת טובה, במיוחד במחצית השנייה.

במחצית הראשונה היו הירושלמים במתח מסויים מאחר שתיאורטית נותר להם עוד סיכוי

[redacted]

להישאר בליגה. רק לאחר ששמעו על „מבול" השערים שירד בפתח־תקוה, השתחררו שחקני הבירה מהמתח והפגינו משחק נאה לעין, ואף כבשו שני שערים.

הפועל ירושלים שילבה בהרכבה שלושה שחקני־נוער שהכניסו התלהבות ושאפתנות, שכה היו חסרים לקבוצה במחזורים הקודמים.

הפתיחה היתה שייכת לבני־יהודה וכבר בדקה ה־6 הרביק ניסן כהן כדור לקורה.

בדקות ה־11 וה־16 החמיץ ועקנין הצעיר שוב־ושוב, מעמדות בטוחות מול שוער בני־יהודה, יעקב אסייג.

בדקה ה־17 בעט גורדנה, בהתקפה מתפרצת מ־20 מטר שוב לקורה.

בדקה ה־41 צהלה ירושלים: רפאל טורק חטף כדור באמצע המגרש, פרץ נהדר לאורך כ־40 מטר, הגביה בחצי גובה לרחבה, שם נגח עוזי קורבי הצעיר בשלווה פנימה — 0:1.

פתיחת המחצית השנייה שייכת להפועל ירושלים. בדקות 51 ו־52 נגחו שלומי מלכה ומאיר נחמיאס פעם אחר פעם. בראשונה הציל סלמן מקו השער, ובשנייה הדף אסייג, בזינוק נהדר, לקרן. את כדור־הקרן הרים דיין, אסייג שמט ובעירבוביה שנוצרה דחק קורבי פנימה, אבל לויה פסל בצדק את השער.

ה„בליץ" של הפועל ירושלים נמשך: רמי הרמה הגביה קרן; הגנת בני־יהודה הדפה וטורק בעט נהדר מ־16 מטר וזיעזע את המשקוף.

בדקה ה־64 צהלה ירושלים בפעם השנייה: ועקנין חטף כדור על קו ה־16, חדר לרחבה, הטעה מגן, ובפיקחות רבה בעט לצידו הנגדי של אסייג — 0:2.

רק בדקה ה־88 הצליחו שחקני בני־יהודה לכבוש שער כבוד: ניסן כהן פרץ מימין, ושיגר כדור רוחב מצויין: הגנת הפועל ירושלים היססה וצחי קוסטיקה דחק מקרוב פנימה — 1:2.

שפט היטב יהושע לויה, לעיני 500 צופים, בימק"א.

● הפועל ירושלים: בן־דרויש, תא־שמעון, שטירא, נחמיאס, הרמה, שלומי מלכה, טורק, דיין, ועקנין, קורבי (שנצר), יחזקאלי.

● בני־יהודה: אסייג, סלמן, עלו, אריב, סגל, ניסן כהן, נסים כהן, אייל חיים, בן־טובים, צעירי (קוסטיקה), גורדנה.

נפתלי קורן

● חוף השנהב זכתה באליפות העולם לכדורגל לעתונאים, לאחר שניצחה במשחק־הגמר את פינלנד — 0:3. המשחקים היו בדרום־צרפת.

כשהפועל פ"ת כועסת...

הפועל פ"ת — מכבי יבנה 0:5 (0:2)

הפועל פתח־תקוה, שהיתה זקוקה רק לנקודה בודדת כדי להבטיח את הישארותה בליגה הלאומית, הוציאה את כל כעסה על מכבי יבנה כשהביסה אותה — 0:5.

אין ספק, חסרונם של שחקני יבנה שמעון פרץ, אשר חלפון, דוד בוארון וראובן אלקבץ, הורגש וכך

השחקן המצטיין: אלון חזן

גילו חבריהם חולשה מדהימה לבד מציון יעקב, ששיחק כבלם אחורי.

החל משריקת הפתיחה של השופט חיים ליפקוביץ צרו חלוצי הפועל פ"ת על שער מכבי יבנה, וכבר בדקה ה־22 עלו ליתרון: אלון חזן חדר לרחבה, מסר כדור־רוחב לאלי מחפוד, וזה מחמישה מטר קבע מול רשת חשופה — 0:1.

שתי דקות להפסקה הגיח הלל מימין, הגנת יבנה קפאה, ומחפוד, בשערו השני במשחק, בעט מ־17 מטר לרשת — 0:2.

חגיגת־השערים נמשכה גם במחצית השנייה. אלי מחפוד הפעלתן הגביה כדור־קרן בדקה ה־51 וניר אלון המשיך מהאוויר פנימה — 0:3.

חלפה דקה ושוער יבנה, יצחק לוי, הוציא את הכדור הרביעי מרשתו: אלון חזן, ממצטייני המשחק, פרץ מימין, ומסמוך לקו הרוחב בעט לעבר השער; הכדור פגע ברגלו של הבלם ציון יעקב, וחדר לרשת — 0:4.

יבנה החלשה כלל לא ניסתה להגיב. בדקה ה־83 נקבעה תוצאת המשחק, לאחר מבצע אישי של אלון חזן, שמקרוב הכניע את שוער היריב — 0:5.

המשחק נערך באיצטדיון בפתח־תקוה, לעיני 800 צופים.

● הפועל פתח־תקוה: רוני גירבי, קויסי (קוזושוילי), בורניק (מרילו), אלון, דודי לוי, גיא לוי, מחפוד, בן־שאנן, חזן, בסון, הלל.

● מכבי יבנה: יצחק לוי, אבי פרץ (אזולאי), ציון יעקב, סולומון, הירש, עלואה, בן־שמעון (אבי כהן), זגורי, רוקבן, אבנעים, ועקנין.

משה רוונברג

גדעון דמתי הבקיע והפעיל

שמשון ת"א — הפועל חיפה 1:2 (0:0)

לאחר שלושה הפסדים רצופים זכתה קבוצת שמשון תל־אביב בנצחון דחוק — 1:2 — על היורדת לארצית, הפועל חיפה.

השמשונים, שהופיעו בהרכב חסר, גילו יכולת ירודה אך למזלם לא ניצלו חלוצי הפועל חיפה רונן רוקמן, עודד בלוש והקשר שלומי שטיקר, את חולשת ההגנה היריבה כדי להוליך כבר בהפסקה. כך החטיאו בלוש (19) ורוקמן (28) ממצבים קורצים.

השמשונים האדישים ששמרו כנראה את כוחותיהם למשחק חצי־גמר הגביע שייערך מחרתיים, התעוררו רק בשלהי המשחק. ואכן, כבר בהתקפתם הראשונה במחצית השנייה, בדקה ה־73, הוליכו — 0:1. הקשר אבינעם עובדיה מסר כדור

[redacted]

מדוייק לגדעון דמתי; זה בעט לשער; השוער עופר קרן הדף, ובפעם השנייה הצליח דמתי להכניעו בבעיטה לפינה הימנית.

חלפו רק שלוש דקות והחיפנים השוו בשער ששיקף את יחסי הכוחות במגרש: שטיקר הגביה מימין; הגנת שמשון ושוערה קפאו על מקומם, ורוני מלכה בנגיחה איזן את התוצאה — 1:1.

החיפנים, שהיו עדיפים, ניסו לזכות בשער נצחון, אולם התקפותיהם היו חסרות מחץ. מנגד, בהתקפה בודדת בדקה ה־82 העביר דמתי כדור מדוד לצהל ארמוני, וזה מ־20 מ', בבעיטה לא חזקה, הכניע את השוער החיפני ההסס.

שפט רחמים דינצ'ר, לעיני 200 צופים, בנתניה.

● שמשון ת"א: לסנר, דהרי, אלי כהן, אפרים שמעוטב, יוסי כהן (ארביב), מאיר שלום, ארמוני, עובדיה, מליחי (אבי מלכה), הדעון דמתי, שוקרון.

● הפועל חיפה: קרן, בוזוגלו, דוד לוי, ליטשיץ, מירה, קורשנר, שטיקר, אמסלם (רוני מלכה), חדד, בלוש (הלל), רוקמן.

אברהם בין

● נוער

הפועל באר־שבע – הפועל ת"א 0:0

במחזור הלפני־אחרון בליגה הלאומית לנוער בכדורגל הושגו אתמול התוצאות: הפועל חדרה — בני־יהודה ת"א 1:1; מכבי חיפה — מכבי ת"א 1:1; הפועל באר־שבע — הפועל ת"א 0:0; מכבי יפו — מכבי נתניה — 2:1; הפועל ראשון־לציון — מכבי פ"ת 2:2; הפועל כפר־סבא — בית"ר ירושלים 0:0.

צמרת הטבלה

.1	הפועל פ"ת	27	21־50	40
.2	מכבי חיפה	27	37־54	33
.3	הפועל ב"ש	27	17־32	33
.4	הפועל ת"א	26	34־47	33

● כדורעף

גם אוסטריה ניצחה את ישראל 0:3

נבחרת הנערות של ישראל בכדורעף סיימה את משחקיה בטורניר הקדם־אירופי ביוון בהפסד לאוסטריה — 0:3 (13:15, 12:15, 10:15). ישראל תפסה את המקום ה־5 מתוך שש נבחרות.

הפתעה נרשמה בטורניר כשנבחרת צרפת ניצחה בליל־שבת את קפריסין 0:3, לא עלתה. יוון גברה על הונגריה — 0:3. ושתי נבחרות אלה לא העפילו לגמר האירופי. ההכרעה היתה בהפרש מערכות.

גם זה קרה בחיפה: רימון עשן נזרק ע"י אוהדי מכבי חיפה הצוהלים — צילם: מימל

הפועל ת"א הפתיעה: ניצחה את אס"א ת"א 1:5

● טניס

טניסאי הפועל תל־אביב עלו לראש טבלת הליגה הלאומית בטניס לאחר שהפתיעו בנצחון ביום שישי על אלופת המדינה, אס"א תל־אביב — 1:5, במחזור החמישי.

יתר תוצאות משחקי יום שישי: מכבי הצפון א' — ת"א — הפועל צהלה 0:3; מועדון הכרמל — מכבי הצפון ב' 2:4; מכבי תל־אביב — מכבי נתניה 0:6.

במשחקי המחזור השישי, אתמול, היו התוצאות: מכבי הצפון א' — מכבי תל־אביב 2:4; מכבי הצפון ב' — מכבי נתניה 3:3; הפועל תל־אביב — מועדון הכרמל חיפה 0:5; אס"א תל־אביב — הפועל צהלה 3:3.

● במשחקי הליגה בסופטבול הושגו אתמול התוצאות: קריית־ריצ'ארד — מכבי תל־אביב 16:0; וי.א.פי. — כח המרכז 11:16.

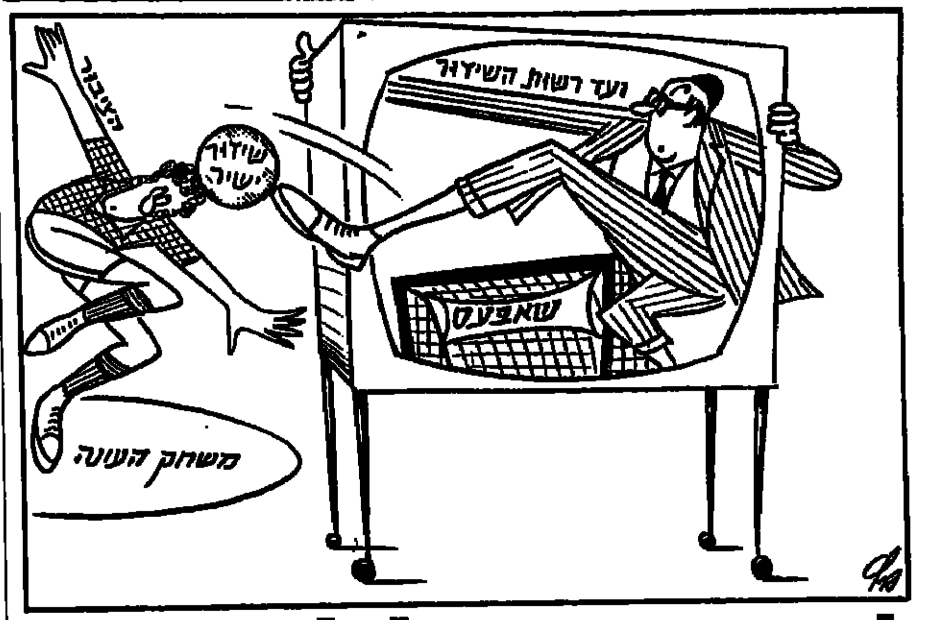

לוד חזרה ללאומית

הירידה השלישית תיקבע במחזור האחרון

קבוצת הפועל לוד הצטרפה אתמול לבית"ר נתניה ולבית"ר ת"א ועלתה לליגה הלאומית בכדורגל לאחר שסיימה במחזור הכ"9 בליגה הארצית בתיקו 1:1 עם קבוצת־התחתית של הפועל רמת־השרון.

הפתעות היו בחולון, כאשר הפועל חולון גברה על הראשונה בטבלה, בית"ר נתניה — 1:2, ובעכו, שם ניצחה הפועל עכו את השנייה, בית"ר ת"א — 2:3.

היורדת השלישית טרם נקבעה. הכח רמת־גן סיימה בתיקו 0:0 עם בית"ר רמלה; הפועל רמת־גן לא יכלה במגרשה להפועל טבריה — 2:2; הפועל מרמורק גברה ביהוד על הפועל יהוד — 0:1, והפועל רמת־השרון נפרדה בתיקו 1:1 עם הפועל לוד.

במשחקים נוספים ניצחה הפועל בית־שמש את בית"ר חיפה — 1:2 (שתי הקבוצות ירדו), בעוד שברמת־עמידר סיימו קבוצות מכבי רמת־עמידר והפועל חדרה בתיקו 1:1.

לוד היתה מרוצה מהתיקו

הפועל רמת־השרון — הפועל לוד 1:1 (1:1)

במשחק־קצוות שהתקיים במגרש לזרוס בחולון, הבטיחה הפועל לוד את שובה לליגה הלאומית, לאחר תיקו 1:1 עם הפועל רמת־השרון, הנאבקת נגד הירידה.

כבר בדקה הראשונה צהלו שחקני רמת־השרון כאשר דוד נמני ניצל הססנות בהגנת לוד ומקרוב הכניע את השוער הוותיק יעקב בנודיס.

שחקני לוד, שגילו עדיפות בשדה, זכו בשער השוויון בדקה ה־35: עמוס ברטר שלח כדור מדוייק לשלמה חביב, וזה השווה ל־1:1.

שפט יאיר טילינגר, ללא קהל, בגלל עונש ראריוס שהוטל על רמת־השרון.

זיתוני הבקיע בדקה ה־90

הפועל חולון — בית"ר נתניה 1:2 (0:1)

שער שכבש גיל זיתוני מהפועל חולון, בדקה האחרונה, הקנה לקבוצתו נצחון 1:2 על המוליכה, בית"ר נתניה.

החולונים העדיפים הוליכו בדקה ה־19 — 0:1, משערו של ארז שקרוקה, לאחר שניצל כדור־קרן של מאיר יעקבי ודחק מקו השער פנימה.

לאחר ההפסקה שהתמרדו הנתנייתים וישראל פונל הישווה בדקה ה־60 מקרוב, אולם שערו של זיתוני הותיר את שלוש הנקודות בחולון.

שפט מאיר בנישתי, לעיני 400 צופים.

לוי אוחנה ניצח בצמד

הפועל עכו — בית"ר ת"א 2:3 (2:2)

כדורגלני הפועל עכו ניצלו עד תום, הרכב צעיר של העולה ללאומית, בית"ר ת"א, וניצחו 2:3. אלי כהאמר פתח במבצע אישי בדקה ה־24 את מסכת השערים וקבע 0:1 לעכו. שחקן הנוער של בית"ר ת"א, רון סו, הישווה כעבור שתי דקות ל־1:1 בבעיטת־ייעף מעשרה מטר. התל־אביבים, שהיטיבו לשחק בדקות אלה, הוליכו בדקה הכ"9 1:2 משערו של רוני זעירא.

יתרון בית"ר ת"א נמחק כעבור שלוש דקות משער־נגיחה של לוי אוחנה, הבולט במגרש — 2:2. אוחנה היה זה שכבש את שער הנצחון בדקה ה־61 במבצע אישי נאה — 2:3.

שפט דוד יוסף, לעיני 1500 צופים, בעכו.

אבידב הותיר את יהוד במאבק הירידה

הפועל מרמורק — הפועל יהוד 0:1 (0:1)

הפועל מרמורק נמלטה אתמול מהמאבק נגד הירידה, לאחר נצחון חוץ — 0:1 על הפועל יהוד.

שחקני מרמורק בלטו במחצית הראשונה, כה כבשו את השער היחיד במשחק. בדקה ה־30 מסר פנחס שכטר לצבי אבידב, וזה קבע מקרוב — 0:1.

לאחר ההפסקה גוננו שחקני מרמורק על שערם ואילו שחקני יהודה תקפו ללא־הרף, אבל החטאות של חלוציהם, דינג'ץ ודרורי, הותירו את התוצאה בעינה.

שפט אריה פרוסט, לעיני 1500 צופים, ביהוד.

החטאות ברמלה

בית"ר רמלה — הכח רמת־גן 0:0

במשחק ללא־שערים נפרדו קבוצות בית"ר רמלה והכח רמת־גן — 0:0.

שתי הקבוצות גילו משחק פושר ולשחקני הכח היו יותר הזדמנויות להבקיע שערים.

קשר בית"ר רמלה, עופר שמואלי, החטיא שער בטוח (61), כשמנגד החטיא דוד מאיר מהכח פעמיים (70, 81).

שפט עובדיה צבי, לעיני 300 צופים, ברמלה.

כהנר הציל נקודה להפועל ר"ג

הפועל רמת־גן — הפועל טבריה 2:2 (0:1)

כדורגלני הפועל רמת־גן, שהוליכו בתום 45 דקות 0:1, מול הפועל טבריה, ספגו שני שערים תוך 120 שניות עם פתיחת המחצית השנייה, ורק לאחר־מכן הצליחו להשוות — 2:2.

הרמת־גנים, שגילו עדיפות משריקת הפתיחה של השופט יצחק יחזקם הוליכו בדקה ה־39 משערו של אריק גילרוביץ.

הטברייניים, שהיו חלשים במחצית הראשונה, הבקיעו עם פתיחת המחצית השנייה צמד על־ידי מאיר עמור (51) ועמוס כהן (53), אולם בני כהנר קטע כחלוף שלוש דקות את תנופת האורחים כשהכניע את שוער האורחים המצטיין, מאיר בן־שמעון.

500 צופים חזו במשחק שנערך בגבעתיים.

● ארצית

(אחרי 29 מחזורים)

1.	בית"ר נתניה	26"50	56
2.	בית"ר ת"א	28"54	54
3.	הפועל לוד	25"35	50
4.	הפועל חולון	33"35	46
5.	מכבי עמידר	28"26	44
6.	הפועל חדרה	30"32	41
7.	הפועל טבריה	32"31	41
8.	הפועל עכו	27"34	40
9.	בית"ר רמלה	24"25	38
10.	הפועל מרמורק	36"32	38
11.	הפ. רמת־השרון	34"32	35
12.	הפועל יהוד	29"32	34
13.	הפועל רמת־גן	35"34	34
14.	הכח רמת־גן	34"19	33
15.	הפו. בית־שמש	48"21	24
16.	בית"ר חיפה	48"20	16

רונן שפירא הישווה בדקה ה־83

מכבי רמת־עמידר — הפועל חדרה 1:1 (0:1)

שחקני מכבי רמת־עמידר שספגו מפלה במחזור שעבר הרשימו אתמול בתיקו 1:1 מול הפועל חדרה.

גם הפעם, מרוות כתבנו יוסף חמם, הופיעה רמת־עמידר עם שחקני נוער רבים, אבל השתפרה מאוד.

החדרתיים, שהירבו לתקוף, ספגו שער בדקה ה־16 מרגליו של אייל מליחי, בהתקפה מקרית, לאחר מסירת־רוחב של יוסי ששון. הלחץ החדרתי נשא פרי רק בדקה ה־83 במבצע אישי של רונן שפירא.

שפט יעקב בן־חמו, לעיני 100 צופים, ברמת־עמידר.

סקורי ומימון הפכו פיגור

הפועל בית־שמש — בית"ר חיפה 1:2 (0:0)

במפגש תורורות לליגה א', ניצחה הפועל בית־שמש את בית"ר חיפה — 1:2.

דווקא האורחים מחיפה הוליכו 0:1, משערו של אלי קורקוס בדקה ה־45, לאחר שגילו עדיפות בשדה.

לאחר ההפסקה הפעילו שחקני בית־שמש לחץ על שער החיפנים, וצמד של סקורי (49) ומימון (85) הביא להם את הנצחון.

שפט שלמה יוסף, לעיני 100 צופים, בבית־שמש.

בערב השני באליפות אירופה, דרגה ב':

ישראל הופתעה מחולשתה של הונגריה — 58:87

נבחרת ישראל בכדורסל עשתה אתמול צעד רציני להשתתפותה במשחקי הבית־העליון באליפות אירופה, דרגה ב', שיחלו בעוד שלושה ימים באנטורפן כשהביסה בליאז' את הונגריה — 58:87, לאחר 29:35 במחצית.

שבע דקות ועשרים שניות במחצית השנייה, החל מהדקה ה־24, כשלוח התוצאות יורה על 35.44 לישראל, לא קלעו ההונגרים, ולו גם נקודה אחת, לעומת 20 נקודות שקלעה ישראל והקפיצה את יתרונה ל־35:64.

נבחרת ישראל "זייפה" במחצית הראשונה כשאיפשרה להונגרים להוות יריב שקול במשך דקות רבות ואף להוליך — 14:16 (דקה 10) ו־21:22 (דקה 13). אולם שיפור שחל בשורות הנבחרת עם כניסתו של עדי גורדון, במקום חן ליפין, הביא למפנה. גורדון, בפריצות מהירות וקליעות מדוייקות, הצעיד את הישראלים ליתרון — 25.33 (דקה 18) ו־29:35 במחצית.

מוטי דניאל ולאוואן מרסר, שני גיבורי היום הראשון, היו הפעם מאופקים. שניהם סיימו את המשחק עם 8 נקודות אישיות כל־אחד.

כולם קלעו

במחצית השנייה שיתף המאמן צבי שרף את כל שחקני הנבחרת, וכולם קלעו בהצלחה. כמו במשחק הראשון של ישראל גילתה נבחרתנו שיפור במחצית השנייה. ההגנה ידעה לחסום היטב את הקלעים ההונגרים, שורקו לסל ממצבים אבודים. ההונגרים קלעו 29 נקודות בכל מחצית, ומשחקם נראה אומלל ביותר.

במחצית השנייה עלה היתרון הישראלי במהירות. כניסתם של ארי רוזנברג, ניר רכליס, ובהמשך תומר שטיינהאואר, עופר פליישר ועמוס פרישמן, במקום מרסר, לאסוף, שפע וליפין, איפשרה לכל שחקן להציג יכולת נאה.

יתרון השיא של ישראל היה בדקה ה־38 — 52:87, ובסיום 58.87.

ההונגרים ניצלו את ההחלפות הרבות של שרף כדי לצמק מעט את התוצאה.

ישראל קלטה 40 כדורים חוזרים (29 בהגנה ו־11 בהתקפה), לעומת 34 של ההונגרים (25 הגנה ו־9 בהתקפה). המצטיין בישראל היה מרסר, עם 7 כדורים חוזרים (6 בהגנה ו־1 בהתקפה), וכן גורדון, לאסוף ושפע — 6 כדורים חוזרים כל אחד.

ישראל זרקה לסל 48 פעם.

ודייקה ב־25 52 אחוז. בזריקות ל־3 נקודות ניצלו הישראלים — 3 מ־12. דניאל, זלוטיקמן ושפע קלעו סל של 3 נקודות כל אחד. בעונשין — 28 מ־39 (72 אחוז). ההונגרים דייקו ב־19 מ־53 זריקות מהשדה (36 אחוז); 2 מ־11 בזריקות 3 נקודות ו־14 מ־21 בעונשין (61 אחוז).

שרף: פולין — המבחן הרציני

בסיום המשחק אמר המאמן צבי שרף: "שני המשחקים הראשונים היו קלים יותר משחשבתי. למשחק נגד ההונגרים באנו שאננים במקצת, וברור לי שהמאבק היום מול פולין (5, שעון ישראל) ומחר נגד תורכיה, יהיו המשחקים הקובעים שלנו לבית העליון".

שפטו ואן־ריינן (הולנד) וטוצ'ב (בולגריה) לעיני 150 צופים.

● קלעו לישראל: זלוטיקמן 13 (3"6; 1"3; 4"5) לאסוף 10 (4"3; 8"4) גורדון 9 (3"3; 3"5) שפע 9 (3"8; 1"3) מרסר 8 (3"7; 2"2) רוזנברג 8 (2"2; 0"2; 4"4) דניאל 8 (2"6; 1"3; 1"2) שטיינהאואר 6 (3"5; 0"1) פליישר 5 (1"1; 3"3) פרישמן 4 (1"1; 0"1; 3"2) רכליס 4 (1"3; 2"3) וליפין 3 (3"3 בעונשין).

● להונגריה קלעו: הבריך 13; קיש 13; אישטבן 9; בארקיש 6; גוריק 5; וארגה 4; קובץ' 4, הוואר 2 וגוקוואן 2.

מרסר ודניאל מוטטו את שבדיה 70:86

יכולת מצויינת של לאוואן מרסר ומוטי דניאל, שקלעו 24 נקודות כל אחד, העניקה בליל־שבת נצחון משכנע לנבחרת ישראל על שבדיה — 70:86, בפתיחת אליפות אירופה, דרגה ב', בליאז' שבבלגיה.

לאחר מחצית ראשונה חלשה של ישראל, שבסיומה הוליכה נבחרתנו 40:42, באה מחצית שנייה מצויינת, בכוח משחק הגנה משופר, שלווה בחטיפות כדורים וחסימות מלהיבות של לאוואן מרסר ומוטי דניאל. ישראל עלתה ליתרון־שיא 62:81, כשבדקות האחרונות הירשה לעצמו המאמן צבי שרף להרבות בחילופים. את המשחק סיימה חמישייה שנייה. שותפו 11 שחקנים, לבד מעופר פליישר.

ישראל פתחה עם חן ליפין, דורון שפע, מוטי דניאל, לאוואן מרסר והאוורד לאסוף. ליפין צבר שלוש עבירות לאחר שבע דקות, ועדי גורדון החליפו. שפע ודניאל לא היו במיטבם בדקות הפתיחה וחיים זלוטיקמן, שהיה הקפטן, החליף את שפע. הוא פתח מצויין אך בהמשך נחלש והירבה להחטיא. דניאל השתפר לקראת ההפסקה, אולם גיבור המחצית הראשונה היה מרסר, שלכרו החזיק את ישראל בתמונת המשחק, וכה קלע 16 מ־24 נקודותיו.

שיפור במחצית השנייה

השבדים הפתיעו בפתיחה כשקלעו בדיוק מרהים, עד הדקה ה־14 התנהל מאבק שקול ונמרץ. התוצאה היתה אז 24:26 לישראל. אולם החל מדקה זו נטלו השבדים את היוזמה והוליכו עד ל־40 שניות להפסקה. דניאל הצליח להשוות ל־40:40, ושלוש שניות מהמחצית חטף כדור והעלה את ישראל ל־40:42.

ישראל גילתה שיפור רב בפתיחת המחצית השנייה. השמירה היתה מצויינת. השבדים התקשו להגיע למצבי קליעה, ובמחצית זו קלעו 30 נקודות בלבד, לעומת 44 של ישראל. ליפין נכנס במקום גורדון ושפע החליף את זלוטיקמן. שחקני הנבחרת יצרו מצבי קליעה נוחים לדניאל ולשפע, שצלפו היטב. היתרון הישראלי עלה במהירות — 42:46 (22) 44:53 (30) ו־46:58, תשע דקות לסיום. הישראלים לא הניחו ליריביהם — 54:70 בדקה ה־35 ושתי דקות לסיום עלה היתרון הישראלי ל־62:81, בהמשך — 64:85 ובסיום 70:86.

דייקו יותר

כדורסלני ישראל קלטו 32 כדורים חוזרים (24 בהגנה ו־8 בהתקפה). מרסר נטל 8 ריבאונדים (4 ה־4) ולאסוף — 8 (ו בהגנה ו־1 בהתקפה). השבדים, זכו ב־38 ריבאונדים (16 בהגנה ו־22 בהתקפה).

ישראל דייקה ב־29 זריקות שדה מ־52 (53 אחוז); ניצלה 3 מ־9 זריקות של 3 נקודות ו־19 מ־26 בעונשין. שבדיה דייקה ב־22 מ־54 מהשדה; ב־4 מ־21 בזריקות של 3 נקודות וב־14 מ־24 בעונשין.

ישראל איבדה 11 כדורים לעומת 14 של השבדים.

שפטו היטב ואן־ריינן מהולנד וטוצ'ב מבולגריה, לעיני 200 צופים בלבד.

● לישראל קלעו: מרסר 24 (10"13; 4"5) דניאל 24 (7"12; 2"2 ב־3 נקודות; 4"6) שפע 16 (4"6; 3"1 ב־3 נקודות; 5"5) זלוטיקמן 8 (2"6; 4"4) גורדון 4; פרישמן 3; לאסוף 2; שטיינהאואר 2; ליפין 2 ורכליס 1.

● לשבדיה קלעו: קרלסון 17; ראהן 15; סקלסטרום 8, פלדריך 8; מלסטרום 7; אוסטרסון 5; פרסון 4; ברוג 4 וסטרום 2.

פולין — תורכיה 69:80

נבחרת פולין, יריבתה של ישראל היום ב־5, באליפות אירופה בליאז', הכניעה אתמול את תורכיה — 69:80, לאחר 34:49 במחצית.

כוכב המשחק היה הפולני זליג, שקלע 27 נקודות.

תוצאה נוספת בבית הישראלי: שבדיה — איסלנד 65:83.

תוצאות אמש בבית באנטוורפן: פינלנד — בלגיה 67:70; רומניה — הולנד 76:80; בולגריה — אוסטריה 67:86.

שאר תוצאות יום שישי

● ליאז': תורכיה — הונגריה 67:73; פולין — איסלנד 6:95'.

● אנטוורפן: רומניה — פינלנד 75:85; הולנד — בולגריה 63:70; בלגיה — אוסטריה 59:80.

טבלת בית ליאז' (לאחר 2 מחזורים)

1.	פולין	124"175	4
2.	ישראל	128"173	4
3.	שבדיה	151"153	3
4.	תורכיה	147"142	3
5.	הונגריה	160"125	2
6.	איסלנד	178"121	2

טבלת בית אנטוורפן (לאחר 2 מחזורים)

1.	רומניה	151"165	4
2.	בלגיה	129"147	3
3.	בולגריה	137"149	3
4.	הולנד	143"140	3
5.	פינלנד	152"145	3
6.	אוסטריה	166"126	2

המשחקים בין ישראל ופולין
(17 משחקים; 7 נצחונות, 10 הפסדים)

1958:	פולין — ישראל	41:58
1960:	פולין — ישראל	53:78
1961:	פולין — ישראל	59:74
1962:	ישראל — פולין	51:66
1963:	פולין — ישראל	63:84
	פולין — ישראל	59:76
1968:	פולין — ישראל	66:83
1969:	פולין — ישראל	78:92
1973:	ישראל — פולין	84:98
1975:	ישראל — פולין	84:90
1976:	פולין — ישראל	81:93
1979:	ישראל — פולין	78:86
1980:	פולין — ישראל	74:89
1983:	ישראל — פולין	62:64
1984:	פולין — ישראל	75:80
	ישראל — פולין	73:85
1985:	ישראל — פולין	86:91

משחקי היום

● ליאז': 4 — פולין — ישראל; 6 — שבדיה — הונגריה; 8 — איסלנד — תורכיה.

● אנטוורפן: 4 — בלגיה — הולנד; 6 — בולגריה — רומניה; 8 — אוסטריה — פינלנד.

● משקולות

שלושה שיאי נוער שופרו אתמול באליפות ישראל, דרגה ב', בהרמת־משקולות, שנערכה בתל־אביב.

דן עובדיה מהפועל נתניה שיפר ב־48 ק"ג את שיאי הנוער, כשהניף 50 ק"ג, דחק 65 ק"ג וקבע בקרב־שניים — 115 ק"ג.

יותר המנצחים שהבטיחו בזכות הישגיהם עלייתם לדרגה א': 52 ק"ג — יצחק בן־שלמה (הפועל יבנה); 67 ק"ג — אייל טישלר (הפועל תל־אביב); 75 ק"ג — חיים פרג' (הפועל נתניה); 82 ק"ג — טל לוי (מכבי תל־אביב); 100 ק"ג — דוד טרומן (הפועל תל־אביב).

דרום־אפריקנית זכתה באליפות נשים בטניס

הטניסאית הדרום־אפריקנית לינדה ברנרד הפתיעה אתמול כשניצחה בגמר התחרות הבין־לאומית באשקלון את אלופת ישראל, אילנה ברגר — 6:7, 6:1.

בתחרות הראשונה, בשבוע שעבר, היתה ידה של ברגר על העליונה. ברגר הסתפקה ב־500 דולר והמנצחת זכתה ב־800 דולר, בתחרות, הנושאת את שמה של ואנסה פיליפס.

במשחקי חצי־הגמר, שהיו ביום ששי, ניצחה ברגר בקושי רב את מפתיעת התחרות, חגית אוחיון מנהריה — 6:3, 6:7, 3:6. בחצי הגמר השני ניצחה ברנרד את חברתה לינדה סלי — 6:2, 2:6, 3:6.

גם במשחקי הזוגות זכו הדרום־אפריקניות.

● היום יתחילו בחיפה התחרויות המוקדמות לקראת פתיחת התחרות בין־לאומית לנשים, השלישית במסגרת סבב ב'.

● טל נשרי מהפועל רמת־גן ניצח אתמול במירוץ־אופניים, שהיה סביב ככר־המדינה בתל־אביב. שני הגיע עמוס גרי (הפועל נצרת־עילית) ושלישי — עבר אליהטיב, גם הוא מנצרת־עילית. במירוץ לנוער הגיע ראשון יואב קרומבי מהפועל חיפה, ובמירוץ לנערים — שי שמעוני מגלגלי־העץ גבעתיים.

יהודי — מנהל טוטנהאם

דייוויד פליט, המנהל היהודי היחידי בליגה האנגלית הראשונה בכדורגל, הסכים לקבל את ניהול קבוצת הפאר הלונדונית, טוטנהאם.

פליט, שבתקופת שמונה שנות פעילותו בקבוצת לוטון־טאון, הצליח להעלותה מהליגה השלישית עד למקום השמיני בליגה האנגלית הראשונה העונה. לא ויתר בקלות על תפקידו בלוטון, ולאחר ששקל שוב־ושוב את הצעותיה של טוטנהאם, הסכים לבסוף לקבלן. כידוע יש לטוטנהאם אוהדים יהודים רבים.

דנמרק — פולין 0:1

דנמרק ניצחה בליל־שבת את פולין 0:1, במשחק ידידותי ערב היציאה לגמר הגביע העולמי במקסיקו. במשחק חזו 44 אלף צופים.

את השער הבקיע החלוץ אלקיאר בדקה ה־60.

הנצחון העלה את המוראל בנבחרת הדנית, היוצאת מחר לאימונים בקולומביה.

מאמן נבחרת פולין, אנתוני פיצ'ניצ'ק, אמר כי כל 24 שחקני הסגל הזמני ראויים לנסוע למקסיקו, והוא דחה עד מחר את הודעתו על הניפוי הסופי.

בראזיל פצועה

מאמן נבחרת בראזיל בכדורגל, טלפה סנטנה, מודאג מגל הפציעות שפקד באחרונה את שחקניו.

המגן מוזר נפגע בברכו בעת אימוני הסגל, וטרם ידוע אם יהיה כשיר למקסיקו.

פציעה דומה אירעה לזיקו, ועדיין לא נקבע בבהירות אם הכוכב הוותיק ישחק בגביע העולמי.

חלוץ הפולני זביגנייב בונייק נבלם ע"י השוער הדני (דנמרק — פולין 0:1 בקופנהאגן) צילום ראדיו איי.פי.

פאסארלה הורחק בקולומביה

דניאל פאסארלה, הקפטן לשעבר של נבחרת ארגנטינה בכדורגל, הורחק בקולומביה לאחר התכתשות עם האורוגוואי הבין־לאומי זסאר אוריבה.

היה זה במשחק מבחן של נבחרת ארגנטינה, שסיימה בתיקו אפס עם ג'וניורס בארנקיליה הקולומביאנית.

קודם־לכן ניצחה ארגנטינה את קבוצת אמריקה ממכסיקו — 1:3, מצמד שעריו של ולדאנו ומשער של מאראדונה.

יריבתה של ארגנטינה במכסיקו, נבחרת בולגריה, הביסה במערב־גרמניה את קבוצת שטוטגרט — 2:5.

ישראל שנייה נוצחה ע"י אנגליה

נבחרת הנוער של ישראל בטניס־שולחן סיימה במקום השני בגמר־התחרות־חומין, לאחר שנוצחה על־ידי אנגליה ג' — 3:1.

קודם־לכן ניצחה ישראל את נורבגיה — 0:3 ואת אנגליה ב' — 1:3.

בפתיחת התחרות נוצחה ישראל על־ידי אנגליה א' — 3:0.

התחרות נערכה בפורטסמות, בהשתתפות 20 מרינות.

יוסטון — הלייקרס 1:2

סנסציה בחצי־הגמר בפליי־אוף בליגת האנ.בי.איי. באזור המערבי: יוסטון־רוקטס ניצחה שוב את הלוס־אנג'לס לייקרס — 109:117, ומוליכה 1:2.

בוסטון מוליכה 0:2

בוסטון מוליכה 0:2 בחצי־הגמר המזרחי, לאחר שהכניעה בסוף השבוע את מילווקי — 111:122. לארי בירד קלע 26 נקודות לבוסטון.

בקר נוצח

הפתעה נרשמה ברבע־גמר טורניר הטניס ברומא, כאשר הספרדי אמיליו סאנצ'ז ניצח את הגרמני בוריס בקר — 3:6, 4:6, ויפגש בחצי הגמר עם מאטס וילנדר משבדיה.

ביניתיים עלה לגמר הצ'כי איוואן לנדל, שניצח את הצרפתי יאניק נואה — 1:6, 6:2, 6:7.

● כדורמים

קרית־אונו — קרית־טבעון 7:8

הפתעה ראשונה נרשמה אמש בליגה הלאומית בכדורמים בקרית־אונו, כשמכבי קרית־אונו ניצחה את הפועל קרית־טבעון — 7:8.

במשחק נוסף ניצחה האלופה, הפועל גבעת־חיים, את הפועל פתח־תקוה — 4:11.

במשחקי המחזור הראשון, שנערכו ביום שישי, גברה הפועל גבעת־חיים על הפועל גוש־זבולון — 8:14 והפועל קרית־טבעון ניצחה את הפועל פתח־תקוה — 11:20.

בר זכה

אילן בר מהפועל עכו זכה אתמול באליפות הפתוחה של מכבי בסיוף ברומח, עד גיל 20, לאחר שניצח בגמר את אייל קורן מהפועל כפר־סבא — 8:10.

בתחרות לנערות ניצחה לילך פריצקי (הפועל עכו) עם שלושה נצחונות.

● אתלטיקה

זהבה שמואלי חזרה לנצח

מאת אריה גיטלים

זהבה שמואלי שבה למסלול וניצחה אמש בהדר־יוסף בריצת 3000 שנערכה במסגרת אליפות ישראל, בזמן של 9.54.7 דקות, לפני אודית מזל שלום מהפועל באר־שבע, שקבעה שיא אישי — 9.59.01 דקות.

בריצת 3000 מכשולים, שנערכה במסגרת האליפות הבין־אגודתית, ניצח יאיר קרני מהפועל עמקיחפר — 9.25.82 דקות.

איסקוב ופרידלנד בלטו באליפות הפועל

מאת אריה גיטלים

תמיר איסקוב, מהפועל כפר־סבא ואורית פרידלנד מהפועל ת"א בלטו אתמול באליפות הפועל לילדים עד גיל 14, שנערכה באיצטדיון האתלטיקה בהדר־יוסף.

תמיר איסקוב קפץ לרוחק 6.07 מ', ורץ 80 מטר כזמן של 9.62 שנ'. אורית פרידלנד קפצה לרוחק — 5.36 מ' ורצה 60 מ' משוכות בזמן של 9.47 שנ'.

תוצאות בולטות נוספות: 80x4 — הפועל ת"א 39.36 שנ' (בנים), ו־41.71 שנ' (בנות).

בתחרות השתתפו 100 אתלטים.

שלוש קבוצות ערביות לליגה א'

מאת סעיר טהאר, כתבנו במגזר הערבי

שלוש קבוצות ערביות עלו אתמול לליגה א': הפועל בני־טמרה, הפועל טייבה והפועל טירה.

בצפון א' עלתה קבוצת הפועל בני־טמרה אחרי שניצלה הפסד של הדולקת אחריה, קבוצת הפועל בני־חצור, לקבוצת־התחתית של מכבי קרית־ביאליק — 0:1. לקבוצת בני־טמרה — 35 נקודות, לפני בני־חצור — 33 נקודות.

בצפון ב' הבטיחה כבר את עלייתה לפני שלושה מחזורים הפועל טייבה וממחוז זה ירדו שתי קבוצות — בקה־אל־גרביה ומכבי זכרון־יעקב.

בדרום א' עלתה טירה אחרי נצחון 1:2 על קבוצת מכבי הרצליה, כשבמקום השני נמצאת קבוצת איחוד צעירי יפו, בפיגור של שתי נקודות.

בדרום ב' עלתה הפועל רמלה, שגברה במשחק נוקשה על מכבי באר־שבע, 0:1, משער־נצחון של מוחמד מוסא, בדקה ה־90. שער זה הוריד את מכבי באר־שבע ליגה.

תשעה קובנים בגמר באיגרוף

קובה תתייצב עם תשעה מתאגרפים בגמר אליפות העולם המתקיימת ברינו, נבאדה.

בראש מתאגרפיה ניצב טאופילו סטיבנסון, בן ה־35.

ניתוח מסקנות המכביה ייושמו באירועים בעתיד

תצערת הפעילים במוקד חילופי־גברא: ארבייטמן — נשיא מכבי העולמי ● קווהזי — יו"ר הוועדה הבין־לאומית ● אריה רוזנצוויג — יו"ר הוועד המארגן

דו"ח ועדת הסיכומים במכביה ה־12 ובו ביקורת חריפה על גופים שונים, נמסר ל־90 הנציגים שבאו מ־21 מדינות כדי להשתתף בקונגרס מכבי העולמי ובישיבות הוועד המארגן של המכביה ה־13, שתהיה "מכביית הבר־מצווה". מייקל קווהזי, שנבחר כיו"ר הוועדה הבין־לאומית, ציין כי המסקנות והלקחים ייושמו כבר במכביה הקרובה.

חילופי אישים היו בשני המוסדות. לדברי המארגנים כדי להצעיר את הכוחות הפועלים. נוסף לכך הוגבלה השתתפות העסקנים במוסדות לשתי קדנציות בלבד, כל אחת בת ארבע שנים.

חילופי אישים חלו בוועד המארגן של המכביה: מייקל קווהזי נבחר כיו"ר הוועדה הבין־לאומית ויו"ר הוועד המארגן יהיה במקומו אריה רוזנצוויג. כנשיא מכבי נבחר יצחק בספר. כנשיא — מרדכי ארבייטמן מבראזיל, וכסגני הנשיא — עוזיקם מילצן ויצחק אפשר.

לדברי קווהזי, במסיבת עתונאים שנערכה בסוף השבוע בכפר המכביה, ממוצע הגיל של הפעילים נע כיום בסביבות ה־40.

"אם נצליח ליישם כהלכה את מסקנות המכביה ה־12 — תהיה לנו מכביה מוצלחת עוד יותר" — אמר קווהזי. תקציב המכביה ה־12 היה 4.2 מיליון דולר. הגרעון נע בין 40־80 אלף דולר. מספר החברים באגודות מכבי בעולם בין 280־300 אלף.

אריה רוזנצוויג ציין כי המכביה ה־13 תהיה בין ה־3 ל־13 ביולי 1989. הדובר הביע תקווה לגידול במספר הספורטאים, וכן תגדל מכביית הנוער.

סירני גרינברג מקנדה, סגן נשיא מכבי העולמי, סיפר כי ארגונו מחזק את הקשר בין הספורט הישראלי והקנדי, והוא שותף להכנת נבחרות ישראל בכדורסל בחודש יוני למסע־הכנה בקנדה לפני משחקי אליפות העולם בספורט. ארגונו תאורח בחודש יולי את משחקי הנוער של אמריקה.

מאחורי הקלעים

ההפסד בגביע עלה לארמלי 18 אלף דולאר

אוחנה ישחק בליגה האוסטרלית * סוף־סוף בן במכבי חיפה * המבצע של אריה קוק * מוטי דניאל עורר את תיאבונם של שחקני הפועל חולון * מכבי נתניה רצתה את... מרזל * חלם בחוגי הספורט: מה קרה לזאביק רייס?

* * * סיפור 90 אלף הדולאר של זאהי ארמלי כבר החל להתפוגג. הרחקת קבוצתו, מכבי חיפה, מהגביע הורידה את תקרת הכנסותיו האפשרית ל־72 אלף דולאר בגלל אובדן הפרמיות של רבע־הגמר, חצי־הגמר והגמר. אגב, זכייה באליפות שווה לארמלי 18 אלף דולאר — דיווחו של יוסף גלזר * * * במכבי חיפה שרר בשבוע שעבר פתח רב לא רק בגלל המשחק נגד מכבי ת"א אתמול אלא גם בגלל לירת בנו של המגן איתן אהרוני. אחרי שבע בנות ילדה גאולה אהרוני בן והטוטו שהתנהל בין הכדורגלנים העסיק אותם זמן רב * * * משחקי הליגה האוסטרלית המופיעים בימי הקייץ בטפסי הטוטו בארץ גרמו לירידה דרסטית במספר המהמרים. השנה מקווים בטוטו שתהיה עליה — מגלה מרדכי חביב. וכל כך למהז בסוף החודש ייצא לאוסטרליה אלי אוחנה, כוכב בית"ר ירושלים, שישחק ביכשת החמישית במשך חודשיים. אולי או תגבר התעניינות במשחקים אלה וכלי־התקשורת יתייחסו לליגה ביותר רצינות * * * אולמי "דולפינון" שליד הדולפינריום הפכו להיות אולמם של אנשי הפועל תל־אביב. אחרי שגבי לפרי ריכז שם את חבריו בברית־המילה של בנו נערך בשבוע שעבר אירוע נוצץ השייך לאבי משיח, אוהד מושבע של הקבוצה. אבי זימן, כמובן, את אליליו ואלה הפכו את המסיבה למיפגן איכות על רחבת הריקודים. מי שהוכיח שהוא בכושר גופני מעולה היה שוב גבי לפרי, שרקד עם רקדנית הבטן ואף גנב ממנה את ההצגה * * * ואם שמחות, או אפרים ארביב, הבין־לאומי של שמשון ת"א, שנשא לאחרונה את חברתו לאשה. משחקני קבוצתו ביקש במתנה ליום נשואיו את ...גביע־המדינה. לא פחות ולא יותר * * * מאמן הכדורגל יעקב גרונדמן ערך בערב חג העצמאות מסיבה רבת־משתתפים בביתו. למעלה ממאה מידידיו של המאמן חגגו את יום ההולדת ה־38 של מדינת ישראל. בין החוגגים נראו רבים משחקני מכבי ת"א ושמשון ת"א, מאמנים ואפילו אנשי ההתאחדות לכדורגל * * *

בן־טובים חגג ב...כדורגל

* * * הכדורגלן הוותיק של בני־יהודה ת"א, אהוד בן־טובים, היה עסוק ביום העצמאות ב...כדורגל. יוסף חמם מספר שתחילה הופיע במשחק לזכרו של ראש מועצת יהוד, סטוריה התנובה ז"ל, כמרי הפועל יהוד נגד מכבי חיפה (1:0). לאחר 20 דקות נסע לאשדוד למשחק לזכרו של שוער בני־יהודה לשעבר, מרקו עבוד. במשחק זה התמודדו קבוצות הפועל אשדוד ובני־יהודה * * * כדורגלני מכבי חיפה ששיחקו ביהוד בילו את ליל־העצמאות במלון אויה הסמוך עם משפחותיהם. לאחר המיפגש ערכה הנהלת הפועל יהוד מסיבה משותפת לכל השחקנים שנטלו חלק באירוע. את האוירה הנעימו הזמרים עופרה חזה ונסים גרמה * * * זינוק גדול ביצע תוך עונה אחת השוער הג'ינג'י עופר קרן, שעלה מליגה ב' ללאומית. במשחקים האחרונים התייצב בשער הפועל חיפה בעקבות הסכסוך בין הנהלת הקבוצה לשוערה הקבוע גיורא אנטמן. קרן שיחק בשנים האחרונות בהפועל יקנעם בליגות ג' וב'. במהלך העונה פרשו שלושה משוערי הפועל חיפה: נסים ששון עבר להפועל קרית־אתא ואגב, שוער זה פתח את העונה בין קורות הפועל חיפה; ראובן מרין חזר להפועל תל־חנן ויורם לנדאו פרש. קרן ידוע בחיפה כחברו הטוב של חלוץ מכבי חיפה, רוני רוזנטל * * * קבוצת הכדורגל של בית"ר נהריה, שהעפילה תוך שנתיים מליגה ב' לארצית, התקבלה בעיר הצפונית בכבוד־מלכים למרות שרק מעט משחקניה תושבי העיר — מציין יוסף גלזר. בין שחקני־הרכש שני יהודה כהן — אחד שוער ואחר חלוץ. החלוץ הוא אחיינו של ח"כ מאיר אבירוב ובנו של יוסי כהן, משחקני מכבי חיפה בסוף שנות החמישים. שאר שחקני־הרכש: צ'ארלי אורי (בן 35), שמשון עידה, עוזי כהן והאחים יוסי ושמעון ועקנין. את הקבוצה אימן חיים טל, מי שהיה בלם הפועל טבריה, הפועל חדרה ומכבי נתניה * * * בקבוצת הפועל בית־שאן, שהעפילה גם היא לארצית, רוצים כמאמן את אהרון גרשגורן, המאמן המתפטר של הפועל חיפה. אגב, הפועל בית־שאן והפועל חיפה ישחקו בעונה הבאה באותה ליגה * * * מאמן הכדורגל הוותיק אריה קרף (63), שאימן במשך כ־15 שנה קבוצות בליגה הלאומית, זכה לנחת כשהוליך את בית־הספר תיכון עירוני א', בו משמש כמורה לחינוך גופני, לזכייה באליפות בתי־הספר העל־יסודיים בנצחון בגמר את אורט לוד־רמלה (2:3). בין תלמידיו של קרף באותו בית־ספר היו, בעבר האחים רוני וליאור רוזנטל, ראובן הלד ואלי בן־חמו. עם כוכבים אלה הגיע רק לחצי־הגמר * * *

בארקלי — האליל של... שבתי לוי

* * * מה הקשר בין צ'ארלי בארקלי, כוכב הכדורסל של פילדלפיה־76, ושבתאי לוי, חלוץ הפועל ת"א? יצחק ויסהוף מספר ששבתאי לוי הוא מעריץ נלהב של בארקלי. גם הכרוז באיצטדיון בלומפילד, כדורסלן־העבר יצחק (צחי) פלד, הוא אוהד מושבע של בארקלי. לפני כשבועיים חזו לוי ופלד בקלטת וידיאו של פילדלפיה. פלד אמר ללוי: "אם תיכנס לשער כמו שמשקיע בארקלי בדרך לסל תכבוש שערים". ואכן, אולי בהשפעת בארקלי, חזר לוי להבקיע * * * החתמתו של מוטי דניאל במכבי ת"א הכניסה את הפועל חולון להלם. יצחק ויסהוף מגלה שראשי הקבוצה החולונית החלו לרדוף אחרי הישראלים של הקבוצה ולשכנעם בסכומי־כסף גדולים שישארו. כדורסלנים כאבי מאור, מאיר הייניק ואחרים קיבלו הבטחות להעלאת שכרם. מי שחש מקופח הוא ישראל אלימלך, שחתום בחולון על חוזה של 23 אלף דולאר לעונה. לאחר שהרכז החולוני שמע על הסכומים שיקבל דניאל במכבי ת"א, ועל הסכומים שחולון היתה מוכנה לשלם לו (60 אלף דולאר לעונה, תמורת חתימה לחמש שנים), נכנס ללחץ. הוא תובע, כפי שנמסר ממקור מקורב לקבוצה, לפחות 35 אלף דולאר לעונה. מיכאל לפרוזין, ה"בוס" של הפועל חולון, אמר כי "זרק" את הסכומים הגבוהים מאחר שידע שדניאל כבר חתם במכבי ת"א * * * מוטי דניאל, שמופיע בימים אלה עם הנבחרת באליפות אירופה, דרגה ב', יוכל לפגוש את חברתו האמריקנית, שתבוא ארצה ביום שהנבחרת תשוב מבלגיה. חברתו, קארי ויגנר, היא כדורסלנית במכללת וואשינגטון, כה לומר גם הכדורסלן הישראלי * * * לאחר שמועמדותו של אלי זיו לשמש כעוזרו של משה ויינקרנץ באימון הפועל ת"א ירדה מהפרק נותר אחישי פלדמן, מי שאימן את מכבי רחובות מליגה א', המועמד העיקרי. פלדמן היה עוזרו של ויינקרנץ במשך שנתיים לבית"ר ת"א * * * לקפטן הנבחרת לשעבר, איתמר מרזל, כיום חבר נשיאות איגוד הכדורסל מטעם הפועל, הוצע לשחק ב...מכבי נתניה, יחד עם חברו בועז ינאי. יוסף גלזר, המרווח על כך, מציין שהדבר לא יתבצע מאחר שמרזל לא רשום באף קבוצה באיגוד ולכן ייחשב צירופו כהעברה * * * נבחרת הכדורסל של אוניברסיטת חיפה הוכתרה בפעם השנייה ברציפות כאלופת מערב־אירופה למכללות, אחרי שניצחה בכל חמשת משחקיה באליפות בצרפת. בגמר ניצחה חיפה את אוניברסיטת רוטרדאם 56:98. כן גברה על אוניברסיטאות בלגראר, פאריס, ליל ובחצי־הגמר על לוזאן. את הנבחרת אימן חיים (איקסי) בוכבינדר וכוכביה היו חיים בין ורפי פרידמן ממכבי קרית־מוצקין, דוד גורן מהפועל משמר־העמק; איל אוסק מהפועל הזורע ואיר קפון ממכבי קרית־ביאליק. היה גם שחקן בשם שוקי שוורין (2 מטר), אולם לא היה זה הבין־לאומי של מכבי ת"א * * * מעטים יודעים שעוזר־מאמן אליצור נתניה, משה ופניארסקי, הוא חיפני. הוא משמש כעוזרו של יוסי הררי, שהיה מאמנו של אחיו, צחי ופניארסקי, כשזה שהה בקיבוץ ניר־דוד ושיחק בהפועל בקעת בית־שאן * * * בהפועל חיפה כבר יודעים מי יהיה המאמן הבא של הקבוצה, אחרי שרני כהנא יסיים את תפקידו. לכהנא יש חוזה לעונה הבאה עם אופציה לעונה נוספת. בעקבות כהנא יאמן את הקבוצה החיפנית יריב ורשיצקי, החוזר לאגודת נעוריו אחרי שאימן את נוער מכבי חיפה והעלה את מכבי בת־גלים לליגה הארצית * * *

שטיגמן חזר

* * * השחיין המצטיין איל שטיגמן עשה מאז המשחקים האולימפיים בלוס־אנג'לס בלאס־וגאס שבארה"ב, שם אמנם התאמן ברצינות אך התקשה להתקבל ללימודים ולהתפרנס. לפני כמה ימים חזר ארצה וכיום שוהה כמקצוען במכון וינגייט ומתרכז רק באימונים * * * אכזבה רבה היתה למעורבים במפעל הבין־לאומי באתלטיקה שהתקיים בשבוע שעבר בהדר־יוסף. בגלל פציעה נעדרו אתלטיות הפועל כפר־סבא וחלק מאתלטי הפועל ירושלים. רוב האתלטים הישראלים איכזבו, לבד משני קופצי הרוחק, רמי לבהן וסיגל גוגן * * * קבוצת הפועל בת־ים זכתה אמנם בדאבל בכדורעף אך מערכת אי הבנות בין חברי ההנהלה, השחקנים והמאמן גרמו לכך שכבר כיום ברור שהמאמן דוד כמרי לא ימשיך * * * מאמן כדורעף שלא יזכה בפגרה הוא אליהו רבינא, שהצעיד את הפועל כפר־סבא למקום השני. רבינא טרוד כיום בהכנת נבחרת ישראל לנכים שתחל בעוד שבוע במשחקי אליפות העולם לנכים שתיערך בבית־הלוחם * * * כדורידני מכבי ראשל"צ שזכו בדאבל — ליגה וגביע — חגגו את נצחונם ב"ראשון הקטנה", בית־קפה השייך לשחקן הקבוצה בעבר, יוסי גבע — מספר יוסף חמם. המנהל חיים קיסיטו עמד במוקד־הערב * * * ראש מחלקת הספורט של אוניברסיטת תל־אביב, אריה רוזנצוויג, עשה בימים האחרונים שעות נוספות. כאשר השתתף בקונגרס מכבי העולמי, נבחר כיו"ר הוועד המארגן של המכביה וגם מארגן את יום־הספורט הבין־לאומי לסטודנטים המתקיים השבוע באוניברסיטת ת"א * * * אוהדי הספורט בארץ הומו בתדהמה כאשר שמעו על החשד להתנכלותו של הספורטאי המצטיין לשעבר, סגן־אלוף (מיל) זאביק רייס, בפרשיית נשק. הכל הכירו את רייס כספורטאי למופת. אגב, להדגיש, מסתבר כי כמה מבעלי התפקידים בספורט הישראלי הם סגני אלופים במילואים: מרדכי (מוטקה) ארליך, עמנואל בן־עמרם, אהרי אפק, ודוד הלל רפקין. אחרים הצטרפו לעיסוקת ספורט כשכבר היו סגני אלופים: אורדן (אריה) הלוי, מנחם הקיעון ואריה מאיר * * *

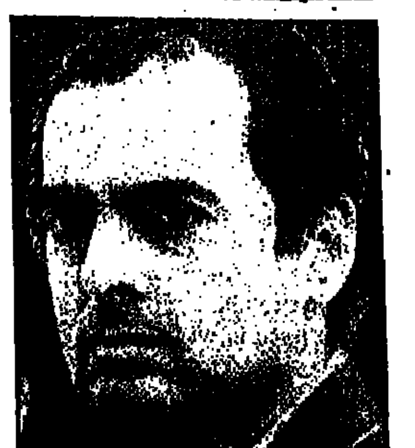

ראג'יב גאנדי – הרומן גווע

מיכאיל גורבצ'וב התקרבות

מרד נעורים

אחרי הידידות שטיפחו הוריו, מפנה ראג'יב גאנדי עורף לוושינגטון ומתקרב למוסקווה. אמריקה אינה עושה מאמץ מיוחד לשנות את המצב. אולי היא כבר השלימה שבשבי־לם היא אבודה

מאת ד.ק. ג'ושי, ניו־דלהי

פרשת האהבהבים בין ניו־דלהי לוו־שינגטון הלמה ואיננה. אחרי ההתנק־שות בחיי ראש ממשלת הודו, אינדירה גאנדי, ועלייתו לשלטון של בנה ראג'יב, התקבל רושם כי וושינגטון נוטה חסד להודו ומוכנה לעזור בפתרון בעיותיה. גאנדי נקט מדיניות ידידותית כלפי האמריקנים. הם נראו מרוצים שראש הממשלה הצעיר פונה מערבה, ולא ירש את סגנון אמו המנוחה, שהאשימה ללא הרף את וושינגטון אף בבעיות הפני־מיות של הודו. בעיקר: ביחסים המתוחים בין קהילותיה השונות.

יתר־על־כן, גאנדי עשה רושם בעיני וושינגטון כי הוא "איש א־פוליטי", שאין לו רגשי שנאה כלפי ארצות קולוניאליסטיות בעקבות השתתפות אישית במאבק נגדן, ברומה לג'אווהרלאל נהרו, ויוכל לשנות את נטיית הודו כלפי מוסקווה.

צעיר ממהר

ראג'יב הוא איש צעיר, שאצה לו הדרך. חזונו — הודו מתוחכמת מבחינה טכנולוגית ומתקדמת לקראת המאה ה־21. וושינגטון הבינה שמאז עלייתו לשלטון יש לסוציאליזם ולשינויים החברתיים הכלכליים חשיבות פחותה בהשוואה לימי קודמיו. הדגש ששם ראג'יב בהחדרת השימוש במחשבים לשימוש בארצו ובתעשיות טכנולוגיה מתקדמת, מרמז על ייבוא מוגבר מארה"ב ומארצות מערביות אחרות. לא זו בלבד שנפתח להן שוק חדש ורחב, כי אם גם יש סיכוי למשוך את הודו לצד האמריקני של המתרס.

כמסע הבחירות שלו ב־1984, דיבר גאנדי על מודרניזציה, יותר מאשר על סוציאליזם. והתוצאות בקלפי כאילו הצדיקו את הטאקטיקה הזו. מועמדיו זכו ב־402 מתוך 511 מושבים בלוק סאבחה והבית התחתון בפר־למנט, ניצחון שיא. האמריקנים צהלו.

הפריחה המסחר

ואת ועוד. לא עבר זמן רב בטרם תירגם ראג'יב את דבריו למעשים. הוא מיתן במידה רבה את המדיניות הכלכלית של הודו. שר האוצר שלו, וישואנאת פראטאפ סינג, נצר למשפחה מלכותית באוטאר פראדש, התיר את הרצועה בתחום היצוא ובתחום ההשקעות של חברות זרות, וגם עשה ויתורים עצומים לתאגידים, כדי לאפשר להם לצמוח ולהת־פתח.

גאנדי זכה בוושינגטון לקבלת־פנים נלהבת מצד נשיא ארצות־הברית, רונלד רייגן, ומתווי מדיניותו. פקידים אמריקניים בכירים ביקרו בהודו, כדי לקשור קשרים ידידותיים עם ראג'יב ועם יועציו, לרבות אלה שכונו בזלזול "האשפים הצעירים".

אולם המציאות באסיה ודבקותה הנוקשה של וושינגטון באסטרטגיה העולמית שלה, חברו יחד וחשפו לעיני כל את הגיחוך שביחסי הודו־ארה"ב. לאכזבת וושינגטון, מתח גאנדי ביקורת גלויה על תוכנית "מלחמת הכוכבים" של הנשיא רייגן, והביע תמיכה בתוכנית פירוק הנשק של מוסקווה.

הידידות המחמיצה

מה נשתנה? וושינגטון לא סיפקה לראג'יב מפלט מפני הלחצים הפנימיים שנתקל בהם כתוצאה מסטייתו הנועזת מעמדותיה הלאו־מיות והבין־לאומיות של אינדירה. האמרי־קנים יכלו לחזק את ראג'יב כאילו היו לוחצים על פקיסטאן להפסיק את אימוניהם של הטרוריסטים הסיקים, המתאמנים על אדמת פקיסטאן לבצע פעולות חבלה בהודו, ואילו היו בולמים את צמיחתו המהירה של צבא פקיסטאן. ואולם, מנהיגי אמריקה עד כדי כך מחזיקים ברעיון שהסובייטים שואפים להרחיב את גבולותיהם, וכה יהירים, שאינם מוכנים לשנות את מדיניותם.

גאנדי נקט תחילה מדיניות ידידותית כלפי פקיסטאן, אך מצא, לצערו, שוושינגטון מוסיפה לשלוח אליה נשק מתוחכם במטרה לתמוך ברודנות הצבאית בראשות זיא אל־חאק.

ראג'יב חיכה בסבלנות, בתקווה שוושינגטון תתחיל להבין את המצב המדיני המסובך בתת־יבשת ההודית ותשנה את מדיניותה. הודו ראתה בהצדקה האמריקנית של התנהגות פקיסטאן — אימוני סיקים לאומניים וטרוריסטים והתגרויות בגבול לאדאך־קאשמיר — גילוי יחס עוין להודו.

הנקודה הישראלית

וושינגטון גם לוחצת על הודו לפתח את הרופיה, אך אין היא מציעה לה הלוואות בתנאים נוחים. פער הסחר של הודו מתרחב והולך. מעריכים אותו ב־7 מיליארד דולר, והודו אינה מצליחה לברוח מצילם המאיים של חובותיה.

ניו־דלהי סבורה — וזה הגיוני — שישראל לא היתה מגישה סיוע טכני לסרי־לנקה ולא היתה מאמנת את חיילי הקומנדו שלה להילחם במיעוט הטאמילי, אילו ביקשה ממנה וושינגטון לא להתערב בענייניה הפנימיים של סרי־לנקה.

להודים מתברר יותר ויותר, שהרצון הטוב של האמריקנים כלפי הודו, מסתכם במלים בלבד, ללא כל קשר עם מעשיהם. להיפך, הם עוזרים לאויבי הודו. סתירות אלה גברו עם הזמן והתבטאו בלחץ פוליטי על ראג'יב, הן מצד האופוזיציה והן מצד מפלגתו. הגיעו הדברים לכך, שראג'יב אינו יכול להרשות לעצמו לנהוג אחרת משנהגה אמו. הוא נדחק לקיר, ונאלץ לנקוט עמדות פופוליסטיות וסוציאליסטיות.

הפצצת־נדבות

הוא מוכרח להפגין בקולניות את עמדתו הסוציאליסטית ולהיות תקיף בענייני חוץ. ההפצצה האמריקנית בלוב כאילו נשלחה מן השמים ואיפשרה לו לתת דוגמה חיה של התנהגות לא־אחראית מצד המעצמה הגדולה בתבל.

שתי המפלגות הקומוניסטיות מעריכות כיום, הרבה יותר מבעבר, את מדיניות החוץ של ראג'יב. בהודו יש לכך חשיבות. המזכיר הכללי של המפלגה הקומוניסטית של הודו, צ'אנדרה ראג'שואר ראו, התייחס בחיוב למדיניות האנטי־אימפריאליסטית של גאנדי, אף שלא חסך ממנו את שבט לשונו בשל מה שכינה "המדיניות האנטי־עממית של ממשל גאנדי." דברים אלה נאמרו בוועידה האחרונה של המפלגה, לא מכבר.

ניתן לחוש, כי ראש הממשלה מחזיר אל חוג יועציו אנשים שנרחקו הצידה בשל אהדתם היתרה לסובייטים. בשבועות האחרונים הוא מתייעץ תכופות עם המזכיר האישי לשעבר של אינדירה, החשוד בהשתייכות סודית למפלגה הקומוניסטית, עם פ.נ. האקסאר, יו"ר מחלקת המדיניות ותיכנון של משרד החוץ, עם ל.ג. פארתסראתי ואחרים.

ט.נ. קאול ממלא תפקיד חשוב בקירוב הלבבות בין הודו לבריה"מ. מוסקווה רואה בו ידיד־נפש, ומקווה שיוסיף להדק את הקשרים בין שתי המדינות. בימים אלה נוסע ראג'יב לאזורים מפגרים, לערומים ולרעבים, כדי להפגין הזדהות עם סבלם וכאבם. הוא אמנם מרגיש את החשיבות שבמחשבים, אך הוא תמיד קושר את ההתקדמות הטכנית בהקלת גורלם של עניי הארץ.

הרגשות האנטי־אמריקניות בוודאי מתקבלות ברצון במוסקווה. אולי אין ראג'יב אידיאולוג גדול, אך יש לו חוש השרדות בריא. ייתכן שוושינגטון שמטה מידיה את האפשרות להכניס את הודו לתחום השפעתה. מי יודע מתי תהיה לאמריקנים הזדמנות נוספת.

פסימיזם אסטרטגי

הסיכסוך במזה"ת בסכנת הידרדרות — קובע המכון ללימודים אסטרטגיים בלונדון בסקירה שפירסם השבוע

מאת מאיר בלייך, לונדון

אין סימן של התקרבות לפתרון בסיכסוך הישראלי־ערבי והוא נתון בסכנה של הידרדרות; בעקבות חוסר הצלחתה לקרב את השלום, עשויה ארה"ב לנקוט מדיניות של המתנה — שתי מסקנות אלה עולות מתוך ה"סקירה האסטרטגית" שפירסם השבוע המכון ללימודים אסטרטגיים בלונדון.

הספר בן 238 העמודים, כולל בין השאר, סקירות על הטרור ועל המזרח־התיכון. בשנת 1985 התברר כי חל שינוי במאזן העוצמה במזרח־התיכון — קובעת הסקירה. הדבר החל במהפכה האיראנית, הודגש ברצח סאדאת והסתיים בניצחון הסורי בלבנון.

כל אחד מן הצדדים נטלו חלק בתהליך השלום ב־1985, מצא, לא כדאי להסתכן בכניסה למו"מ ובצעידת צעד נוסף. אש"ף לא יקבל את החלטה 242, ירדן לא תמשיך ללא אש"ף וללא ועידה בינלאומית. ישראל לא תתדיין עם אש"ף וארה"ב לא תחייב עצמה לתהליך שיביא להקמת מדינה פלשתינית. שום צד לא היה חזק דיו לשנות את המשתנים במשוואה הזו. היתה זו אשליה להאמין שפעילות דיפלומטית שבה נוטלות חלק ישראל, ארה"ב וירדן לבדן, יכולה לגבור על ההתנגדות של הכוחות הראדיקאליים במזרח־התיכון, שיצרו חזית בדי למנוע התקדמות בתהליך השלום... רק כאשר הגורמים שאין להשיג בלעדיהם שלום יוכנסו לתמונה, יהיה אפשר להתחיל שוב בתהליך — נטען בסקירה.

אשר למעמדה של סוריה בלבנון: "לסוריה יש עתה זכות וטו ביחס למהלכים הפוליטיים בלבנון, אבל מאמציה במהלך 85' לשלוט בהתפתחות המאורעות, באמצעות מקבלי הוראות, לא היה בהם די כדי להביא סוף למלחמה בת עשר השנים... חרף שנה של מאמץ סורי, נראה שהיא לא התקרבה למטרתה". כהתייחסם למעמדה של ישראל בלבנון, אומרים מחברי הסקירה, כי היא שמרה על מידת ההשפעה בדרום באמצעות צד"ל ובכל המדינה בעזרת עוצמתה האווירית. אמנם לדעתם, אין לצפות לחידוש המעורבות הישראלית בלבנון בסיוע לכוחות הנוצרים, אלא שסוריה עדיין מודעת לסכנה שעודף פעילות מצידה עלול לגרור תגובה ישראלית שתהפוך את לבנון לשדה־קרב.

הסיכסוכים במזרח־התיכון נותרו הרגישים ובעלי החשיבות הרבה ביותר, וכך היו גם פני הדברים ב־1985. לדעת מחברי הסקירה, עמדה במרכזם המלחמה בין איראן לעיראק. "אין סימנים שמלחמה זו תסתיים במהרה. איראן אינה מוכנה למו"מ ואינה יכולה להכתיב את תנאיה. עיראק רוצה בשלום אינה יכולה לקבל את התנאים האיראניים... נראה שהצדדים מוכנים למאבק ממושך".

על הסיכסוך הערבי־ישראלי, כותבים מחברי הסקירה, שבמהלך 85' הסתמנה התקדמות־מה בכיוון מציאת פתרון, אבל לדעתם, עדיין נותרה דרך ארוכה, ואפילו נראו סימני נסיגה מהישגים קיימים. חוסיין איבד סבלנותו ביחס לערפאת, ובישראל שוב מתלהטות הרוחות בשל המאבקים ב"חרות" וההתקרבות לקראת הרוטאציה באוקטובר. הנשיא אסד מראה סימנים של רצון להרגיע מעשי האיבה עם ישראל וקשריו המתקדמים עם ירדן שמו קץ לתקווה ישראלית להביא את ירדן אל שולחן המו"מ. על אף זאת, אין בכך כדי להגביר את המתיחות בין ישראל לירדן — טוענת הסקירה. תחת זאת תיאלץ ישראל להתמודד עם האתגר המחודש מצד הפלשתינים והמתנחלים בגדה. גם מצרים תהיה מקור לדאגה. לנשיא מובארק צפוי מאבק שמטרתו לשמור על בסיס פוליטי. בתנאים כאלה, קשה לצפות לשליטה על פעולות הטרור.

בפרק העוסק בטרור דנים המחברים במימד החדש — טרור באמצעות מדינות. "יש הטוענים, שמוסקבה תומכת ומתמיד ומוורדת טרור למען מטרותיה. יש ספק מועט אשר לשאלה התמיכה הפעילה של בריה"מ בגופים העושים שימוש בטרור כמדיניות".

על היחסים בין המעצמות, קובעים המחברים, ש־85' היתה שנה של ציפיות ללא מימוש. במערב ציפו שרוח חדשה תנשב מן המזרח עם עלות גורבצ'וב לשלטון, אלא שפני הדברים שונים. המנהיג החדש מסור למטרות היסודיות שהציבו קודמיו, אלא שלדעתו, הם לא פעלו נכון, ודרכם היתה שלומיאלית, חסרת דמיון ונטולת השפעה. עתה עומד מול המערב יריב מתוחכם ויעיל יותר מאשר בעבר.

קודם־כל, אלימות

...ורק אחר־כך נראה. בצ'ילה עדיין מדברים בשפת היריות והפיצוצים. לוחמי הגרילה מגבירים את מאבקם נגד פינושה

מאת סיימון אלטמן, סאנטיאגו

בעוד ארגוני האופוזיציה המרכזיים של צ'ילה חותרים למטרה החמקמקה של שביתה כללית נגד הנשיא אוגוסטו פינושה, מגבירות קבוצות גרילה שמאליות את מאבקן להפלת המשטר הצבאי.

מבצעי פירסום ראוותניים, פיגועי חבלה והתקפות קטלניות על שוטרים מציינים את פעילות הגרילה, בניגוד לניסיונות האופוזיציה העיקרית ללכד את שורותיה מסביב לתביעות משותפות לתוכנית של הפגנות מחאה נגד הממשלה.

עד להפלת הממשלה המארקסיסטית הנבחרת של סאלוואדור איינדה המנוח ב־1973, הטיף השמאל תכופות בלהט למהפכה, אך למעשה, העדיף מדיניות דמוקראטית כדרך לשלטון.

אמנם, לדברי דיפלומטים ומקורות בכוחות הביטחון, לוחמי הגרילה אינם מהווים סכנה צבאית רצינית לפינושה, אך המלחמה שהם מנהלים נגד כוחות הביטחון עלתה בשבוע האחרון של אפריל בחיי שישה בני־אדם. שוטר וחשוד כלוחם גרילה קיפחו את חייהם בקרב לאחר שוד במאפיה שבסאנטיאגו הבירה, שני בני־אדם נהרגו בהתפוצצות במחבוא של לוחמי גרילה, בעיר אחרת, ושניים קיפחו את חייהם בתקריות שתוארו כ"קרבות אקדחים".

הממשלה הזועמת על ההשפלה שנגרמה לה על־ידי חטיפת שוטר באפריל, אומרת כי ארבעה מלוחמי הגרילה שנהרגו היו חברים מרכזיים ב"תנועה ההפכנית של השמאל" (מי"ר), וביניהם אשה המתוארת כחברתו של מנהיג מי"ר הגולה, אנדרס פאסקאל איינדה, האיש המבוקש ביותר בצ'ילה.

שמים ללעג את מרדף המשטרה

השוטר נחטף ברחוב, והוחזק 60 שעות על־ידי החזית הפטריוטית ע"ש מאנואל רודריגס (ספמ"ר), קבוצה הקשורה במפלגה הקומוניסטית ואשר לדברי מקורות שמאליים, ירשה את מקומה של מי"ר בכוח הגרילה הראשי במדינה.

הספמ"ר שמה ללעג מירדף משטרתי מאסיבי אחר החוטפים על־ידי זימון כתבים למסיבת עיתונאים מחתרתית, אשר בה הוגשו כריכים ומשקאות קלים. "הפעולה שלנו נועדה לעורר את מודעות המשטרה, לעורר את תשומת לב מצדה כלפינו, לזעזע ולומר לה לפקוח את עיניה", אמר מפקד ספמ"ר חבוש צעיף. "המסר הוא, שעליה לדעת מה חושב העם על הדיכוי המשטרתי".

חטיפה היא שיטה חדשה לגבי הספמ"ר, אף כי גם בעבר עצרו שוטרים. במסיבת עיתונאים משאית אחרת, שנערכה לפני זמן מה, הודיע שוטר כי ערק אל הספמ"ר. אשתקד "הציל" אנשים חמושים איש גרילה שבוי ממיטה בבית־חולים, כהורגם סוהר בשעת בריחתם.

מחבלי הספמ"ר מסוגלים לכאורה להפסיק — על־ידי פיגועים — את אספקת החשמל לסאנטיאגו ולערים אחרות בצ'ילה, לשם ציון ימי זיכרון או ימי מחאה של האופוזיציה נגד ממשלתו של פינושה, שמלאו לה כבר 12 שנה. קונטרסים עם צילומים ודפוס צבע מתוחכם נשלחים לעתים מזומנות לסוכנויות הידיעות.

"הם מאורגנים היטב, חמושים היטב וזוכים למימון רב, אך הם מועטים ורחוקים מליהפך לצבא גרילה", אמר מקור ביטחוני בסאנטיאגו. "חטיפת השוטר נעשתה לשם פירסום, וכפי הנראה, לשם בחינת ארגונם ותגובתנו".

האלימות — "דרך למו"מ"

לדברי דיפלומטים, עודד השימוש באלימות מצד השמאל הקיצוני לפינושה לעמוד בפני דרישות לשינוי מצד קבוצות אחרות באופוזיציה, המקיימות קשרים עם השמאל. "הם ממש משחקים לידיו", אמר דיפלומט מערבי. "הוא יכול לנצלם כתירוץ שלא לעשות מאומה".

בעקבות פעילותן של קבוצות גרילה מסוגה של הספמ"ר — קבוצה הנקראת על שמו של גיבור מלחמת העצמאות של צ'ילה נגד הספרדים והופיעה לראשונה בסוף 1983 — התעורר מחדש ויכוח על תפקידו של המאבק המזוין.

הצבא מצדיק מאז ומתמיד את ההפיכה של 1973, בנימוק שממשלת איינדה התכוננה למלחמת אזרחים ואחר־כך נמצאו כמויות עצומות של נשק. אך לדברי פוליטיקאים היתה המפלגה הקומוניסטית — שהממשלה מוקיעה כמקור לכל אלימות, תמיד פחות מעוניינת בפעולה מזוינת מאשר מי"ר או קבוצות סוציאליסטים אשר הושפעו על־ידי המהפכה בקובה.

"בדרך־כלל נוטה השמאל בצ'ילה לשיטות בלתי־אלימות", אמר אדוארדו אורטיז, אחד ממנהיגי הסיעה המתונה במפלגה הסוציאליסטית. הוא הטעים כי החל בשנות העשרים הוצאו הקומוניסטים מהפוליטיקה הדמוקרטית והקימו אגפים חמושים, אך הצבא ופירקו אותם וערכו טיהור בין מנהיגיהם לאחר שנפתחה בפניהם הדרך להשתתפות בבחירות. הוא ציין כי הקומוניסטים מכחישים כל קשר רשמי עם הפמ"ר, אך מצדיקים אלימות כתגובה לגיטימית לשימוש הממשלה בכוח.

"אני נוטה להניח, כי המפלגה הקומוניסטית סיגלה לעצמה את האלימות כדרך למו"מ", אמר אורטיז. "הרי אין הם יכולים להאמין כי בכוחה של הפמ"ר להביס את הצבא".

קיצוניות מתחרה

(המשך מעמוד 8)

ליטול חמישים אלף דונם להתיישבות יהודית מתוך 350 אלף דונם. ברצועה בה חיים 550 אלף תושבים וזוהי צפיפות אוכלוסין הגבוהה ביותר בעולם".

גם ההצהרות על "רצועת עזה תחילה" והענקת יתר מינהל עצמי לא השפיעו באופן מרגיע על הקיצוניים מבין תושבי הרצועה, המנסים לגלות רוח לחימה לפחות כמו זו של הרב לווינגר ביו"ש.

הצעתו ההגיונית של ניסים זווילי, ראש חטיבת ההתיישבות של הסוכנות היהודית, להעביר את קיבוץ נצרים השוכן בודד בליבה של הרצועה אל קבוצת יישובים של "חבל המזרחי", כמותה כצד הוא של הקו הירוק ולהביא פליטי "קנדה" לשם ממקום לתל־סולטאן, הנמצא סמוך ליישובי גוש קטיף — התקבלה בזעם על־ידי המתיישבים והפוליטיקאים מ"התחיה" והליכוד ואפילו על־ידי עמיתו של זווילי — השר נחמקין. כאשר ראש הממשלה ביקש "לקחת חזרה" את ההצעה — נאלץ זווילי "לאכול את הכובע".

להתיישב לפי "התחיה"

מה שאפיין את ההתיישבות ברצועה כל השנים היא פחות פרובוקטיביות, ויותר "התיישבותיות" — יחסית לשטחים. השיטה של עוד בית, עוד חממה לעגבניות, עוד כפר־נופש ועוד בית כנסת — כמעט כמו בקיבוץ הציונות הקלאסית — היתה שלטת כאן ואת לא מעט הודות לגישתו של ראש המועצה האזורית, ראובן רוזנבלט, המתגורר בכפר מיימון, ש"הושאל" להתיישבות ברצועה והממוקם פוליטית בין המפד"ל למורשה.

אך הקנאות מיו"ש ומתקופת ימית והאלה הגיעה גם לכאן. אחד מנושאיה המרכזיים הוא אבי פרחן, איש מתנגדי הנסיגה לסיני בשעתו. פרחן התיישב עם משפחתו בגבול הרצועה (הצפוני, על יד "ד־מרחבי" לא ליד רפיח), הוא נושף בעורפו של רוזנבלט ומקרין כמעט מיומו הראשון. מרגיש כי הוא שונה בגישתו של רוזנבלט, וזה נעשה פוליטי יותר. הוא משגר מכתבים ויוזם פגישות עם שרי הליכוד וח"כים ממפלגות "שהתקרבו" להם כמו לנו". לדבריו, גישתו של ראש הממשלה ושל מפלגת העבודה ביחס לרצועת עזה היא מסוכנת ויש להיאבק בה.

בשעת כתיבת שורות אלה מתכנס ועד המיוחד של מתיישבי הרצועה, שתפקידו לטפל ב"ארועים פוליטיים שוטפים", ומסכם את פרשת תל־סולטאן. נמסר לנו כי הסדר ביקוריהם של ראשי המשפחות מתוכנן אחרי הפסקה של שלושה שבועות. ... של הפליטים לא נקבע. לפי הערכה אם הם לא יעברו עד הרוטציה הם כבר לא יעברו בכלל.

פינה סיזיפית

בטלה יחסיות

תורת היחסות הפרטית מוצגת במדור הנוכחי בהרחבה. למעשה, המדור הנוכחי והבא עלינו לטובה — יסיימו את הפרק האיינשטייני. החלק הנוכחי עוסק באפקטים הקשורים למדידות (זמן ומרחק) הנעשות על־ידי צופים חיצוניים למערכת נתונה. כדאי היה לתת את הדעת לא רק למדידות פיסיקאליות, אלא גם להערכות שאינן ניתנות למדידה (וזהו הרי כל ההבדל בין תחומים מדעיים ללא־מדעיים). רוצה לומר, שהאפקטים המוצגים בתורת היחסות ניתן להשליך אותם גם על הערכות אנושיות כלשהן — כגון אסתטיקה, טוב ורע, ראוי ולא ראוי, נהוג ולא נהוג. ואולי כדאי לקרוא לילד בשמו — סובלנות.

מקור ההצדקה לסובלנות נעוץ בעובדה הפשוטה, שההערכות הנעשות על־ידי צופים מן החוץ שונות מהערכותיהם של אלה אשר בתוך המערכת, ולהיפך, ושוב להיפך. קריטריוני איכות החיים ופילוסופיית הקיום שלי אינם תקפים לגבי הזולת, ולהיפך. זה מקשר לערבים ויהודים, ליהודים וערבים, לדתיים יראי־שמיים וחילונים, וחילונים ויראי־שמיים, לאנשים הנמצאים בחללית המתרחקת מאיתנו במהירות שהיא מחצית מהירות האור, ואנשים על כדור הארץ, אלה נראים לאחרים — עצלים, ולהיפך, עבודת כפיים נראית כעצלות בעיני אנשי הרוח ועבודת הרוח נראית כעצלות בעיני עובדי הכפיים... להמשיך, או שהרמז מובן? אם הוא לא מובן, אני רוצה לומר שאני עובד קשה גם כשאני מתבטל — בעיניכם.

התוועדות מרחוק

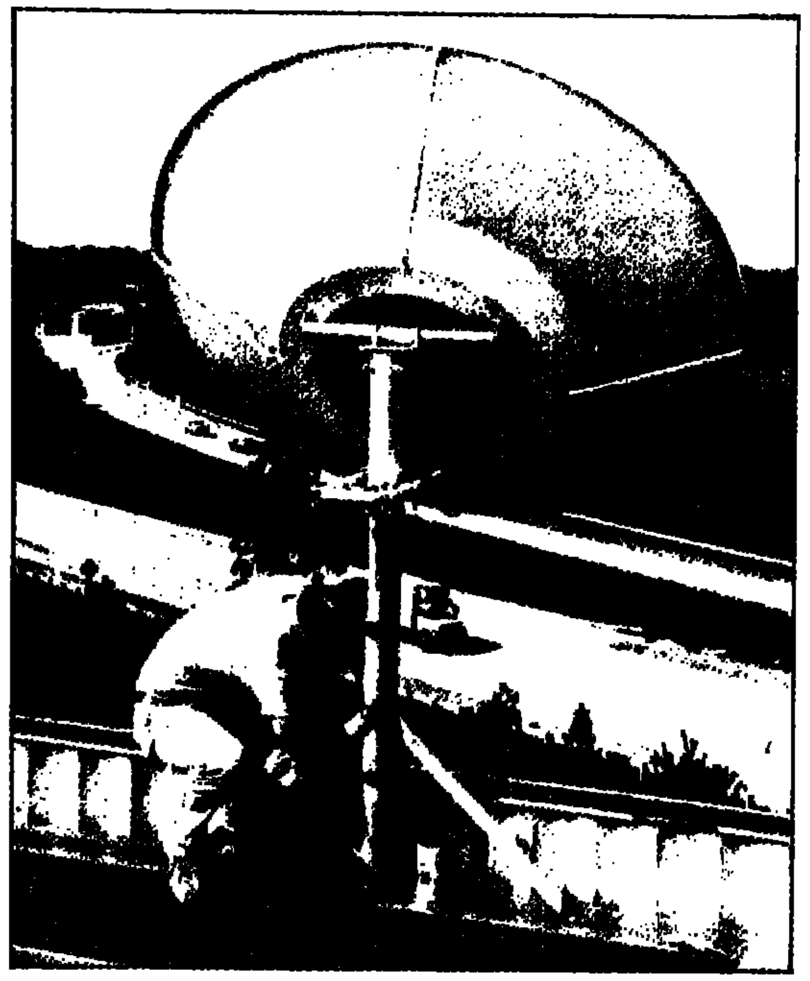

אחד מגדולי הקמעונאים ומשווק קווי לוויינים בארה"ב, יצר השקעה משותפת להקמת תקשורת מיידית בין לקוחות ומשווקים, ובין משווקים לבין עצמם. על־ידי הענקת יכולת התוועדות מרחוק TELECONFE-RENCING. המערכת מבוססת על תקשורת לוויינים (חמישה) ותחנות מקומיות (מאה), שתאפשרנה מפגש עסקי מיידי, שיחסוך מאמצי נסיעה וכן יקצר את ההליכים הקשורים בקביעת מקומות מפגש וזמני מפגש. המערכת תספק, בנוסף, אינפורמציה שוטפת בעניינים עסקיים וקמעונאיים.

שתי החברות שחברו יחד להקמת הרשת הזאת הן חברת פני PENNY – שהיא חברת ענק לקמעונות, וחברת תקשורת לוויינים פרטית.

אין ספק, מתקרב היום בו נוכל לעבוד מהבית, להיפגש עם אנשים מבלי לזוז מהכורסה ואולי אף לשתות בירה עם ידידים רחוקים, בלי לקנות כרטיס טיסה. בתמונה למטה התקנת אחת האנטנות שתשמשנה את המערכת (בקוטר של 1.8 מטר), על גג אחת החנויות של פני.

רפל — לניסויים

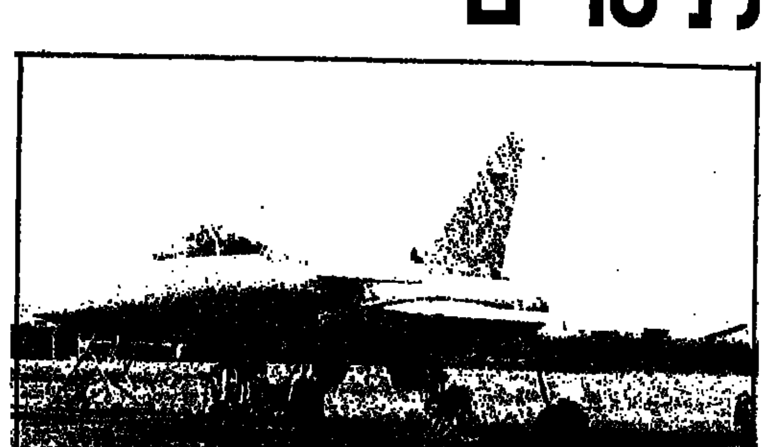

מטוס הקרב הצרפתי החדש, רפל (Rafale) המפותח על־ידי מפעלי דאסו־בריג', עומד לפני ניסויי הטיסה הראשונים (ביוני). המטוס מונע על־ידי מנוע ה־F-404 של ג'נראל אלקטריק.

הצרפתים מתכננים גירסה נוספת, קלה יותר, של רפל, שתיקרא רפל B, המבוססת על מנוע ה־M88 של מפעלי סנקמה הצרפתיים. כדאי שתזכרו את המטוס הזה בקשר לכל מיני ויכוחים פנימיים.

טכנולוגיית התגנבות

המטוס, שתוכנן להיות "מטוס הקרב האירופי", — EFA — European Fighter Aircraft — מצפה לטיסתו הראשונה בעוד חמישה שבועות. המטוס הוא בעל כנפי קאנארד מתנועעות ומצוייד בטכנולוגיית "התגנבות". המטוס מונע על־ידי שני מנועי RB 199 (בריטיים) והוא בעל מערכת בקרה אקטיבית (מערכת המונעת מן המטוס כניסה לביצועי סף שיש בהם סיכון למטוס).

פרקים בתורת היחסות

האורך תלוי במהירות

במדורים הקודמים נפגשנו עם כמה פאראדוקסים הקשורים למהירות האור ולנושאים הקשורים לחלל וזמן. ראינו כי הנחת יסוד לפיזיקה החדשה שבפנינו הינה – מהירות האור בריק הינה קבועה ועומדת על 300,000 קילומטר בשנייה (לערך) וכן, אין חומר או גוף הנע במהירות גבוהה יותר ממהירות האור. לפני שנמשיך – הערה: קורא ותיק של המדור התלונן, במידה מסויימת של צדק, על כך שכתבתי ואקום במקום ואקוואם. ראשית כל אני מודה לקורא שהעיר, גם משום שהצדק עימו וגם משום שטרח להסביר בצורה מעוררת התפעלות את מקור המילה. בינתיים, אשתמש במילה "ריק".

הרכבת של איינשטיין

תורת היחסות הפרטית אמורה היתה להתמודד עם בעיה מאוד מוגדרת, שעורר לורנץ. למעשה, הבעיה ניתנת לניסוח פשטני כדלהלן:

נניח שאתה יושב ברכבת הנעה לכיוון מזרח. אתה נוסע משך זמן מסויים, נניח T. משך הזמן הזה נמדד על־ידי השעון בתחנה שממנה יצאת. במרחק X מנקודת ההתחלה שלך (כפי שנמדד על־ידי אנשים הנמצאים על הקו) קורה מאורע באותו הרגע, נניח – הקו (הפסים) מואר על־ידי מקור אור כלשהו, נעת כל הדרך במהירות קבועה – נניח V. השאלה היא: באיזה מרחק ממך אתה תשפוט שהאירוע הזה אמנם אירע, וכן, כמה זמן לאחר שיצאת מנקודת ההתחלה שלך קורה האירוע על פי שעונך, שאנו מניחים כי הוא מדוייק ונכון מנקודת מבטו של צופה המצוי ברכבת?

הפתרון חייב לקיים מספר תנאים. נזכור שעלינו לשמור על התנאי שמהירות האור הינה קבועה עבור כל הצופים, בין אם הם בתנועה ובין אם לא. כמו כן, הפתרון חייב לציית לאותם חוקים לכל הצופים (אלה שמחוץ לרכבת ואלה שבתוך הרכבת) אפילו אם המדידות שלהם מושפעות על־ידי תנועתם. וכן, על כל האפקטים האלה (השפעת המהירות על המדידות) להיות מרורים במהופך. כלומר – אם אתה ברכבת והתנועה שלך משפיעה על הערכת המרחקים שלך מחוץ לרכבת, הכרחי שיהיה בדיוק אותו שינוי בהערכת המרחקים בתוך הרכבת על־ידי אנשים הנמצאים מחוץ לרכבת, וכמהופך. התנאים האלה אמורים להיות מספקים כדי לפתור את השאלה שלעיל.

דוגמה: תנועה במהירות של שלוש חמישיות ממהירות האור.

לפני שנדון בשאלה באופן כללי, נתבונן בדוגמה. נניח שאתה בתוך רכבת הנעה על פסים ישרים וארוכים. אתה נע לכיוון מזרח במהירות של שלוש חמישיות מהירות האור. נניח שאתה מודד את אורך הרכבת שלך ומוצא שהוא 100 יארדים. נניח שהאנשים המציצים אליך כשאתה חולף על פניהם (אנשים המצויים מחוץ לרכבת כמובן) מצליחים לחשב את אורך הרכבת שבה אתה נמצא (הם אמנם זקוקים למכשירים מדעיים מאוד ומשוכללים, אך נניח שהם מסוגלים לכך). אם הם עושים מלאכתם באופן מדוייק, הם ימצאו שאורך הרכבת שלך הינו – 80 יארדים. כל דבר בתוך הרכבת ובכיוון נסיעת הרכבת ייראה להם קצר יותר מאשר לך. צלחות שייראו לך עגולות, ייראו לצופה מן החוץ דמויות ביצה (אליפטי). ולמעשה, כל עצם בתוך הרכבת שצופה מן החוץ יביט בו – יאבד 20 אחוז מאורכו בכיוון תנועת הרכבת (ולכן הצלחת העגולה תראה כביצה). והיפך, כלומר – כל עצם מחוץ לרכבת, שצופה מן הרכבת יביט בו, יאבד 20 אחוז מאורכו בכיוון הנסיעה של הרכבת. למשל – אתה ברכבת מציץ החוצה ורואה דייג היושב עם חכתו. נניח שאורך החכה הינו 15 יארדים (כך כתוב על תלוש המכירה של החכה). אם החכה עומדת בניצב אליך ברגע שבו אתה חולף על־פני הדייג – הרי שאורכה בעיניך יהיה 15 יארדים. אך אם החכה תעמוד במקביל לכיוון תנועת הרכבת, לפי המדידה שלך אורכה יהיה רק 12 יארדים.

מוזר? האפקטים הללו נראים מפתיעים עוד יותר בהקשר של מדידות הזמן. והרי לכם דוגמה, שניתנה על־ידי אדינגטון.

הדוגמה של אדינגטון

דמיין לעצמך חללית הנעה אל מחוץ לכדור הארץ, במהירות של 156,000 מילים לשנייה. אילו יכולת לצפות באנשים הנמצאים בתוך החללית – היית משער שמהירות התנועה שלהם (הזזת ידיים, תנועות השפתיים וכל מה שקשור לתנועה) איטית ביותר, ובאופן מאוד לא רגיל. כמו כן, כל שאר האירועים בתוך החללית ייראו בעיניך איטיים להדהים. למעשה, כל מה שקורה שם (בחללית) יתמשך (בעיניך) כפליים מן הזמן הרגיל. ההסבר – מאחר שהחללית מתרחקת ממך במהירות (כלומר מגדילה את המרחק שבינך לבינה במהירות גדולה) אזי לאור – שהוא אשר מביא לך את האינפורמציה על הנעשה בחללית המתרחקת – לוקח יותר ויותר זמן להגיע אליך. אך אל תהיה מודאג – משום שקורה גם ההיפך, וגם אנשי החללית מתייחסים אליך כאל יצור המתרחק מהם במהירות של 156,000 מילים בשנייה, ולכן גם אתה נראה בעיניהם נרפה ואיטי יותר מכפי שנדמה לך.

אירועים סימולטאניים בזמן

המוזרות הזאת, הקשורה למדידות הזמן, יוצרת מוזרויות ותמיהות גדולות יותר בכל הקשר לסדר אירועים. לשם הדוגמה נחזור לרכבת שלנו, הנעה במהירות שלוש חמישיות ממהירות האור, בהנחה כמובן שכדור־הארץ הוא שטוח וגדול.

אם ניקח אירועים הקורים על כדור־הארץ בנקודות מסויימות מאוד, ונשאל את עצמנו, מתי הם קרו, לדעתם של הנוסעים ברכבת (נקודות הזמן בהתייחס לרגע שבו הם יצאו מנקודת ההתחלה שלהם), נגלה שהם (הנוסעים ברכבת) יענו תשובות ברוח הדוגמה של אדינגטון, והיינו – התייחסות מאטה. כלומר – מה שנראה כשעה בעיני האנשים שאינם ברכבת, נראה כשעה ורבע לאנשים שבתוך הרכבת – בהתייחסם למאורעות שמחוץ לרכבת.

ולהיפך – מה שנראה כשעה בחייהם של העמלים ברכבת, מוערך על־ידי העמלים הצופים מן החוץ אל תוך הרכבת כשעה ורבע. כלומר – כל צופה מן החוץ מאריך ברבע שעה, לעומת ההערכה של כל צופה בתוך המערכת שלו. אבל כאשר במקום להשוות אירועים באותו המקום נשווה אירועים (או הערכת סדר אירועים) במקומות שונים – התוצאות הן עוד יותר מוזרות.

יודעים מה? נמשיך בשבוע הבא (על אף שהבטחתי לסיים במאמר יחיד). זכרו — נמשיך בדיוק מנקודה הזאת.

רוח מדברית

מאת שלי יחימוביץ'

הצעה לקיבוצים

להלן תוכנו של מכתב שהתקבל במערכת, ואשר מתייחס לרשימה שפורסמה במדור זה לפני שבועיים. את המכתב שלח אליעזר סולומון — רחובות. אשר מייעד אותו בעצם לקיבוצי הדרום, ולפיכך הוא מתפרסם במדור זה.

„כאבא לילדים נגעה לליבי כתבתך „בריכות המוות", שפורסמה בעל־המשמר בתאריך 29.4.86 ואשר דנה במקרי טביעה של ילדי בדואים במאגרי מים בדרום.

„ברצוני להציע לך כעיתונאית לתפוס יוזמה ולפנות לקיבוצים בדרום וכן לחניכי השומר־הצעיר, לתרום חומרים, לגדר ולשלט את מאגרי המים בהם טבעו ילדי הבדואים. כמו כן, לפנות לקיבוצים ולהציע לקבל את ילדי הבדואים לרחצה או ללימודי שחייה, חצי יום בשבוע, בבריכות השחייה שלהם.

„זו תהיה פעולה לאחוות עמים ולסוציאליזם, שעיתונך חרת על דגלו, אשר אינה תלויה בתקציבי רשות שמורות הטבע ושאר מוסדות ממשלתיים."

אמנות פלאסטית במדבר

כחג השבועות צפוי בבאר־שבע הפנינג אמנותי. ההפנינג ייערך לציון 40 שנה לשחרור הנגב, ומארגניו — הדור הצעיר של מפ"ם.

לצורך העניין יגוייסו אמנים מקומיים בלבד — מהקיבוץ־הארצי וגם מבאר־שבע ומשאר עיירות הדרום גם המרכז לאמנות חזותית בבאר־שבע יטול חלק באירוע.

הרעיון הוא להמשיך את מה שהתרחש ב־1 במאי בחימה, הפעם מרוכז בהפנינג אמנותי באמנויות הפלאסטיות. היצירות, לפי התכנון, ישארו בבאר־שבע.

בחזרה לגמל

במרכז קשואן בבאר־שבע, שהתפרסם בגידול זנים יפים של סוסים גזעיים, הולכים עכשיו נגד הטכנולוגיה. שם רוצים להחזיר לבדואי את הגמל, במקום הטרקטור שתפס מקום של כבוד.

פעם היה הגמל בהמת העבודה וכלי העבודה הנפוץ ביותר בנגב. היום הולך ופוחת מספרן של החיות העמידות והיעילות הללו. בכל הארץ יש כ־3500 גמלים בלבד. ד"ר ארוויין, ממרכז קשואן, אומר שהבדואים עברו לטרקטורים ומכוניות. וחבל. הגמל, הוא אומר, הוא בהמת עבודה יעילה יותר וזולה יותר.

המחקר שנעשה במרכז בא להתמודד עם הירידה במספר הגמלים. עכשיו פיתחו שם שיטה המאפשרת לנאקה להמליט במקום אחת לשנתיים — אחת לשישה־עשר חודש. את הביכרה גומלים מהנקה מוקדם יותר, ואז מתפנה הנאקה ללידות נוספות. עכשיו אפשר למצוא במרכז, לראשונה בהיסטוריה, ביכרה המקבלת את מזונה מבקבוק תינוקות.

זול ועיל יותר מטרקטור

סוף מאבק

גדי בשירי, סרן בצבא קבע, תושב באר־שבע, יכול סוף סוף לנוח. יותר משנה ניהל בשירי מאבק עיקש ועקרוני נגד שני שוטרים שהיכו אותו. בשירי השקיע הרבה כסף והרבה אנרגיה בעניין. עכשיו יקבל פיצויים משני השוטרים.

כמארס 1985 חזר בשירי בשעת לילה מאוחרת מבית חברתו לביתו. השוטר ברנרדי ברמי עצר לידו וביקש תעודת זהות. לבשירי לא היתה תעודה, אבל הוא הסביר לשוטר שהוא מתגורר קרוב מאד, ויוכל להביאה מיד. הוא גם אמר לשוטר שיש באפשרותו לברר באמצעות מכשיר הקשר את זהותו, משום שבתוקף תפקידו הצבאי מכירים אותו קציני משטרה רבים.

המשכו של הערב ההוא במכות נאמנות שהוכה בשירי בידי השוטר ברמי, והסעתו בניידת למרות שהינו שומר שבת. בשירי הגיש תלונה נגד ברמי, וגם תביעה אזרחית לתשלום פיצויים. גם מפקח ניסים דבורה, שהגיע מאוחר יותר למקום, נתבע על־ידי בשירי. ברמי התפטר מהמשטרה ולכן לא נדון עניינו כלל בבית־הדין של המשטרה. דבורה נמצא אשם בכך, שידע כי בשירי מוכה ושמע את זעקותיו, אולם לא התערב כדי למנוע את הדבר.

בית־המשפט האזרחי הורה לברמי לשלם לבשירי 2000 ש"ח פיצויים. דבורה ישלם לו 500 ש"ח. בשירי אומר שאת הכסף יתרום לליי"כי. הוא אומר, זה היה עניין עקרוני.

חברות שנות האלפיים

„מצע לתוכנית לפיתוח הנגב" היא חוברת עשויה היטב, שהגישו אנשי צוות התכנון של ועדת ההיגוי „חברת נגב שנות אלפיים" בשבוע שעבר לראש־הממשלה, שמעון פרס. „חברת נגב שנות אלפיים" היא אוסף של אנשים טובים מאד, המנסים להרים את הדרום משפל המדרגה אליו הגיע, ולהכניס את האזור לעידן של תנופה ופיתוח.

בנימין (בנצ'ילה) יסעור, העומד מאחורי המצע המפורט שהוגש לפרס, כותב לראש־הממשלה, בפתח התוכנית: „...האתגרים והמשימות שידענו לחברה, ובמיוחד לדור הצעיר, יפנו משאבים במסלול היצירה והעשייה. מערכות חברתיות ינועו בכיוון השגת היעדים... באמצעות תנועות חברתיות תוקם התיישבות עירונית וכפרית, שתישען על קידמה חברתית וטכנולוגית ותמצה את היכולת האנושית והקולקטיבית". אנשי העמותה מנסים, ללא ספק, לנגן על המחוייבות שאולי יש עדיין לפרס כלפי מורשת מורו ורבו, דוד בן־גוריון. בתכלס, עומדת התביעה הפשוטה הבאה: ב־15 השנים הקרובות תוציא מדינת ישראל 90 מיליארד דולר לפיתוח (תעשייה, שיכון וכו'). אל תמציאו לנו תקציבים מיוחדים, הם מבקשים, פשוט הפנו את אותם תקציבים קיימים לפיתוח הנגב והערבה.

אנשי העמותה אומרים כי פיזור המשאבים, שבאופן מסורתי הולכים למרכז, יהיה בריא ויעיל יותר. למשל: הקמת שדה־תעופה אזרחי בנבטים תוריד עומס עצום מנתב"ג. וגם: הוספת מקומות עבודה לנגב ומניעת נשירת תושבים. קיים גם העניין הבטחוני. בערבה יושבים היום כ־3000 יהודים. מן העבר השני, בערבה הירדנית, יש כבר 130 אלף, שעשכנו שם במדיניות מתוכננת של ממשלת ירדן.

בעמותה יושבים הרבה אנשים טובים. נשיא אוניברסיטת בן־גוריון, פרופ' חיים אילתה. מיכה רפטו, ראש האגף למחקר ופיתוח בקמ"ג. אריה שחר, מנכ"ל מפעלי ים־המלח. ועוד ועוד. הרוח החיה הם השלישייה בנ"ץ כרמל (מזכיר מועצת פועלי ב"ש) בנצ'ילה מ„תנופה לצמיחה" של ההסתדרות, חבר קיבוץ מגן, ופנחס כהנא מהסוכנות היהודית.

בשבוע שעבר התכנסה החבורה המרשימה הזו במועצת פועלי ב"ש, לפגישה עם ראש־הממשלה. פרס שמע, הנהן, ולבסוף אמר ששמע הרבה רעיונות, חלקם טובים. אבל צריך עוד קצת רעיונות, וגם יותר בשר. ההישג היחיד מהפגישה ההיא. הוא החלטה של פרס להקים צוות תכנון אסטרטגי משותף לממשלה ולחברת שנות האלפיים. בעמותה מקווים שהצוות הזה יהווה ראשיתה של עשייה, ולא ראשיתה של דברת אינסופית. שלטת כאן תחושה של דחיפות. הנגב גווע ומתרוקן מתושביו. רק תנופה וצמיחה, אומרים התושבים כאן, ימנעו הידרדרות מוחלטת.

מדיניות וחברה

המשבר איננו מכת־טבע

מסמך

ממשלת הליכוד הלאומי לא שילבה בתוכנית ההבראה מדיניות של צמיחה וחלוקה צודקת של הנטל — היציבות היא רק על פני השטח ■ החלטות ריכוז מפ"ם בתחום הכלכלי־חברתי

המשבר הכלכלי־חברתי בישראל אינו מכת טבע — הוא תוצאת מדיניות ממשלת הליכוד במשך שבע השנים. ממשלת הליכוד הלאומי לא שינתה את הכיוון במהותו. מלוא העול הוטל על השכר, העבודה והייצור. להון יש הגנה מוחלטת. ההישג העיקרי שהממשלה משתבחת בו הוא בלימת האינפלציה.

מפ"ם, שתבעה במשך כל השנים האחרונות לפעול לבלימת האינפלציה כתנאי מוקדם הכרחי להבראה כלכלית ולשיקום חברתי, אינה מתעלמת מהישג זה, אולם קובעת כרורות:

ראשית — מדיניות הממשלה גבתה מחיר חברתי כבד על־ידי שחיקת שכר דראקונית, התמוטטות מפעלים, אבטלה גוברת, פגיעה בהסדרי הרווחה לגימלאים, לנכים ולמגזרים חלשים אחרים, שיבוש בשירותים החברתיים, בבריאות, בחינוך, בשיכון, ועוד.

שנית — מדיניות הממשלה לא הניחה את היסודות הממשיים לצמיחה ולפיתוח, שיש בהם ערובה להתגברות ארוכת־טווח על המשבר הכלכלי.

ריכוז מפ"ם קובע, שאין לממשלה מדיניות כלכלית־חברתית ליציאה מהותית מן המשבר. הדברת האינפלציה הושגה על־ידי הקפאות מחירים ושער חליפין, שהם חלק הכרחי בכל מדיניות כלכלית, ועל־ידי הטלת עול קשה על השכירים ועל השירותים החברתיים. הממשלה לא שילבה מתחילת התוכנית מהלך של צמיחה וחלוקה צודקת של הנטל — ובזה המשיכה את המשבר. הדברת האינפלציה יצרה הרגשה מוצדקת של יציבות, אך המשבר מפעפע מתחת לשטח ופורץ ועולה באבטלה, בהתמוטטויות בתחומי ייצור, במצב קשה בעיירות־פיתוח, בירידת אלפים ומניעת עלייה לישראל.

האבטלה היא מארה

מדיניות המיתון וריבית הנשך לא רק חשפו חולשות הקיימות במשק, אלא פגעו קשה בכל המגזרים היצרניים — תעשייה, חקלאות, בניין ותיירות. אין צמיחה של המשק בלי החזרת ענפי הייצור למסלול של השקעות וגידול על־ידי העמדת קרנות מתאימות להשקעה, ריבית סלקטיבית לפי יעדים של צמיחה ופיזור ברחבי הארץ ולעיירות־פיתוח בפרט, עזרה מתאימה ליצוא, שימוש בהוזלת הדלק להורדת עלויות.

מפ"ם תובעת לסלק מענפי הייצור את גיבנת־המימון שיצרה הריבית המופרזת ב־1985 ולהתחיל בביצוע מדיניות צמיחה מקיפה לפי תוכנית ההסתדרות.

מפ"ם תובעת לנקוט מייד צעדים להקטנת האבטלה בעיירות־הפיתוח ובריכוזיה באיזור חיפה. מפ"ם תעמוד מאחורי כל ציבור עובדים שקיימת סכנה למקום עבודתו ותתבע מן הממשלה לעזור בהבטחת מקום־העבודה. מפ"ם תתבע מהנהגת ההסתדרות לעמוד בצורה מלאה יותר מאחורי מאבקו של ציבור העובדים על הבטחת עתיד התעסוקה שלו.

מדיניות הממשלה הביאה לשיא של 120 אלף בלתי־מועסקים בישראל, בנוסף לאלפי יורדים ועשרות אלפי פועלים ערבים מן השטחים, שאינם מוצאים עבודה בישראל. האבטלה היא אסון למובטל ומשפחתו, היא מארה לחברה, גורמת לירידה ומונעת עלייה, ומהווה ביצה לגידולי פרא לאומניים וגזעניים.

בתחום המיסוי ומדיניות ההכנסות תובעת מפ"ם מהממשלה, לסלק ידיה מכל התוכניות להטלת מס על ההקצבות וההכנסות של הקשישים, ומכל רעיון של מסי הגולגולת נוסח אגרת החינוך. יש להגביר את הכנסות המדינה על־ידי ייעול הגבייה, הטלת מס הון נטו, הטלת מסים דיפרנציאליים על צריכה ראוותנית, כגון דירות פאר ויבוא מותרות, ובמיוחד — מאבק שיטתי ובלתי־מתפשר בהון השחור.

יש להביא לקיצוץ סלקטיבי בהוצאות הממשלה על־ידי הפסקת ההוצאות על ההתנחלויות ביהודה ושומרון, על־ידי הפסקת המענקים הקואליציוניים ועל־ידי ביטולן של כל הפונקציות שאינן הכרחיות לתיפקודה היעיל של המערכת הממלכתית, של השירותים החברתיים והסדרי הרווחה.

חיזוק השירותים החברתיים

שבע שנות שלטון הליכוד הציבו את החברה הישראלית בשפל המצוקה המרבי מבחינת אי־השוויון החברתי והפערים המעמדיים; תחת מסך עשן כבד של סיסמאות צעקניות, על „הקץ לקיפוח ושוויון לכל", נוהלה מדיניות שהרחיבה את הפערים המעמדיים והעדתיים לממדים שלא ידענו כמותם.

אחריות כבדה מוטלת על ממשלת האחדות הלאומית, שבגבשה את מדיניותה הכלכלית התעלמה לחלוטין ממדיניות זאת וגרמה בכך לשימורם של הפערים החברתיים ואף להעמקתם בתחומים שונים. כדי לפעול לצימצום הפערים החברתיים יש להבטיח תעסוקה מלאה, והעלאת שכר; מיסים יותר פרוגרסיביים, הבטחת סיבסוד נאות למוצרים החיוניים לתחבורה הציבורית, שיפורן של קיצבאות הילדים וההקצבות האחרות של הביטוח הלאומי, חיזוקם של השירותים החברתיים, פיתוחן של עיירות־הפיתוח וסיוע נאות למגזר הערבי.

מפ"ם תובעת לבטל כל תוכנית להעלאת מחירי התחבורה הציבורית ולהחזיר את הסובסידיה בה ל־50 אחוזים, לפי תביעת ההסתדרות.

מפ"ם קובעת שהשכר לא היה גורם מניע לאינפלציה ושחיקת שכר ברוטאלית לא היתה הכרחית להדברתה. כדי שהאינפלציה לא תשמש מכשיר לפגיעה בשכר, תובעת מפ"ם לקיים את מכשיר תוספת היוקר בצורה יעילה ומתאימה לכל דרגות האינפלציה האפשרית.

יועלה שכר המינימום

המדיניות הכלכלית לשעת־חירום שחקה בצורה קשה את השכר והביאה מאות אלפי שכירים לסף שכר־המינימום. מדינת ישראל לא תיכון על שכר נמוך וייצור מסגר. מפ"ם תובעת במסגרת הסכמי השכר החדשים עליית שכר. יועלה שכר המינימום. מפ"ם תמשיך במאבקה לחקיקת חוק שכר מינימום ראוי לשמו, שלא יפחת משיעור של 50 אחוז מהשכר הממוצע במשק.

מפ"ם תובעת שתוגדל הגימלה לגימלאי שירות המדינה שפרשו לאחרונה, ושהפנסיה שלהם נשחקה בצורה חמורה. תוגדל ההפרשה לפנסיה מקיפה כדי להבטיח גימלה נאותה בעתיד. ריכוז מפ"ם שולל מכל וכל את שיטת הענישה על השכירים, הקושרת עליית שכר עם איזון בפיחות לשמירת יציבות המשק ככיכול.

לסיים מו"מ החובות

מפ"ם תובעת מן הממשלה לסיים מייד את המו"מ על הסדרת חובות קופת־חולים והבטחת תקציבה השוטף. דו"ח גדיש הוכיח שקופת־חולים ניהלה תקציב מאוזן ומסודר למרות ירידת תמיכת ממשלת הליכוד מ־30 אחוזים ב־1977 ל־7 אחוזים בשנה זו; מפ"ם תובעת להגדיל מייד את התקציב לקופ"ח. מפ"ם שוללת כל נסיון מצד שר האוצר וגורמים אחרים לפגוע בעקרונות הבריאות השוויונית במסגרת הסדר הבעיות הכספיות של קופ"ח. רק עם מציאת פתרון קבוע מניח את הדעת למצוקתה הכספית הקשה של קופ"ח ניתן יהיה להתפנות לבדיקת ייעול השירותים הרפואיים לרווחתם של המבוטחים, להפעלת החברים למען הקטנת הניכור כלפי המוסד, למאבק נגד תופעות של רפואה פרטית בתוך קופ"ח.

מפ"ם תובעת מן הממשלה לסיים מייד את המו"מ על הסדר חובות סולל בונה כדי לייצב את החברה, להבטיח מקום עבודה של 13,000 עובדים בתקופה של שפל בענף, שנגרם על ידי מדיניות המיתון. מפ"ם דוחה בתוקף את נסיון האוצר ללחוץ לשוב ושוב על הגדלת מספר המוצאים מהחברה. ההסדר עם סולל בונה יבטיח את תיקון עיוותי העבר, שיקום החברה והבראתה לקראת מבצעי פיתוח ובנייה בעתיד.

ייתנו את הדין

ההסתדרות וחברת העובדים הוכיחו אחריות לעובדים ולשירותי החברה בעת קשה של מיתון, לחץ על השירותים וריבית־נשך נוראה, לקראת צמיחה מחודשת מהווה חברת העובדים עמדת זינוק ומסגרת ראשונה להמראה.

פירסום דו"ח ועדת בייסקי, על מסקנותיו והמלצותיו, חושף את אחת השערוריות הכלכליות החמורות בתולדות המדינה, שהתאפשרו על רקע „המהפך הליברלי" של שנת 1977, שארדיכליו הכריזו בגלוי על חזון־התעתועים שלהם — „הסיכת ישראל לשווייץ של המזרח התיכון".

מפ"ם תובעת ממנהלי הבנקים להוציא את המסקנה הנתבעת, ולהתפטר. אין להעלות על הדעת שרק מנהלי הבנקים יתנו את הדין על חלקם בוויסות המניות ואילו השרים הכלכליים של הליכוד בשנים ההן — ובמיוחד ארידור והורביץ — ייצאו חפים ממסקנות אישיות. אלה שהובילו ליצירת „חברת בורסה" כתחליף לחברת־עבודה, שהבטיחו תמורה להון ספקולטיבי שלא לייצור, שהנחילו כבוד למהמרים אך לא לעובדים, חייבים הם ומפלגתם לתת את הדין, ולהיות מנועים מחברות בממשלה או מתפקיד.

מפ"ם תתמוך ביישומן של אותן המלצות שמשמעותן הגברת הפיקוח הציבורי הדמוקראטי על הבנקים ועל שוק ההון, אולם תשלול בתכלית כל נסיון לנצל את דו"ח בייסקי כדי להביא לפירוק הבעלות הציבורית והניהול המוסדי־הציבורי של מוסדות בנקאיים ציבוריים, על־ידי העברת השליטה לבעלי מניות אנונימיים.

שידול תוקפני

(סוף מעמוד 6)

מסוכנת עד־מאוד, שעלולות להיות לה השלכות על העולם כולו, בפרט אם מעשי האיבה יתרחבו".

האינטרס הישראלי

בסוף השבוע דרש גם שר ההגנה קאספאר ויינברגר מן הקונגרס לאשר את העיסקה: „חשוב שהשדולות הישראליות לא יתנגדו לעיסקה. לכן אנו חושבים כי פעולת הקונגרס היא מצערת מאוד. הנשיא יטיל עליה וטו, ואני מקווה שהווטו לא יידחה", אמר.

לדברי וייברגר אספקת נשק לסעודים על־ידי ארה"ב תואמת את האינטרסים הבטחוניים של ישראל ועדיף שלא תספקה אותו מדינות אחרות. הנשק האמריקני — הסביר — „מוגבל באשר לשימושו". ניתן לנצלו אך ורק להגנה עצמית, אי־אפשר לייצאו ובדומה. אם הסעודים לא יקבלוהו מארה"ב, הם ישיגו אותו ממקום אחר. וזה יגביר במידה רבה מאוד את הסכנה לישראל".

המאבק ברשות המחוקקת על אספקת הטילים לערב־הסעודית מתחולל בדיוק בשעה שהממשל משתדל להעלות את קרנה של ארה"ב בקרב מדינות־ערב המתונות. מצפים כי נושא זה יהיה מרכזי במדיניות כלפי המזרח־התיכון בשבועות הקרובים.

יועץ מקוצץ

(סוף מעמוד 6)

זקוק נושא המשרה הרמה למידה מירבית של עצמאות שתקנה לו את האומץ הדרוש לקום ולשאת דברי תוכחה, גם אם אינם ערבים לאוזן שלטונית זו או אחרת.

דשורת תפקידים

יוזמי הפירסום בסמכויותיו של היועץ המשפטי מתעטפים באיצטלה צדקנית, כי אין הכוונה למינוי אישיות מקורבת לחוג פוליטי זה או אחר וכי לא תהיה כל עיסקה בין הליכוד לבין המערך אך בר־בכר ממליץ הליכוד למנוע את השתתפותו של היועץ המשפטי בישיבות הממשלה, להגביל את תקופת כהונתו ולהצמידה לקדנציה של הכנסת ואף להפריד בין שתי הפונקציות של התפקיד. יועץ משפטי ותובע כללי.

הנטיה להצר צעדיו של היועץ המשפטי לממשלה ולפגוע במעמדו העצמאי תרוקן את תפקידו ותגרום לכך ששרים ירגישו חופשיים לפעול כשהם נשענים על הרוב הקואליציוני בכנסת.

כדי לעמוד בפני לחציה של המערכת הפוליטית זקוק היועץ המשפטי לא רק לתכונות נפשיות שיחשלו אותו אלא לסמכויות של ממש שיאפשרו לו לשמור על אינטרס הציבור.

המאלף בשרשרת הצעות הקיצוץ הוא שלא נאמר אפילו ברמז הנימוק כבד המשקל ליוזמה זו. אולם את טעמיה של מפלגת שלטון אין להסתיר. צעדיו של היועץ המשפטי, שתחם בין השאר את מתן החנינה לנאשמי המחתרת היהודית לנשיא המדינה, פגע בחברייה ולא נענה לרצונותיה — ולכן את הרצון לנגוס בסמכויותיו.

על רקע הקיטוב הפוליטי בין שני החוגים השותפים לשלטון יש למנוע כל נסיון מעין זה. היועץ המשפטי לממשלה הוא נכס לדמוקרטיה הישראלית. וערובה לעתידו של המשטר התקין במדינה. את ההקפדה על חוקיות פעולות השלטון — אין להניח בידי השלטון עצמו.

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

08.13 תלמוד — שניים אוחזין — מאי טעמא 08.40 כסף לספרות ויסורין — בספריים גורל וכנסיים ארוכים 09.00 אנגלית ר' 09.20 העצה שלנו — פרחי בר 10.10 אנגלית ד' 10.30 הגיל הרך — פרפר נחמד — עקבות בחול 11.00 חשבון ה' — רוחו של קפטיין פיל 11.15 צרפתית 11.30 גיאוגרפיה ה־ר — מנהיגות וזהות — מצרים 12.00 ספרות ועלייסוריו — מעשה בנעלים כ' 12.25 אנגלית ט' 13.00 אנגלית י' 14.00 מה ואת אומרת — בג"צ 14.20 פרלודים — ד' — המנצח והמלחין אנטוני הופקינס מביא דברי הסבר קצרים על הפרלודים של רחמנינוב 14.45 ידידי קוראים לי טוני — סיפורו של ילד קנדי עיוור 15.00 האוניברסיטה הפתוחה: מבוא למדעי החיים — מפתחות גן העדן. אמנות בעידן הטכנולוגי — ג'קסון פולוק 16.00 רחוב סומסום — צילום רחוב 16.30 שדון קטן וטוב — פרק 5 — שמחה מהולה בצער בכפר. הכל נערכים לקראת הלווית הגברת נקמייש ונישואי העוזרת בטי לדונלד העגלון 17.00 ערב חדש — מנחה דן מרגלית 17.30 בית קטן — סדרת דרמה שם הפרק: אחורה ליום אתמול — חלק ב' 18.20 סרט הנפשה 18.30 קיצור החדשות (ערבית) 18.32 תכנית מיוחדת לחודש רמדאן (ערבית) 19.00 יומן השבוע (ערבית) 20.00 כותרות מבט 20.02 „להיט בראש" מצעד להיטים עבריים על פי המצעדים של רשת ג' וגלי צה"ל. משולבים גם פזמונים מלהיטי חו"ל. מנחים: שרי צוריאל ומשה מורד 21.00 מבט לחדשות 21.30 סוכן חשאי — סדרת ריגול ומתח הפרק השלישי והאחרון: הקצין הרי מקסים מצליח לגלות את פרטי עברו של אסטרטג הגרעין פרופ' טיילר 22.25 סוף ציטוט — תכנית בענייני ספרות 23.05 מלוא הבית — סדרה אנגלית משעשעת שם הפרק: זה רק כסף. פול מהמר בקלפים על סכומים גבוהים. ודיאנה עסוקה במשחק אחר, שמטרתו להביא את בן־זוגה אל החופה, ובתוך כל אלה שני הזוגות עומדים על סף גירוש מביתם המשותף 23.35 פסוקו של יום חדשות.

רדיו

קול־המוסיקה

06.02 צלילי בוקר 07.07 בקר טוב שחרית מוסיקלית 09.30 קונצרט בוקר 11.57 מגישים שיר 12.05 אמנים באולפן רות תבור * סופרן / אשר פיש־סנתר 13.00 קונצרט צהרים: הנדל: קונצ'רטו כלה מג'ור לעוגב ותזמורת: מוצרט: רביעיה במי במול מג'ור לפסנתר וכלי־קשת, ק. 493: היידן: סימפוניה מס. 104, ברה מג'ור. לתרוה: גלזונוב: קונצ'רטו כלה מינור לכנור ותזמורת: שוסטקוביץ': סימפוניה לתזמורת כלי־קשת, ברה מינור 15.00 מילון מוסיקלי 15.05 למי — סידורה: לה מה סול (ש.ח.) 16.00 קונצרט מנחה: מורטון גולד: מחרוזות מחולות: פגניני: מוסיקה לגיטרה וכנור על נושא קומי, לכנור ותזמורת: גונו: אריה מתוך סאפפו: שוברט: וריאציות על השיר „פרחים יבשים", לחליל ופסנתר: היידן: הפתיחה „הדייגים": מוצרט: קונצ'רטו מס. 20 ברה מינור לפסנתר ותזמורת, ק. 466: שוברט: „ליל הור", אופ. 4. 18.30 מוסיקה ליום ראשון 20.05 „ערב טוב": באך: פרלודים ופוגות מס. 14, 15, 16, 17 מתוך הפסנתר המושווה. חלק א'. 20.27 מגישים שיר 20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי 22.25 מילון מוסיקלי 22.30 מסורות מוסיקליות בארץ 23.00 מוסיקה מן העבר הרחוק

רשת א'

07.30 היו שירים * פזמונים ישנים ואהובים 08.05 חוגה * עם בני הנדל 09.05 השיר לא תם — שירים עבריים 09.30 משנ"ם — מגוון לבעיות משפחה וחברה בשידור חי 10.30 רדוי קל — תכנית יומית בעברית קלה 11.05 רגע של עברית 11.10 השידור היומי לבתי־הס סוסר ותלה — תכנית לגיל הרך: הגלון שלא רצה ליקון — מאת [illegible] 11.30 השכלה ודעה לכל — צרפתית למתקדמים 13.05 [illegible] 14.00 [illegible] 17.12 מגישים שיר 17.20 האוניברסיטה המשודרת [illegible] 18.08 [illegible] 19.05 [illegible] 19.30 [illegible]

רשת ב'

06.33 אי־יוה — פינה יומית לנהג ולהולך רגל 06.57 רגע של עברית 07.00 הבוקר הזה — עורכים: יורם אבנר ושלום קיטל 08.05 סוף לשלום — מנחה: גדעון הוד 09.05 ביקור בית — עם רבקה מיכאלי 10.10 כל צבעי הקשת — [illegible] 12.10 על פתוח — חדשות ופזמונים 13.00 בחצי היום — חדשות ופזמונים 14.06 יש עניין — עם גבי גזית 15.03 רגעי קסם 16.05 שירים ושעורים 17.10 יומן כלכלה 17.30 על ספרים ואנשים — בגוון הסצק והחברה 18.06 מכיכת עיתונאים — עורך ומנחה: יצחק עולן 18.45 היום בספורט — היום הזה — עורכים: גלעד שר ורוני חיימוביץ — 19.35 עם ישראל — מוסף לעניינים יהודיים בעולם 20.05 שלום לבן דודי * פיוט ושירה בשידור חי 22.05 תזמורות כלי־נשיפה — זרעי הזמן — להקות נו הפועלות בהרכב נשיפה 22.58 רגע של עברית 23.05 צלצול שליבי — שבועון לאומנויות בשידור חי.

רשת ג'

06.11 בחורה לאוצר — להיטים ותיקים 07.07 שיר בבוקר בבוקר * שירים ופזמונים ישראליים 08.05 זה הבר חיבוקי — עם אבי אתגר 10.05 דברים טובים — עם שבירה איכבר 11.05 רק מוסיקה 12.05 שעה תמימה — עם מלאכי חוקיה 13.05 רק כבוי חול — עם נחם פרי 14.06 לי ולך — שיר וברכה 15.05 חדש, חריף ומחודש — עם שוש עטרי 16.05 מוסיקה לעניין 17.05 הצגה יומית 18.06 מצעד הפזמונים הלועזיים 21.05 ארום עתיק — שירים שלא נס ליחם — עם ברים אלון 23.05 הלילה הוא שירים

גלי צה"ל

05.55 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 06.05 אוניברסיטה משודרת: התפתחות כח המגן העברי ארגון בר גיורא והשומר. מרצה: ד"ר מאיר פעיל. 06.30 פוקחים עין — מידע ומוסיקה לתחילתו של יום. עם לאה עוז 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית עם ראובן בנזימן, יצחק בנצר אילנה דיין ויעל דן 09.05 אילה בוקר — עם אלי ישראלי 10.05 הפסקת 10 — עם מיכל ניב 11.05 נכון לעכשיו — עם רפי רשף 13.05 קשר רדיו — עם אברי גלעד 14.05 דו רה מי — עם דובי לנץ ודני קרפל 15.05 פגישה יומית — עם אורלי יניב 16.05 רדיו ספורט — מגאזין ספורט 16.55 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 17.00 יומן גלי־צה"ל 17.30 כוונת — מאגזין גלי צה"ל לענייני צבא ובטחון. עורך ומגיש: אורי פז 17.50 יומן ספורט 18.05 שעה קלה על כלכלה — עם שמואל נהרשתן 18.55 הודעות לחיילים 19.05 מה יש — עם ארץ 20.05 זה הזה — מגאזין מוסיקה של גלי־צה"ל 21.00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת: התפתחות כח המגן העברי ארגון בר גיורא והשומר. מרצה: ד"ר מאיר פעיל 22.05 על הדרך ועל הכפאה * שירים שהחברה אוהבים 23.05 שיחת הצות — עם נייה דר ברוך לוי בפקוד המשבר האזרחי 00.05 ציפורי לילה משוחחות — שכלה ארצי משותה עם מאזינים 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה 05.05 צלילי בוקר.

קולנוע

תל־אביב
9.30 ,7.15 ,4.30
אסתר: נאריה
אורלי: בורשת הולקרופט
בית לסין: סנגראבו 21.15
גורדון: נפגש בסיבוב
גת: פעמיים במיכך החיים
גיידין: סיפור אביתי
דקל: בעקבות אוצר הנילוס
דיזנגוף: רמו
מוזיאון תל־אביב: התוך הגדי
לימור חדש: 9 שבועות של שכרון חושים 9.30 ,7.00
פאר: יחסים אסורים 9.10 ,7 ,4.15
סינמה 1: תחץ הדלתא
סינמה 2: פירמידת הפחד
סטודיו: מסע עסקים של אבא 9.30 ,7.15 ,2 ,11
רב חן:
חן 1: סילבראדו 9.45 ,7.20 ,5
חן 2: שורת המקהלה 9.40 ,7.25 ,5.00
חן 3: דרגלים שבאלה 9.40 ,7 ,5
חן 4: נאטי גאן 9.40 ,7.20
חן 5: תרגיל לרופאים מתחילים 9.40 ,7.10 ,5.00
שחף: זכרונות מאפריקה 9.15 ,5.45
תל־אביב: שודדי הטמוקים
תכלת: להב מיטגן 9.30 ,7.15 ,4.10
צוותא: חייל הלילה 8.00

רמת־גן
ארמון: נכרתי המאגן 9.30 ,7.15 ,5
לילי: 9 שבועות של שכרון חושים 9.30 ,7.15
ארמון: נשר הברזל 9.10 ,7 ,5
רב־גן:
גן 1: שורת המקהלה 9.40 ,7.30 ,5
גן 2: מסע עסקים של אבא 9.40 ,7.20 ,5
גן 3: פעמיים במיכך החיים 9.10 ,6.50 ,4.15
גן 4: להב מיטגן 9.45 ,7.20 ,5.00

ירושלים
אדיסון: תשעה וחצי שבועות של שכרון חושים 9 ,7 ,4.30
אוריון: נכרתי המאגן 9 ,7 ,4.30
בית אריה:
הזנלנדה 18.00
הצילו את הצעיל 20.00
החברים של אלכס 22.00
יישתי 24.00
בנייני האומה: הסיפור האמיתי 9.15 ,6
בפיר: זכרונות מאפריקה 9 ,5.45
הבירה: נפגש בסיבוב 9 ,7 ,4.30
מיטשל: אלני 9.00 ,6.00
סמדר: הכל ולא כלום 9.15 ,7.00
אירנה: שורת המקהלה 9.15 ,7 ,4.30

חיפה
ארמון: נשר הברזל 9 ,6.45 ,4.30
אורה: זכרונות מאפריקה 9 ,6 ,4
חן: גברתי המאגן 9.00 ,6.45 ,4.30
עצמון: נפגש בסיבוב 9.15 ,7.00 ,4.30
סאי: כרגלים שבאלה 9 ,6.45 ,4.30
קרן אור המתחדש: מסע העסקים של אבא 9.00 ,6.30
רון: פירמידת הפחד 9.00 ,6.45 ,4.30
אמפי: רמו 9.15 ,7.00 ,4.30
אורלי: שורת המקהלה 9 ,7

נתניה
שרון: סניה האדומה 9.15 ,7.00
פטורה: הבכור של פריצי 9.15 ,7.00

חולון
סביון: זכרונות מאפריקה 9.10 ,7.15 ,4.30
מגדל: פעמיים במיכך החיים 9.30 ,7.15 ,4.30
ארמון: נשר הברזל 5 ,7.15 ,9.10

בת־ים
עצמאות: לחיות ולמות בל.א. 9.10 ,7.15 ,4.30

הרצליה
היכל: חיות ולמות בל.א. 9.00 ,6.00
מלון מגדל דניאל:

באר־שבע
רון: פירמידת הפחד 9.10 ,7.00

חדרה
תה חורה: כסילה למוות 9.15 ,7.00

תיאטרון

תיאטרוני ישראל
הערב, יום א', 18.5
תיאטרון הבימה:
צ'כוב צ'כובה
הבימרתף: 20.30
הפרדס · בכרמיאל: 21.00
התיאטרון הקאמרי
חוות החיות - בכורה
מחזמר פוליטי: 20.30
קסטנר -
בתיאטרון חיפה: 20.30

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
רסיטל
מס' 4 ב„סדרת רסיטלים"
גדעון קרמר
כנר
אנדראס שיף
פסנתרן
התכנית:
שוברט: „רונדו ברילאנט"
שומאן: סונטה מס' 2
ברטוק: סונטה מס' 1
תל־אביב, היכל התרבות ע"ש פרדריק ר' מאן
יום רביעי, 4 ביוני 1986, בשעה 8.30 בערב
כרטיסים מיום ג', 20.5.86, בקופת התזמורת (היכל התרבות) בכל יום בשעות 10—1 ובסוכנות „קסטל", אבן גבירול 153, טל' 03-444725
הנחה למנויי התזמורת לפי תלוש מס' 108

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
השבוע אין קונצרטים למנויים
קונצרט למנויים מס' 6
קלאוס טנשטדט – מנצח
צו־ליאנג לין – כנר
התכנית:
בטהובן: קונצ'רטו לכינור
צ'ייקובסקי: סימפוניה מס' 6
תל־אביב, היכל התרבות.
8.30 בערב
סדרה 1. יום ד'. 28.5.86
סדרה 2. יום ה'. 29.5.86
סדרה 3. מוצ"ש. 31.5.86
(בשעה 9.00 בערב)
הודעה למנויים:
מ־17 במאי ואילך ייפתחו הקונצרטים במוצאי־שבתות בשעה 9.00 בערב.

אבדה
תעודת צוות אוויר
ע"ש אלישבע לאור
טלפון: 053-96720

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב–יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב–יפו בקשה ליתן אשור לשימוש חורג ממגורים למשרד (למעט משרד תובלה) בקומת הקרקע, ברחוב נחמני מס' 52 גוש 6941 חלקה 130, תיק בנין 052-4/0056.
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.
י. כסטי, סגן ראש העירייה
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב–יפו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הוועדה המקומית לתכנון ובניה
תל־אביב–יפו
הודעה על פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הרינו מודיעים בזאת שהוגשה לוועדה המקומית לתכנון ובניה תל אביב יפו בקשה ליתן אישור לשימוש חורג ממגורים למרפאת עיניים ברח' שד' בן־גוריון מס' 49 גוש 6954 חלקה 93 תיק בנין 049-2/204.
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ובניה תל־אביב־יפו שד' בן גוריון 68 את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.
י. כסטי
סגן ראש העירייה
יו"ר הוועדה המקומית
לתכנון ובניה ת"א יפו

עיריית הרצליה
חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה — הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל, כי לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה הוגשה על ידי: שם גלעד משה, כתובת רח' רב־אשי 9 רמת־אביב בקשה המתייחסת לקרקע שבמקום: שם הישוב הרצליה רחוב הקדומה גוש 6669 חלקה 66 ומהווה הקלה לגבי המותר באיזור בו מבוקשת ההקלה האמורה, והיינו: בקשה להקלה 6% באחוזי בניה. כל המעוניין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרדי הוועדה המקומית ברחוב סוקולוב 10 הרצליה בימים ובשעות שהמשרד האמור פתוח לקהל, וכל הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה הנ"ל יכול להגיש התנגדות מנומקת למשרדי הוועדה המקומית האמור בכתובת הנ"ל תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.
אלי לנדאו, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
נתניה
ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת / בניית מגורים לבית על חלקה א'/106 בגוש 8269, רח' גורדון מס' 36 בחריגה: מאושרת כהקלה: 2.6% נוספים, חריגה 1 מ' מקו בניין „צדדי" בקיר אטום, הבלטת מרפסת מקו בנין קדמי 1.7 מ' תוכנית מס' 29/85.
את התכנית ניתן לראות במשרדי הוועדה.
התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.
י. אלנקאי — יו"ר הוועדה המקומית

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
נתניה
ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת / בניית מגורים לבית על חלקה 46, 47, 223 בגוש 8238, רח' דמב"ן, בחריגה: מאושרת כהקלה: 6% בנייה ו־40 ס"מ מקו בניין צדדי (בפינה אחת) תכנית 52/86.
את התכנית ניתן לראות במשרדי הוועדה.
התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.
י. אלנקאי — יו"ר הוועדה המקומית

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב–יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור להקלה למדרגות חרום ופרגולה, ברחוב האוניברסיטה מס' 210 גוש 6629 חלקה/חלק 15 תיק בנין 210-1/941. בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתבתו המדוייקת וטלפון.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.
י. כסטי,
סגן ראש העיר
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
קופ"ח עין יהב — חולון.
חולון
ד"ר חורי — סוקולוב 70.
קופ"ח עין יהב.
ירושלים
עזה — עזה 15.
נתניה
קופ"ח לאומית — סמילנסקי 9.
פתח־תקוה
הירקון — שטמפפר 24.
רמת־גן
קופ"ח כללית — המיתר 25.
תל־אביב
בריאות — המלך ג'ורג' 28.
קופ"ח כללית — אמסטרדם 7.
חיפה
יבנה — אבן סינא 7.
רחובות
ברק — הרצל 155.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב - בימים ב', ד', ו' - כירורגיה ופנימית. ילדים - כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.
נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.
ירושלים
● הדסה ע"כ - ילדים, כירורגיה, אורטופדיה, עיניים, א.א.ג.
● שערי צדק - פנימית, נשים.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד יפעל מידע טלפוני בימים א'-ה' ב־08.00-20.00, בימי ו' 08.00-15.00, טלפונים: 03-433500, 03-433100.
יד ביד - אוזן קשבת בטלפון - לילד ולנוער - כן לנוער במצוקה ת"א - 226027 (24 שעות) חיפה - 04-229488 (11.00-20.00) נהריה - 04-920014 (11.00-20.00) כל פתוח לנוער במצוקה בימי ב' דיזי - גת. 232782.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00—21.00. הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649. בחיפה: רחוב הנמן 26, קומה ג', טל' 533566. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—9.00, אחרי חצות בתיאום טלפוני בלבד. ריגנסי סנטר שער 3 ליד המשבירו קומה א', טל' 294869, 03-285822.
מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052-32432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.
עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-227171.
ער"ן תל־אביב — טל' 03-261111.
ער"ן חיפה — טל' 04-672222.
ער"ן באר־שבע — טל' 057-418111.
ער"ן נתניה — טל' 053-35316.
סילוק מטורדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 3781111 לוד/רמלה — 101, טל' 08-221022 עפולה טלפון 065-93334, טבריה — 101. טלפון 04-931401, נהריה — טל' 04-823333. בת־ים — טל' 5511111. באר־שבע — טל' 057-24767.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה (טל' 100). באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100, אילת — 244, חדרה — 22444.

רכבות

מירושלים לתל־אביב דרום: בימים א'-ה' בימי ו' וערבי חג 7.30.
לבני־ברק ולחיפה: בימים א'-ה' 16.00. בימי ו' וערבי חג: 11.30.
מתל־אביב לירושלים: מת"א דרום בימים א'-ה' 16.00.
מבני ברק 6.18.
לחיפה: בימים א'-ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00.
לנהריה: בימים א'-ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 15.00.
מחיפה בת־גלים:
לירושלים: א'-ו' 7.00.
לתל־אביב: א'-ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30.
מנהריה לחיפה ולתל־אביב: 6.35, 9.00, 10.40, 14.35, 16.35, 18.36.
לירושלים: 5.35.

נכשלה חקירת רצח פאלמה

מאת עלי כהן, כתב „על המשמר" בסקנדינביה

שטוקהולם. — התובע הכללי של שוודיה, ק.ג. סוונסון, החליט להתפטר, אחרי שהתברר כי החקירה בפרשת רצח ראש הממשלה, אולוף פאלמה, נכשלה לכל אורך הדרך.

לפני כן האישם התובע את המשטרה במעצר שווא של החשוד שנעצר במארס ושוחרר. האיש נוקה סופית מכל חשד. סוונסון האשים את המשטרה, כי היא ידעה מזמן שלאיש אין קשר לרצח.

מצפים לירידה ב־10 אחוזים בתנועה האווירית בבריטניה

לונדון. — חברת התעופה „בריטיש איירוויס" הודיעה ביום ו' כי הירידה הפתאומית בתנועת הנוסעים פוגעת בפעולות חברות התעופה. החברה מצפה לירידה של 10 אחוזים במספר הנוסעים במטוסים במהלך הקיץ.

המנהל הכללי של החברה קולין מארשאל, אמר, כי החשש מפני פעולות טירור הוא הגורם העיקרי לירידה במספר הנוסעים בקווים שבין לונדון לצפון־אמריקה: טיסות אלה מהוות רבע מן ההכנסות של חברת התעופה הבריטית. גורמים נוספים לירידת מספר התיירים מארה"ב הם האסון בצ'רנוביל וירידת ערכו של הדולר. (ע"ר)

„ירוקים" הסתערו על ספינה שהובילה פסולת גרעינית

לונדון.— פעילים של הארגון האקולוגי „גרינפיס" עלו בליל בת, כלב ים, על ספינה המובילה פסולת גרעינית, כדי להוכיח עד כמה קל לבצע פיגוע טרוריסטי נגד ספינה מסוג זה — נאמר בהודעה שמסר בשבת הארגון בלונדון.

ספינה של „גרינפיס", „סיריוס", „ירטה" בים התיכון את הספינה הבריטית „שירווטר" בת 2500 הטונות, השייכת לסוכנות הבריטית לאנרגיה אטומית. הדבר היה ליד גיברלטר, בעת ש„שירווטר" הובילה 30 טונות של דלק גרעיני מתחנת הכוח האיטלקית לאטינה. היא עשתה את דרכה לעבר מפעל למיחזור פסולת גרעינית בסלאפילד, באנגליה.

„סיריוס" שיגרה שלוש סירות גומי ל„הסתערות" על הספינה הבריטית, ושני פעילים שעלו על סיפונה, הניפו דגל של „גרינפיס" על אחד העגורנים. לאחר מכן עזבו שני „הירוקים" את האניה וחזרו לספינתם־הם, ואילו חבריהם צילמו את התקרית. (ע"צ)

● עדר של 120 כבשים נפגע במכת ברק בדרום־מערב יוגוסלביה, וכל הכבשים נהרגו.

הברק היכה בעדר בשעת סערה בלילה שבין יום ו' לשבת, בכפר בקיסטה. (ע"ר)

● בריה"מ הציעה לסייע ללבנון להבריא את קשריה עם סוריה ולגבש תוכנית פוליטית שתזכה בהסכמת רוב הלבנונים — נמסר בשבת ממשרד החוץ הלבנוני.

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
נתניה

ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת / בנית מגורים לבית על חלקה 80 בגוש 8273 רחוב נורוק / יהודה הנשיא מס' 7 בחריגה, קומה נוספת + חדרים על הגג ועד 6% הקלה בניה. ת.ב. 6841 — תוכנית מס' 178/86 את התכנית ניתן לראות במשרדי הוועדה.

התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.

י. אלדואי
יו"ר הוועדה המקומית

שמעון ויזנטל:

„הקונגרס היהודי מעורר האנטישמיות באוסטריה"

„ואלדהיים אופורטוניסט אך אינו פושע מלחמה"

מאת חנה איש־הורוביץ, כתבתנו בניו־יורק

ניו־יורק. — צייד הנאצים שמעון ויזנטל גינה את „ניו־יורק טיימס" על שהוא מבליט סיפורים, שמהם משתמע שקורט ואלדהיים הוא פושע מלחמה, ועל שהוא „צועד בעקבות המסקנות של הקונגרס היהודי העולמי".

ויזנטל מסר, כי הזהיר את „ניו־יורק טיימס" שהעתון יאבד את שמו הטוב כתוצאה מכך.

דברים אלה כלולים בראיון עם ויזנטל, שפורסם ביום ו' ב„דיילי ניוז". בשיחה טלפונית עם כתב „ניו־יורק טיימס" בכנון, הכחיש ויזנטאל, המתגורר באוסטריה, כי אמר את הדברים המיוחסים לו, אך האשים את הקונגרס היהודי העולמי בכך, שבגילוייו הוא מעורר אנטישמיות באוסטריה.

במיוחד התריע על התבטאויותיו של מזכ"ל הקונגרס, ישראל זינגר. לדברי ויזנטאל, ואלדהיים הוא אופורטוניסט, אך איננו פושע מלחמה. ויזנטאל הודה, שאיננו בקיא במסמכים שחשף הקונגרס היהודי העולמי. לטענתו, סיבך הקונגרס את יהודי אוסטריה במצב מביך: אם יזכה ואלדהיים בבחירות, יגידו שזכה בגלל היהודים. אם יפסיד — יגידו: „היהודים הרגו את המועמד שלנו."

„השפעה נוראה"

מנהיג הקהילה היהודית באוסטריה, איוואן הקר־לדרר, תמך בעמדתו של ויזנטאל, ואמר, שלהופעותיו של ישראל זינגר בטלוויזיה האוסטרית היתה השפעה נוראה, וכי הן שיפרו את סיכוייו של ואלדהיים לזכות בבחירות.

ישראל זינגר השיב ל„ניו־יורק טיימס", שביקש את תגובתו על דברי ויזנטל, כי הוויכוח הזה הוא עניין שולי, וכי לא הקונגרס היהודי העולמי יוצר אנטישמיות: האנטישמים הם שמייצרים אנטישמיות. ראשי הציבור היהודי בארה"ב, אליהם פנה „ניו־יורק טיימס" כדי לקבל את תגובותיהם, הסתייגו נמרצות מדברי ויזנטל, אף כי לדעת כמה מהם, נוקט הקונגרס בדרך סנסאציונית מדי בפירסום ממצאיו.

ממשלת הימין בצרפת מוכרת ערוץ טלוויזיה שבשליטת השמאל

מאת ארנון יפה, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. – ממשלת הימין הצרפתית מוכרת את ערוץ הטלוויזיה הממלכתי הגדול ביותר, „ט.פ. 1", לחברה פרטית רשמית, לכאורה כיישום המדיניות לצימצום התערבות המדינה, אך למעשה, כדי להיפטר מטלוויזיה שהיתה בשליטת השמאל.

החלטת הממשלה מחוללת סערה בחוגים אינטלקטואליים. הסוציאליסטים גינו אותה כמכירת נכסי־האומה, המכירה מוצגת כתחרות חחרויות, אך למעשה תפסטף המדינה את הערוץ בשביל אנשים פרטיים, איל־עתונות הימין, רובר הרסן, כבר עט לרכוש את הערוץ. כמה מהאנגידים כלפליים מתחרים בו. עתוניו תוקפים עתה את ממשלת שיראק כמתונה מדי. „לה פיגארו", התובע מדי יום טיהור הטלוויזיה משליטות השמאלנית, כתב: כי אין חשים בשינויים – כאילו השמאל עדיין בשלטון.

גם בעלי העסקים ללה חרף המתנות שקיבלו.

שיראק נחפז לספק את תאגי הימני בחוק לחופש מיטורים ומכירת „ט.פ. 1". כממשלה ליברלית, המטיפה להתנתקות המדינה מניהול, היה לו קשה לנהל מסע הדחות בטלוויזיות ומינוי נאמניו. הוא פותר בעיה זו במכירת הערוץ כולו. השלטון הסוציאליסטי השתלט על „ט.פ. 1" בהדחת נאמני הימין ובמינוי כמה מנאמניו לעמדות מפתח. ז'אק טובון, ממנהיגי הגוליסטים, גינה את השליטה של האינטלקטואלים השמאליים על „ט.פ. 1".

מחירה נאמד ב־4 מיליארד פראנק. הממשלה חוששת מהשתלטות רובר הרסן על הערוץ ותגברת השפעתו. שיראק מכין חוק, לפיו אף קבוצה לא תוכל לרכוש יותר מ־25 אחוז מה־ערוץ. הממשלה עצמה תשמור על רבע מהמניות, כדי לשמור על השפעה. עד כה נחשבו כלי התקשורת הממשלתיים בצרפת כשופר הממשלה, הימין חש בתיסכול, כי נבצר ממנו להמליך את אנשיו על הטלוויזיה. בידי המדינה ישארו שני ערוצים.

קצין־משטרה לשעבר ואשתו פוצצו מטען־נפץ בבי"ס בארה"ב

יותר מ־70 ילדים נפצעו ■ האשה נהרגה בהתפוצצות והאיש התאבד

קוקוויל, ואיומינג. — מפקד־משטרה לשעבר ואשתו פוצצו אתמול מטען חומר־נפץ בבית־ספר בעיירה קוקוויל, במדינת ואיומינג בארה"ב, וגרמו לפציעתם של יותר מ־70 ילדים. האשה נהרגה בהתפוצצות ובעלה התאבד בירייה.

האיש, דייוויד יאנג, בן 42, היה מפקד תחנת משטרה בעיירה קוקוויל, במערב ארה"ב. יחד עם אשתו, פרץ אתמול לבית־הספר, כשהוא מסיע עגלת־קניות מלאה חומרי־נפץ, והכריז: „ואת היא מהפכה". הם היו חמושים בשישה אקדחים ורובים עם מרעומים.

המורה למוסיקה בבית־הספר נורתה בגבה ונפצעה. לפחות 73 ילדים בני 6 עד 12, ומורה נוספת קיבלו טיפול בבית־חולים אחרי שנכוו ושאפו עשן. 14 מהם נותרו לטיפול בבית־החולים, מהם עם כוויות מדרגה ראשונה ושניה.

מנהל בית־הספר, מקס אקסל, אמר כי יאנג דרש כופר של 300 מיליון דולר — שני מיליון בשביל כל נפש בבית־הספר — ואמר לו כי הוא מתכונן למצור של עשרה ימים, מפני שלא יהיה אפשר להשיג את הכסף שהוא דורש בלי חקיקת חוק בקונגרס.

נוסף לכך, מסר לו יאנג מסמך מודפס, במכונת כתיבה על עמוד וחצי, וכאשר החל לקרוא בו, לא הבין מה נאמר בו. „יאנג התפלסף, ביקש את הבנת הציבור, והזכיר מספר פעמים את ישו הנוצרי", סיפר המנהל.

במסיבת עתונאים סיפר השריף, כי יאנג היה המארשאל (קצין המשטרה) של העיירה לפני 6 שנים, והוא פוטר לאחר 7 חודשי שירות, אם כי הוא עצמו אינו יודע למה. (ע"ר־ע"צ)

גוויתה של דוריס יאנג, האשה שפרצה ביום ו', יחד עם בעלה, לבית־ספר בעיירת קוקוויל בארה"ב, כשהם מובילים עמם עגלת־קניות מלאת חומר־נפץ. בהתפוצצות, שהתחוללה כנראה בשגגה, היא נהרגה ונפצעו יותר מ־70 ילדים. בעלה, קצין־משטרה לשעבר, התאבד בירייה. (צילום: אי. פי.)

התעשיין ארמנד האמר וד"ר רוברט גייל (משמאל לימין) בשובם ביום ו' ללוס־אנג'לס. ד"ר גייל עסק במוסקווה בהשתלת מוח עצמות בכמה מנפגעי הקרינה באסון הכור בצ'רנוביל (צילום: אי. פי.)

ד"ר גייל:

13 ניספו כתוצאה מהקרינה — 100 אלף יהיו במעקב כל חייהם

מוסקווה. — הרופא האמריקני ד"ר רוברט גייל, שבא לבריה"מ לביצוע השתלת מוח־עצמות לנפגעי הקרינה הרדיואקטיבית, אמר, כי מספר הניספים מעודף־קרינה הגיע ביום ו' ל־13, 24 שרדו.

עוד אמר, כי קרוב ל־100 אלף תושבים סובייטיים יעברו בדיקות במשך כל ימי חייהם, כדי לבדוק את תוצאות הקרינה על גופם.

„אנו יודעים, מתוצאות ההפצצה האטומית, כי יש גידול בשיעור מחלת הסרטן וסיבוכים אחרים, היכולים להופיע במשך 30 שנה. כתוצאה מכך, אמר, הסכימו השלטונות הסובייטיים לבצע מעקב רצוף אחרי פציינטים, קרוב ל־100 אלף מהם, ככל הנראה במשך כל ימי חייהם".

בון תדרוש פיצויים

ממשלת גרמניה המערבית הבהירה אתמול, כי היא תדרוש מבריה"מ להחזיר לה מאות מיליוני דולרים שהיא תיאלץ לשלם לחקלאיה, בגלל ההפסדים הכרוכים באי־מכירת תוצרת בעקבות אסון צ'רנוביל.

גרמניה הטילה הגבלות חמורות על מכירת חלב וירקות, לאחר שרמת הרדיואקטיביות עלתה בשטחי חקלאות רבים ברחבי המדינה.

דובר הממשלה בבון מתח ביקורת על המנהיג הסובייטי, מיכאיל גורבצ'וב, משום שלא התייחס כלל לבעיית תשלומי הפיצויים למדינות חוץ, בנאומו על האסון בצ'רנוביל, לפני יומיים, בטלוויזיה הסובייטית.

דובר משרד החוץ הסובייטי הבהיר בינתיים, כי בריה"מ תסרב לשלם פיצויים כלשהם לחקלאים במערב־אירופה. (ע"ר, ע"צ)

דפר ניצח לאחר מותו: נאמנו נבחר לראש העיר

מאת ארנון יפה, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — אחרי מאבק פנימי חריף, מינו אתמול הסוציאליסטים לראש עיריית מארסיי את פרופ' רוברט וגורו, מנאמני ראש העיר המנוח גאסטון דפר.

חסידי דפר הביסו את בני טיפוחו שמרדו בו, בראשות יורשו הרשמי מישל פאזה. לדפר היה זה נצחון שלאחר המוות.

רעייתו של דפר, משוררת רבת השפעה, פסלה את פאזה כיורש והאשימה אותו בבגידה. מיד אחרי תבוסתו התפטר פאזה מראשות ההנהגה המחוזית של המפלגה.

„מיג 21" אפגאני הופל בתחום פקיסטאן

איסלמבאד. — מטוסי קרב פאקיסטאניים „אף־16" יירטו ארבעה מטוסי „מיג" אפגאניים והפילו אחד מהם, „מיג 27", בקרב אווירי מעל לאיזור הגבול הפאקיסטאני קוראם, בקירבת הגבול הצפוני־המערבי.

בהודעה של משרד החוץ נאמר כי מטוס אפגאני נוסף נפגע. נמסר, כי המטוסים האפגאניים חדרו לעומק 15 ק"מ בתחום פאקיסטאן. (ע"ר, ע"צ)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 16.5.86

	היחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
דולר אמריקני	1	1.44	1.51	1.4649	1.4831	1.474
לירה שטרלינג	1	2.19	2.30	2.2325	2.2603	2.249
מרק גרמני	1	0.65	0.68	0.6621	0.6703	0.666
פרנק צרפתי	1	0.20	0.21	0.2077	0.2103	0.209
גילדן הולנדי	1	0.58	0.61	0.5880	0.5953	0.591
פרנק שווייצרי	1	0.78	0.82	0.7966	0.8065	0.800
כתר שבדי	1	0.20	0.21	0.2057	0.2083	0.207
כתר נורווגי	1	0.19	0.20	0.1943	0.1967	0.195
כתר דני	1	0.17	0.18	0.1793	0.1815	0.180
מרק פיני	1	0.27	0.29	0.2861	0.2897	0.280
דולר קנדי	1	1.05	1.10	1.0651	1.0784	1.072
דולר אוסטרלי	1	1.02	1.09	1.0523	1.0654	1.059
ראנד דר' אפריקני	1	0.41	0.69	0.6778	0.6862	0.682
פרנק בלגי	10	0.31	0.33	0.3249	0.3289	0.326
שילינג אוסטרי	10	0.93	0.97	0.9431	0.9549	0.949
לירה איטלקית	1,000	0.95	1.01	0.9658	0.9778	0.972
ין יפאני	100	0.87	0.91	0.8856	0.8967	

טלקס

● **נמשכת השביתה ב„לבידי אשקלון"**

שביתתם של 320 עובדי „לבידי אשקלון" נכנסת היום ליומה השביעי.

השביתה, שפרצה ללא הודעה מוקדמת על סכסוך העבודה כנדרש, היא על רקע תביעת העובדים לתוספת שכר ותוספות אחרות בשיעור 10 אחוזים. הנהלת המפעל מוכנה לשלם עד 5 אחוזים אך תובעת כי העובדים יחזרו תחילה לעבודה.

מזכיר מועצת פועלי אשקלון, אריה עוזר, אמר לכתבנו, כי המדובר בתוספת מפעלית בעקבות פרוספריטי בענף ובמפעל וכי מזכירות מועצת הפועלים תתכנס הערב כדי לדון בשביתה זו וככל הנראה תאשר אותה.

רפאל גאון

● **יושבת מפעל „אופ־אר" באופקים**

מפעל „אופ־אר" באופקים יושבת היום ל־24 שעות במחאה על כך שעד כה טרם שולמו משכורות חודש אפריל ל־170 עובדי המפעל.

מפעל „אופ־אר" באופקים, המצוי בבעלות משפחת יעקובוביץ' והמשתייך לתשלובת „קשת", מעסיק 110 מתושבי העיירה אופקים וכן 60 עובדים מהשטחים. לאחרונה ניקלע המפעל לקשיי נזילות ובהמלצת משרד־התעשייה־והמסחר הוחלט לאשר למפעל מילווה של כ־700,000 דולר מקרן הסיוע למפעלים שניקלעו למצוקה זמנית לאחרונה. על סמך זה הובטח לעובדים, על־ידי ההנהלה, ששכר העבודה ישולם להם במשך השבוע שעבר.

אתמול התכנסה מועצת פועלי אופקים, לאחר שהשכר של עובדי „אופ־אר" לא שולם למרות ההבטחה, והוחלט להשבית את המפעל ליממה אחת. (עתי"ם)

● **הסכם תרבות בין ישראל לפינלנד**

בירושלים נחתם ביום ו' הסכם אופרטיבי ראשון לשיתוף פעולה תרבותי־מדעי בין ישראל לפינלנד. על ההסכם חתמו מנהל אגף תרבות ועתונות במשרד־החוץ הפיני וסמנכ"ל משרד־החוץ הישראלי, ד"ר דב שמורק.

התוכנית לשיתוף פעולה כוללת סעיפים הנוגעים לחילופי אנשי מדע ותרבות, נוער וספורט, תערוכות, שיתוף פעולה בתחומי הספרות, אמנויות הבמה, אמצעי התיקשורת והעתונות. תוקף ההסכם עד 1988. (שע"ה)

● **מאות שוטרים יאבטחו ביקור תאצ'ר**

למעלה מ־600 שוטרים, לרבות שוטרי משמר הגבול ואנשי היחידה המיוחדת ללוחמה בטרור, יאבטחו את ביקורה של ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, שתגיע במוצאי שבת הבאה לישראל ותשהה בארץ שלושה ימים.

מבצע האבטחה רחב ההיקף זכה לכינוי „דיה". תאצ'ר ופמליתה ישוכנו במלון המלך דוד בירושלים. שם יוקם גם חפ"ק של המשטרה, לשליטה על הכוחות הרבים שיאבטחו את המלון ואת צירי תנועתה של הפמליה בירושלים.

בעת נסיעת הפמליה מאתר לאתר תחסום המשטרה את כל הצמתים, ותאפשר מעבר חופשי לשיירה. (עתי"ם)

● **אדווין מיז — אורחו של קולק**

שר־המשפטים של ארה"ב, אדווין מיז, היה אתמול אורחו של ראש עיריית ירושלים, טדי קולק.

השניים סיירו במשך כמה שעות באתרים המרכזיים של הבירה: ברובע היהודי, בקארדו, בכותל המערבי, בהר הבית, בשער שכם ובחפירות, בטיילת הנוכבות בשכונות תלפיות מזרח ובגן הפעמון. לאחר מכן סעד שר־המשפטים צהרים על שולחנם של קולק ורעייתו.

מיז הביע הערכה רבה מהתפתחותה של ירושלים בשנים האחרונות. (עתי"ם)

חיפושים אחר חייל מראשל"צ שנעדר זה עשרה ימים

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

„דוד, אנא התקשר הביתה או תן לנו סימן חיים כלשהו. אנחנו מודאגים מאוד" — מבקשת רבקה אמסלם מראשון־לציון שבנה, רב"ט דוד אמסלם בן 20, נעדר זה כ־10 ימים מביתו ומבסיסו.

אווירה קשה שוררת בבית משפחת אמסלם. בני משפחה וחברים באים לשמוע פרטים אודות היעלמותו של דוד ולהציע עזרה בחיפושים. האם מספרת כי דוד, שנעלם ביום ד', 7.5 לן ביום שלישי בבית ולמחרת כשבני המשפחה עזבו בדרכם לעבודה עדיין ישן. האב צלצל מאוחר יותר ממקום עבודתו, שוחח עם בנו ושמע כי הוא חוזר לבסיס הנמצא במרכז הארץ בו הוא משרת כנהג.

שכנים מספרים כי ראו באותו בוקר את דוד לבוש מדים מדבר עם שני עוברי־אורח ליד רכבו. לאחר מכן לא נראה יותר. הרכב בו היה אמור לחזור לבסיסו נמצא סמוך לבית הוריו.

דוד סיים 8 שנות לימוד ואחר־כך עבר בליפוף מנועים. בתקופה זו נפתחו לו מספר תיקים במשטרה על נהיגה פרועה ואי־ציות לחוקי התנועה אך מיום שהתגייס לא הסתבך עם החוק.

אחיו של דוד, המשרת אף הוא בצה"ל, קיבל מספר ימי חופשה כדי שיוכל להצטרף לשלושת אחיו ואחיותיו בחיפושים אחר האח הנעדר.

פירסום תמונתו של דוד בטלוויזיה על־ידי המשטרה לא העלה דבר לפי־שעה. תיאורו: גובה — 165 ס"מ, שחרחר, שער קצר, עינים חומות, אף רחב, צלקת על השפה בצד ימין, לבש מדים. כל היודע פרטים על מקום הימצאו מתבקש לפנות לתחנת המשטרה הקרובה.

2 נעצרו במהלך הפגנת השבת המסורתית בפ"ת

חשודים בתקיפת צלמי עתונות

שני תושבי פתח־תקווה, החשודים בתקיפת צלמי עתונות ביום שישי האחרון במהלך ההפגנה מול קולנוע „היכל", נעצרו על־ידי המשטרה. אחד מהם, קטין, שוחרר לאחר כשעה והשני, שהיה בעבר מעורב בתקרית דומה, זומן לחקירה אמש במשטרת פתח־תקווה.

מפקד מרחב השרון, ניצב־מישנה ניסים מעוז, ציין בפני כתבת עתי"ם, כי האיש יועמד לדין בגין תקיפה בימים הקרובים.

הפגנת החוגים החרדיים מול קולנוע „היכל" בשבת השמינית לאחר שנפתח להקרנת סרטים בלילות שבת, התנהלה לפי המתכונת הקבועה והפכה כבר להצגה שכל מערכותיה ידועות מראש.

מאות שוטרים ואנשי משמר הגבול, מצויידים באלות, התפרסו ברחובותיה של פתח־תקווה בסמוך לקולנוע „היכל" בשעות הערב המוקדמות.

בשעה 9.30 עדיין שרר שקט במקום. קופות קולנוע „היכל" היו סגורות וכל אלף הכרטיסים לשלושת הסרטים המוצגים באולם הקולנוע נמכרו.

200 מפגינים

בשעה 10 בדיוק התחילו הסרטים ו„ההצגה" המקבילה החלה ברחוב. המפגינים קיימו גם הפעם עצרת בבית הכנסת ולאחריה צעד בראש כ־200 מפגינים הרב ברוך סלומון.

קציני המשטרה ביקשו שוב מהרב סלומון לדאוג לסדר ולעזוב את המקום, מאחר ומספר האנשים שהגיעו למקום הוא בניגוד להוראות המפורשות שהציגו בפניהם מפקד המחוז ושר־המשטרה חיים בר־לב (49 איש).

הפגנת השבת השבוע כללה הרבה מאד ויכוחים קולניים, מלווים בכינויי גנאי בין המפגינים לבין הקהל שנהר לקולנוע, רק כאשר הצלמים הפעילו המצלמות החלו המפגינים בקריאות „שאבס" והתחילה המהומה. לאחר ששניים מהם נעצרו הגיע שוב הרב סלומון וביקש ממפקד משטרת פתח־תקווה, סגן ניצב יעקב שובל, ומפקד המרחב לשחררם, ואכן הם שוחררו.

ביום שישי הקרוב יימשך משפטם של הרב ברוך סלומון הרב חיים וולקין ומשה אייזנברג בפני השופט אהרן כהן בבית־משפט השלום בכפר־סבא. (עתי"ם)

ראש עיריית קריית־שמונה נגד סגירת סניף סולל־בונה במקום

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

ראש עיריית קריית־שמונה, פרופסור עוזן, טוען, כי „סולל בונה" מפעיל מדיניות מכוונת לסגירת סניף החברה בעיר.

במכתב אישי ששלח ראש העירייה לכל עובדי „סולל בונה" באצבע הגליל עם העתקים לראש הממשלה, למזכ"ל ההסתדרות ולשרי התעשייה והעבודה נאמר, כי בימים אלה הוצעו במיכרז עבודות בהיקף של למעלה מ־8 מיליון דולר בעיר ואין שום סיבה לסגור את סניף „סולל בונה" במקום.

הוא הוסיף, כי גם בקיבוצים בסביבה יש עבודה בשפע ו„סולל בונה" יכול להגיע אתם להסדר על קבלת עבודות אלה.

פרופסור עוזן אמר, כי הציג נתונים אלה בשיחות שקיים עם מזכיר חברת העובדים ועם מנכ"ל „סולל בונה" ובמברקים ששלח לראש הממשלה ולמזכ"ל ההסתדרות וקיבל מהם הבטחות שיעשו כל אשר ביכולתם למניעת סגירת הסניף.

מ„סולל בונה" נמסר בתגובה, כי אין להאשמותיו של ראש העיר כל שחר. בשנים האחרונות כמעט ולא היו התחלות בנייה בצפון והעבודות שישנן אינן מספיקות להפעלת סניף.

מנהל „כוכב השומרון" לשעבר חשוד בהונאה ב־6.5 מיליון ד'

פנחס ארנרייך בן 42 מבני־ברק, שהיה מנהלן הכללי של חברת „כוכב השומרון" ומספר חברות בת שלה, שוחרר ביום שישי בערבות, בפקודת בית משפט השלום בת"א. זאת לאחר שנעצר בחשד לעבירות מנהלים וקבלת כספים במירמה ממשרד־השיכון, בזמן שנבנתה העיר עמנואל בשומרון בין השנים 1982 ל־1985.

רב־פקד חזי דוד, נציג היחידה הארצית לחקירות הונאה, צירף לבקשת המעצר נספח שבו פורטו החשדות נגד ארנרייך, כל החשדות הם על קבלת תרומות במירמה במיליוני דולרים מגופים ציבוריים ופרטיים, תוך הגשת מיסמכים כוזבים. בהמשך פירט רס"ר חזי דוד מספר פרשות אשר לדבריו היה ארנרייך מעורב בהן. הוא טען, כי באחד המקרים שילמה החברה שבנתה את עמנואל לקבלן 2.6 מיליון דולר לבניית שני בתי ספר ושני גני ילדים אולם דרשה ממשרד השיכון 3.5 מיליון דולר ואף הציגה חוזה כוזב על סכום זה למשרד־השיכון.

כמו־כן טוען רס"ר חזי דוד, כי ארנרייך עצמו בנה את ביתו על כמה מגרשים גדולים ללא אישור מינהל מקרקעי ישראל וללא היתר. כן ציין, כי חברת כוכב השומרון קיבלה החזרי ביטוח עבור 124 מגרשים, כעור שבפועל הוכשרו 71 יחידות, במקרה אחר קיבלה החברה החזרים עבור 216 יחידות דיור בזמן שבפועל ניבנו רק 120. בשני המקרים התבטאו ההבדלים במאות אלפי דולרים.

גנב מכספי החברה

הפרשה האחרונה מתייחסת להוצאה במירמה של חמישה מיליוני דולרים מכספי החברה למימון לרכישת 50 אחוז ממניות החברה מארבעה שותפים. מקור הכספים היה הלוואה שקיבלה החברה מבנק טפחות לצורך בנייה בעיר עמנואל.

בסך הכל חושדת המשטרה שארנרייך מעורב בהוצאת מיליון וחצי דולר ממשרד־השיכון במירמה וחמישה מיליון דולר מן החברה עצמה.

שופטת השלום הכורה ברלינר כתבה בהחלטתה, כי אין ספק שהחשדות רציניים ביותר והסכומים שבהם מדובר כמעט בלתי ניתנים לעיכול. היא קבעה, שארנרייך ישוחרר בערבות עצמית של 50 אלף דולר, אשר ניתן להחליפה בשיעבוד של דירה. (עתי"ם)

● מסעדת „רודריגז" שבכפר רומנו בבת־ים הוצתה ונשרפה כליל בשבת בשעה 3.30 בלילה. זו הצתה שניה תוך כמה ימים, בשבוע שעבר הוצתה ונשרפה כליל חנות בבת־ים.

● השר לעניני תרבות, מורשת, ואיכות הסביבה באוסטרליה, ברי כהן, מגיע היום לביקור בישראל כאורחו של סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון.

הושחתו תחנות אוטובוס בפ"ת ובבת־ים

מאת ניצה רימון ואשר שילוני, כתבי „על המשמר"

תושב פתח־תקווה בן 39 נעצר ביום שישי לפנות ערב כחשוד בניפוצה של תחנת „אגד" מוארת בעיר.

בשעת 6.15 נראה האיש על־ידי שני אורחים כשהוא משחית כרזת פרסומת של דוגמנית בבגדים המותקנת על תחנת האוטובוס בקו 88 שברחוב רוטשילד. הם הזעיקו את המשטרה והחשוד נעצר ויובא היום לשיפוט מהיר.

תחנת אוטובוס ברחוב מיבצע סיני בבת־ים, ניזוקה ביום ו' בשעה 3 אחה"צ על־ידי תושב מקומי, בן 45. הוא ניפץ את חלון הראווה שבתחנה שנשא פרסומת שלא מצאה חן בעיניו. החשוד נעצר לחקירה.

בפלילים

היום יוגש כתב־אישום נגד „האנס האתלטי"

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

המשטרה והפרקליטות אמורים להגיש הבוקר לבית־המשפט בתל־אביב כתב־אישום נגד צעיר בן 29 מרמת־השרון המואשם בביצוע מספר מעשי אונס ונסיונות לאונס באיזור רמת־אביב בשנתיים האחרונות.

הצעיר שכונה „האנס האתלטי" נעצר לפני כחודש ובעקבות בקשת המשטרה הורה שופט בית־משפט השלום בתל־אביב על צו איסור פירסום שמו של הצעיר וכל פרט מזהה אודותיו.

היום, עם הגשת כתב־האישום נגדו, אמורה להיחשף לראשונה זהותו של הצעיר שתפתיע כנראה חלקים בציבור. על „האנס האתלטי" מגנה עו"ד אסנת בריתור.

3 שוטרים נאשמים בגרימת חבלה חמורה

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

כתב־אישום נגד שלושה שוטרים הנאשמים בגרימת חבלה חמורה הוגש שלשום לבית־המשפט המחוזי בחיפה.

בכתב־האישום שהוגש נגד ראהל בן סאלח גאול מכפר זרזיר, ישראל מרדכי מעכו ודוד אלגרבלי, אף הוא מעכו, טוען התובע עוזי חסון מפרקליטות המדינה, כי במארס 84' הוזעקו שלושת השוטרים לבית־הקפה של יעקב טליאס בעקבות תקרית אלימה ויריות שנורו במקום. השוטרים פתחו בחיפוש וטליאס ביקש להיות נוכח בחיפוש. כתגובה הודיעו לו כי הוא עצור בגין הפרעה לשוטרים במילוי תפקידם.

במהלך הנסיעה לתחנת המשטרה החל השוטר ראהל גאול להכות את טליאס כששני חבריו נמנעים מלהתערב בנעשה. כשהגיעו לתחנת המשטרה, נאמר בכתב־האישום, הוכנס טליאס לחדר ושלושת הנאשמים החלו מכים אותו בכל חלקי גופו. הוא פונה מאוחר יותר לבית־החולים נהריה ומשם נשלח לבית־החולים רמב"ם בחיפה לצורך ניתוח לאחר שאובחן שבר בלסתו.

התובע מאשים את השלושה בגרימת חבלה חמורה.

3 הורשעו בפרשת גניבת הנשק מצה"ל

שמו של דוד בן־שימול מכפר־תבור, היהודי היחיד הנאשם בפרשת רשת סוחרי הנשק הגנוב מצה"ל, הוזכר ביום ו' בבית־המשפט המחוזי בת"א. שם החל להתברר משפטם של ארבעה אנשים — 3 מכפר קאסם ואחד מכפר סנוריה.

הנאשמים הם עלי אבו־ג'אבר בן 24, סלימן אלטורי וחסן ג'אבר, שלושתם מכפר־קאסם, ואיסמעיל צאלח בן 35 מכפר סנוריה.

התובע, עו"ד א. שילה מפרקליטות המרכז, טען ביום ו' בפני השופט אורי שטרוזמן, כי בתאריך בלתי ידוע ב־1984 קנה עלי אבו־ג'אבר אקדח וכדורים מעבדל רחמן עויאת מכפר דבוריה ושילם בתמורה 20 שקלים חדשים. התובע טען, כי אותו עויאת קנה את האקדח מבן־שימול מכפר תבור.

עוד טען התובע, כי אבו ג'אבר מכר כעבור זמן מה את האקדח לסלימן אלטורי תמורת 200 דולר. אלטורי החזיק באקדח זמן מה ולאחר שפגש באיסמעיל צאלח מכר לו את האקדח ב־150 דינרים ירדניים. צאלח הטמין את האקדח במקום סתר בחצרו ולפני זמן מה מסרו ללא תמורה לחסן ג'אבר בן 20 מכפר־קאסם.

הארבעה הואשמו על־ידי התובע בהחזקת נשק שלא כדין. 3 הנאשמים תושבי כפר־קאסם הודו באשמה שיוחסה להם והם הורשעו על־פי הודאתם. סניגורם עו"ד אבי אורן ביקש מבית־המשפט לדחות את מתן גזר דינם עד לקבלת חוות דעת משירות המבחן לצעירים. השופט הסכים ומתן גזר־הדין נדחה. הנאשם הרביעי לא הודה באשמה ומשפטו יימשך ב־19 בחודש זה. (עתי"ם)

לאהרונה ולכל המשפחה
אתכם באבלכם במות
האב
בנבר
בית שמרת

לאיקה דניאלה גינזבורג והמשפחה
אתכם באבלכם הכבד במות
האם ז"ל
קיבוץ מגן

לשושנה מגן ובני משפחתה
משתתפים בצערכם על מות האם
שרה הרמן
בית כפר־מסריק